

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 9/št. 93
september 2013
www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Portret: Patrick White; O knjigah v svojem življenju ilustrator Gorazd Vahen; Knjiga meseca dr. Mance Košir; Projekt Rastem s knjigo

buklaplus

Na naslovnici:

Ni igre brez drame

Lipko in slovenski košarkarji berejo

Preberite tudi:

- Intervju z Boštjanom Videmškom, avtorjem knjige Upor
- O 18. evropski konferenci o branju

Naslednja številka Bukle izide oktobra 2013.

knjigokup

23. 9. – 19. 10. 2013

Trubarjeva cesta 27, Ljubljana
www.modrijanovaknjigarna.si

30 založb
1000 knjižnih
naslovov
od 1 do 15€

Srečavanja

26. september, 19.00: *Simonove priče in Srečni konci*

Predstavitve dveh novih slovenskih romanov, ki sta izšla pri Modrijanu. Rudi Podržaj in *Simonove priče* ter Željko Kozinc in *Srečni konci*. Gostovanje Knjigokupa v Trubarjevi hiši literature.

1. oktober, 18.00: *Je čas za nov prevod?*

Srečanje s književnimi prevajalci ob svetovnem dnevu prevajalcev. Pogovor o vnovičnem prevajanju literarnih del, kot so *Tujec*, *Ljubimec lady Chatterley*, *Bratje Karamazovi*, *Idiot*, *Metamorfoze* ... Gostje: Borut Kraševc, Suzana Koncut in Nada Grošelj. V sodelovanju z Društvom slovenskih književnih prevajalcev.

10. oktober, 18.00: *Slovenske literarne nagrade*

Priznanje in pomoč pri uveljavitvi na književnem trgu ali zgolj slava za pet minut? Odkrito o slovenskih literarnih nagradah. Gostje: Miran Hladnik, Zdravko Duša, Vinko Möderndorfer in Breda Biščak.

17. oktober, 18.00: *Sodobni slovenski »telhini«*

Literarna kritika – nujnost ali »nebodijetrebna«? Gostje: Urban Vovk, Gabriela Babnik, Matej Bogataj in Dražen Dragojevič. V sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev in Društvom slovenskih literarnih kritikov.

Dogodke je finančno podprla Javna agencija za knjigo RS.

IZDAJATELJ

UMCo, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39, Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar**Pisci:** Ana Geršak, Ajda Janovsky,
Iztok Ilich, Maša Ogrizek, Renate Rugelj,
Samo Rugelj, Vesna Sivec Poljanšek,
Žiga Valetič**Gostujoči pisci:** Irena Cerar, Sašo Dolenc,
Tilka Jamnik, Barbara Juršič, Manca Košir,
Virna Lešnik, Kristina Picco, Veronika Rot
Gabrovec, Tjaša Urankar

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Grafična priprava za tisk in tisk:
Schwarz Print d. o. o., Ljubljana
Fotografija na naslovnici:
KZS/www.alesfevzer.com

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31, GSM: 041/670 666Brez pisnega dovoljenja izdajatelja je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezavaIzdajo te publikacije je sofinancirala Javna
agencija za knjigo Republike Slovenije.bukla
Brezplačna revija o dobrih knjigah.
www.bukla.siwww
knjige na trgu .si

PRED PREMIERAO

Košarka in knjige

Malo sva zamujala. Z Renate so naju pošiljali od enega vhoda do drugega, lovila sva se po hodnikih in stopniških, pogledovala k vratom, ki so vodila v lože, da bi našla pravo številko. Potem sva v kafkovskem slogu le prišla do pravih in jih odprla.

Vame je butnila taka energija, kot jo je morda začutil Maksimus, ko je s svojimi saborci vkorakal v rimski Kolosej v filmu *Gladiator*. Dvorana Stožice je bila nabita. Košarkarji na igrišču so bili že v polnem pogonu: blokade, odkrivanja, prodori, meti s (pol)razdalj. Slovenci so vodili. Odnos me je tri desetletja nazaj, v čas moje mladosti, v čas, ko sem bil nazadnje »v živo« na pravi košarkaški tekmi.

Tisti, ki so rojeni po letu 1980, najbrž ne bodo nikoli doživeli takšne superiornosti domače reprezentance, kot jo je ob koncu sedemdesetih in v začetku osemdesetih let kazala jugoslovanska košarkarska reprezentanca. Nekateri bodo seveda oporekali in prisegali na poznejše zlato moštvo, ki so ga tvorili Jure Zdovc, Dražen Petrovič, Toni Kukoč, Dino Rađa, Žarko Paspalj, Vlade Divac itn. A to je bila že ekipa, ki se je v toku svoje kariere povsem profesionalno odprla v svet, osvojila svet in NBA. Medtem pa je prvo zlato košarkaško moštvo, ki je prevzelo štafeto od Daneua, Jelovca in soigralcev, še vedno temeljilo na skoraj popolnem amaterizmu in na improvizacijskem zanosu, ki mu je dajal pogon balkanski temperament. To so bila leta hladna vojne, ko je bila na eni strani Amerika, na drugi Sovjetska zveza, vmes pa je mešala štrene Jugoslavija in igrala svojo igro. Mulci pa smo gledali vse skupaj.

Skoraj vsakega igralca iz tistega časa lahko povežem z zgodbo ali legendo, ki se nanaša nanj. Dragan Kičanović: ko je prvič prišel na igrišče in dobil žogo v roke ter jo vrgel proti košu, je zadel. Zadel je tudi drugi. In tretjič. Naravni košarkaški genij. Zoran Slavnić: mojstrsko zviti organizator igre, ki se je s Kičanovićem šel košarkaško odbojko v finalu s Sovjetsko zvezo. Človek s tisoč kombinacijami. Taktični genij. Peter Vilfan: značilno si je pomel dlani pred nasprotnikovim napadom, z virtuozno nesramnostjo pa je včasih podajal tako, da je žogo skril za hrbet, potem pa jo med svojimi nogami vrgel še vmes med nasprotnikovimi, da jo je na drugi strani ujel njegov soigrallec. Njegova vročekrvnost je bila legendarna. Dragan Dalipagić: eden najboljših strelcev na svetu. Ko je dobil žogo, jo je samo enkrat odbil od tal, potem pa vrgel in po navadi zadel. Če bi natreniral, da žogo odbije dvakrat, bi bil najbrž najboljši, so govorili. Mirza Delibašić: na videz ležerno je vodil žogo na braniškem položaju, potem pa jo v naslednjem trenutku s strahovito in neulovljivo bombo poslal Ratku Radovanoviću pod koš, ki jo je nekako ukrotil in elegantno zabil v koš. Herojsko. Krešimir Ćosić: hodil je na obiske v blok, kjer je stanoval moj prijatelj. Bil je edini, ki sva ga videla, kadar je šel mimo okna, tako visok je bil. Vinko Jelovac: dvesto metrov stran od naše stolpnice je imel lokal Pod košem. Nad šankom je imel montiran pravi koš.

Takrat sem še hodil na tekme. Spomnim se ene, Iskra Olimpija je igrala proti Partizanu, ki je bil favorit. Vilfan proti Dalipagiću. Bilo je *gusto*. Prišlo je do podaljškov. Vilfan je provociral. Dalipagić je zade-

val. Na koncu je bilo 96 : 95 za Olimpijo. Odločil je Vilfan. Ko zdaj iščem to tekmo po spletu, je ne najdem. Rad bi ugotovil, katerega leta je bilo to: 1982 ali 1983? Ja, to so bila leta, ko je v igro resno vstopal Dražen Petrovič, za njim pa še preostali iz drugega zlatega košarkaškega moštva.

Košarka in knjige so se vame začeli resno zlivati v Beogradu, kjer sem služil vojsko. Po pol leta so me premestili v vojašnico, kjer sem imel dopoldan ne preveč zahtevno civilno službo, zato sem pisal mami, naj mi začne pošiljati Sto romanov. Bral sem vse od Zolajevoga *Germinala* do Steinbeckovega *Vzhodno od raja*. Popoldan pa sem igral košarko, veliko ulične košarke, in se potepal po beograjskih knjigarnah. Moma Kaporja sem bral tudi v cirilici. Zvečer smo gledali košarko po televiziji. Spomnim se tekme Cibone proti Limogesu, v kateri je Dražen Petrovič, vsaj kar se mene tiče, najbolj razkošno razkazal svoj talent, saj je kar nekajkrat povsem samostojno vodil žogo s svoje polovice ter neustrašno zaključeval s trojkami. Kot bi bil sam na igrišču. Košarkaški Mozart.

Ko sem prišel iz vojske, sem začel študirati in brati. In to počnem še zdaj. Konec osemdesetih let sem spoznal Branka Gradišnika, ki me je učil pisati. In to počnem še zdaj. Tudi košarko še gledam in jo hodim igrat, četudi redkeje kot včasih.

Kaj hočem povedati s tem košarkarskim prispevkom? Morda to, da so se moja čustva selila od športa h knjigam in spet nazaj. Zelo blizu je to, da kot *pravi* navijač grizeš za svoje športne heroje in da kot *pravi* bralec upaš, da bo vse v redu s tvojimi literarnimi junaki. Branje knjig je kot gledanje prenosa po televiziji, literarni nastop je kot spremljanje tekme v živo. Biti igralec, je podobno temu, da si pisec. Spremljajo te vzponi in padci, zmage in porazi, življenje te oblikuje in krepi. Zato poklicno izjemno rad sodelujem z bivšimi športniki. Športna kariera jih je po navadi že tako čvrsto obtesala, da jih vsakodnevne težave ne spravijo ob živce. Imajo upornost, ki je drugi ljudje večinoma ne premorejo. Znajo izgubiti in se spet pobrati. Že naslednji dan so kot novi.

Javna agencija za knjigo je z Eurobasketom speljala akcijo, pri kateri vam vsaka karta košarkaškega prvenstva v knjigarnah nudi en evro popusta. Do konca leta. Pred tekmo ali po njej. Gre za en evro, a hkrati gre tudi za simbol. Košarka in knjige. Šport in kultura. Reči, ki delata življenje lepše. Reči, ki delata ljudi boljše. Tudi *Bukla* je del te zgodbe, najbrž tudi zato, ker sva (bila) z Renate navdušena košarkarja. Zdaj sva gledalca. In bralca.

P. S.: Še anekdota z Juretom Zdovcem. Nekaj dni po evropskem prvenstvu pred nekaj leti, na katerem je kot trener brezkompromisno vodil naše moštvo na turnirju, ki se je odvijal skoraj tako kot v izmišljenih epskih literarnih spopadih, sva ga z Renate opazila v gostilni nekaj miz stran, kako je asketsko mlatil svoje kosilo. Pomignila sva natakarkarju, ki ga pozna že dolgo. Pristopil je: »Kaj želita?« Pokazala sva proti Zdovcu. »Plačala bi mu kosilo,« sva rekla. Natakarkar se je nasmehnil: »Je že plačano. Jaz mu ga bom plačal.«

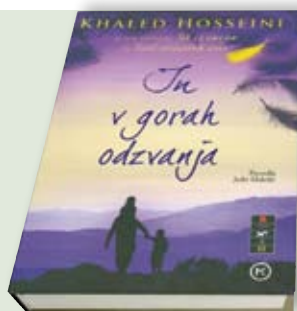

In v gorah odzvanja

Khaled Hosseini

prevod: Jedrt Maležič

Mladinska knjiga, zbirka Roman, 2013, t. v., 488 str., 29,95 €

Letošnje poletje me je službeno vodilo v London, zasebno pa v italijansko Toskano in v Črno goro ter njeno bližnjo okolico, povsod, res povsod, me je na knjižnih policah pričakala samo ena knjiga, roman *In v gorah odzvanja* Khaleda Hosseinija. Ameriški pisatelj afganistanskega rodu (1965) si je mednarodno slavo zagotovil že s svojim romanesknim prvencem *Tek za zmajem* (2003, sl. prevod 2006), srce parajočo zgodbo o Afganistancu, naturaliziranem v Ameriki, ki ga nekega poletnega dne leta 2001 pokliče njegova nespokorjena preteklost in od njega zahteva, da se vrne v rojstni kraj in izpolni svoj dolg. *Tek za zmajem* je bila ultimativna zgodba o moškem prijateljstvu dveh neenakopravnih fantov, ki zrasteta v moža, po njem pa je bil posnet tudi dober film. V svojem drugem, tedaj že težko pričakovanem romanu *Tisoč veličastnih sonc* (2008, sl. prevod istega leta) je Hosseini Afganistan prijel z druge, ženske strani in v središče postavil zgodbo o prijateljskem sobivanju dveh žensk različnih generacij, ki ju neizbrisno poveže njuna usoda. Tudi ta roman je naletel na izjemen odmev pri bralcih in tudi pri nas posegel po prodajnih višavah. Svoj talent za mojstrsko pripovedovanje zgodb Hosseini izpričuje tudi v svojem tretjem delu, ki je izvirno izšlo sredi letošnje pomladi, zdaj pa ga imamo v slovenskem prevodu. Za razliko od prejšnjih dveh romanov, kjer je bilo zgodba osredinjena na tak ali drugačen par glavnih junakov, je v delu *In v gorah odzvanja*, kot pokaže že začetek romana, ki je zgodba v zgodbi, struktura bolj fragmentirana, saj nam avtor želi izpisati široko zastavljeno fresko afganistanskega življenja v zadnjega dobrega pol stoletja. Začetna lika romana sta tokrat brat Abdulah in sestra Pari, ki ju življenjska usoda loči v občutljivem obdobju njunega odraščanja, ob čemer Abdulah priseže, da se bosta njuni poti nekoč spet združili. Hosseini v nadaljevanju svojo pripoved razširi na osebe, ki so z bratom in sestro povezane na različne načine, posredno in neposredno, vleče jo čez desetletno časovno obdobje in geografsko raztegne precej čez meje Afganistana, tudi do Pariza ter pred nami s svojim mojstrskim pripovednim talentom splete čustveno angažirano paradružinsko kroniko, ki vas bo vznemirjala tudi potem, ko boste zaprli knjigo. > SAMO RUGELJ

Esterina zapuščina

Sándor Márai

prevod: Jože Hradil

Modrijan,

2013, m. v., 128 str., 12,90 €, JAK

Madžarski pisatelj (1900–1989) je v slovenščini kar dobro poznan, saj smo si do sedaj že lahko prebrali nekaj njegovih romanov (nazadnje *Ljubimec v Bolzanu*, kjer se v to zaspano mesto zateče Casanova in ga prebudi, ali pa *Sveče so dogorele*). *Esterina zapuščina* je njegovo prvoosebno strukturirano delo iz leta 1939, v katerem se junakinja iz naslova pripravlja na srečanje z bivšim ljubimcem Lajosom, drugače pa goljufo in prevarantom, ki jo je pred leti zapustil in se poročil z njeno sestro, sedaj pa se je najavil na obisk. Medtem ko se Estera pripravlja na srečanje, ob tem pa ne ve, kaj naj od njega pričakuje (en od ključev se skriva v stavku »Je tale hiša že pod hipoteko ali ne?«), se v njej zbudijo že zamrli spomini, ki pod seboj skrivajo zakopana čustva. Prefinjeno spisan roman, pri katerem usodno trčita preteklost in sedanjost. > RENATE RUGELJ

Večni sin

Cristóvão Tezza

prevod: Katja Zakrajšek

Modrijan, 2013, t. v., 200 str., 11,90 €

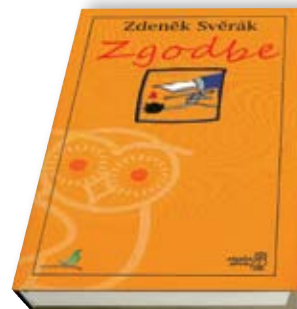
Nadebudni pisatelj je leta 1980 pričakoval rojstvo svojega otroka, ga dočkal, dobil sina, vse je bilo videti v redu, potem pa se je izkazalo, da ni – in da ima njegov otrok Downov sindrom. Miniti je moralo več kot četrt stoletja, da se je Cristóvão Tezza (1952), ki je pozneje postal pomemben brazilski avtor, upal in zmožal vrniti »na kraj zločina« in še enkrat ponotranjiti ter obelodaniti občutke, ki jih je rojstvo »večnega sina«, kot je pravil svojemu otroku, ki ne bo nikoli mogel skrbeti zase, zbudilo in zagnalo v njem. Rezultat je presunljiv, literarno blesteč avtobiografski roman (2007), pozneje velikokrat ponatiskovan ter nagrajevan, ki vleče od prve strani (pisatelj se v njem, podobno kot Coetzee v *Mladosti* predstavlja tretjeosebno) in pred nami razkriva tudi etično-moralne dileme roditelja, ki se mora soočiti s hendikepom svojega otroka, otroka, ki pa je na koncu vseeno njegov, zato si z njim prizadeva vzpostaviti in ohraniti topel očetovski odnos. > SAMO RUGELJ

Zgodbe

Zdeněk Svěrák

prevod: Nives Vidrih; ilustr.: Jaroslav Weigel

Narava, 2013, t. v., 120 str., 16,90 €

Humor Zdeněka Svěráka je generacija pionirčkov spoznala že v filmih *Natkar*, *zbeži* in *Moja mala vas*, za katera je napisal scenarija, v katerih se čudaški liki s simpatičnimi goljufijami smeji v brk socializmu. Tako mlajše kot tudi starejše gledalce pa je nasmejal v filmih *Kolja* in *Povratne steklenice*, za katera je napisal scenarij in v njihju odigral glavno vlogo. Tudi njegove kratke zgodbe so filmsko zakrojene, napisane s toplo naklonjenostjo do »običajnih«, a vendar samosvojih oseb, za katere se zdi, da počasi izumirajo: vdovec, ki v dežnem plašču hodi pod tuš; oglušeli traktorist, ki se v trgovini tako dere, da nesrečnim strankam padajo iz rok steklenice; avtomehanic z zdraviteljskim darom ipd. Svěrák v bralcu budi pridružen smeh, pa tudi blago nostalgijo po časih, ko se je na rezervnem sedežu traktorja stiskala sezonska obiralka hmelja. In se je tudi drugje našel prostorček za »čarobne poetične nedorečenosti«. > MAŠA OGRIZEK

Umazani vikend

Helen Zahavi

prevod: Suzana Tratnik

Center za slovensko književnost, zbirka

Aleph, 2013, m. v., 208 str., 18 €, JAK

Kontroverzni roman iz leta 1991 (dve leti pozneje tudi filmsko upodobljen) je brezkompromisna zgodba o Belli, ženski v zgodnjih dvajsetih letih, ki poskuša mirno živeti v svojem kletnem stanovanju, dokler je po telefonu ne začne vznemirjati vse bolj nasilni in eksplicitni voajer. Spodbujena z nasvetom (in nožem) iranskega jasnovidca se Bella odloči stvari prevzeti v svoje roke in nadlegovalcu pokazati svoje. Bella pa se potem ne ustavi samo pri njem, saj nadaljuje svoj nasilni pohod, med katerim se moškimi, ki ji pridejo na pot, ne bo dobro godilo. Ostri in inteligentni dialogi ter hitra, skoraj filmska montaža dogajanja so odlike tega romana, po katerem so se pozneje zgledovala še mnoga literarna in filmska dela. > SAMO RUGELJ

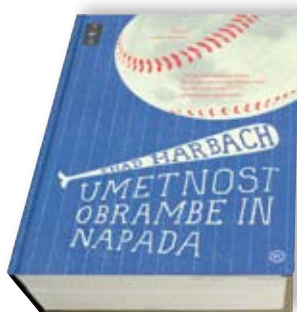
Umetnost obrambe in napada

Chad Harbach

prevod: Miha Avanzo

Mladinska knjiga, zbirka Roman,

2013, t. v., 672 str., 34,95 €

Za večino Evropejcev je bejzbol eden od najbolj dolgočasnih ameriških športov, saj ne razumemo njegovih pravil, zato le z medlo zainteresiranostjo spremljamo potek te na videz precej statične igre, ki pa v sebi skriva izjemno dramaturgijo. Odločajo trenutki, ki pa imajo za seboj leta treninga in koncentracije. To je več kot inteligentno zaznal Chad Harbach, ki je ta šport postavil v osrčje svojega literarnega prvenca *Umetnost obrambe in napada* (2011), za katerega je porabil kar de-

... šport postavil v osrčje svojega literarnega prvenca ...

vedet let. Ta niso bila zaman. Na slovenske knjižne police sicer redko pride roman s športno vsebino, a tokratni ima nedvomno izpolnjeno veliko literarno ambicijo. Harbach, sicer soustanovitelj literarne revije, pred nami razvije zgodbo in like, ki se jih za svoj prvenec ne bi sramoval niti Jonathan Franzen (*Popravki, Svoboda*), v svojem osrčju pa se roman odvija na kolidžu Westish, kjer se dramatično zapletejo, prepletejo in razpletejo usode bejzbolskih športnikov in nekaterih njihovih bližnjih. Drama se začne v trenutku, ko se talentiranemu igralcu Henryju Skrimhanderju ponesreči povsem rutinski met, s čimer začenja zgubljati svojo prigarano športno zanesljivost. Hiša iz bejzbolskih kart se s tem začne podirati, te pa začenejo padati na vse, ki so povezani z njim. Roman, ki mu je bil šport kulisa za vzpon na literarno nebo. > SAMO RUGELJ

Shajanje

Anne Enright

prevod: Aljaž Kovač

Cankarjeva založba, Moderni klasiki,

2013, t. v., 245 str., 27,95 €

Irsko pisateljico Anne Enright (1962) v slovenščini že poznamo po romanu *Pozabljeni valček* (dileme nezvestobe in ločevanja v času krize), zdaj pa smo dobili še *Shajanje*, bookerjevega nagrajenca iz leta 2007. V svojih delih se ta avtorica posveča irskemu sentimentu ter vprašanju ženskih ter medosebnih odnosov v 21. stoletju in na svojevrsten način nas prek teh tem pelje tudi v *Shajanju*. Glavna junakinja romana je Veronica Hegarty, njen brat (v sicer veliki družini) pa je naredil samomor na angleški obali. Ko se odpravi po njegovo truplo, pa to pri njej sproži notranje potovanje po zgodovini njene rodbine, ki jo hkrati sili tudi k ovrednotenju njenega sedanjega življenja. Po eni strani tako pred nami vstajajo prizori iz družinskega življenja, ki so tlakovali pot poznejši usodni odločitvi njenega brata, po drugi pa je vse skupaj vpeto v irski način življenja, ki ga zaznamuje tradicionalizem, hkrati pa je v njem že navzoča želja po umeščanju v sodobne tokove urbanega življenja. Občutljivo in bistro napisani roman, ki v slovenščini zažari v prefinjenem prevodu Aljaža Kovača, tudi avtorja spremne besede. > SAMO RUGELJ

... notranje potovanje po zgodovini njene rodbine, ki jo hkrati sili tudi k ovrednotenju življenja ...

biblos

Z dotikom do knjig

Prva slovenska eKnjižnica in eKnjigarna

Izposoja in nakup eKnjig še nikoli nista bila tako enostavna. Na voljo vsem, ki ste člani splošnih in strokovnih knjižnic. Preprosto, hitro in udobno – kjerkoli že ste.

Več na www.biblos.si

BIBLOS išče avtorje

Želite izdati svojo knjigo?

S pomočjo storitve, ki jo ponuja BIBLOS, lahko po ugodni ceni izdate čisto svojo eKnjigo.

BIBLOS NUDI:

- uredniško branje besedila
- lekturo besedila
- oblikovanje in prelom
- pripravo naslovnice
- pretvorbo v EPUB format
- pridobitev ISBN in ureditev CIP zapisa
- možnost distribucije

Več: info@biblos.si
01 200 37 05

Mesto v ogledalu

Mirko Kovač;

prevod: Stanka Tendla

Cankarjeva založba, Moderni klasiki,
2013, t. v., 358 str., 37,96 €

Anekdotična iz romana za začetek. Avtorjev oče je, v času, ko je njegova trgovina propadala, grška brata Paranos pa sta nekaj stran odprla novo prodajalno, svojega sina nagovarjal, naj jima na steno napiše Pojdite v Grčijo, vendar mladi Mirko Kovač ni želel ubogati, saj je vedel, da so Paranosovi v tem mestu staroselci. Še več, ker je bil zaljubljen v hčerko enega od njih, je takoj po odprtju odšel tja po nakupih in se z njimi pohvalil očetu. Ko ga je ta vprašal, koliko je plačal, se je zlagal, da mu je gospodar vrnil denar in ga pogostil. Oče ga je pogledal s svojim nemirnim nasmeškom, potem pa iz svojega »sefa«, kot je pravil žepku za hude čase v svojem suknjiču, izvlekel nekaj bankovcev in mu jih dal z besedami: »Nič slabši nisem od Grka. Povabi in pogosti tisto malo sladko Grkinjo.« Oče ga je nagradil, ker ni ubogal, kaj ni to čudovito, ugotavlja Kovač (1936), eden »najpomembnejših pripovednikov t. i. srbohrvaškega območja«, v tem prekrasnem avtobiografskem romanu, v katerem nas v stilu družinske kronike pelje po hercegovski-črnogorski-dubrovniški krajini sredi preteklega stoletja, ki kipi od večreligijske multikulturalnosti. Pri tem nam na zgodovinskem ozadju ves čas streže z drobnimi, a tudi srce parajočimi osebnimi zgodbami, ki jih obvezno začini z digresijami v slogu kavarniških debat in pregovarjanj ter nam z vsem tem zriše tako neponovljivo sliko Balkana, da bi bila v filmski podobi (Kovač je seveda tudi znani scenarist) nedvomno resna konkurenca Tornatorejevim filmskim prikazom zlatih let bivanja v malih italijanskih mestih (*Kino Paradiz*, *Malena*). Roman kot spominjanje. > SAMO RUGELJ

Sanje o nečem

Pier Paolo Pasolini

prevod: Irena Trenc Freljih

Cankarjeva založba,
2013, t. v., 216 str., 24,94 €

Passolinijev roman, katerega dogajanje je postavljeno v leti 1948–49, v povojno ruralno Furlanijo, prežema ozračje fantovskega tovarštva, izzivalne norčavosti, pridušene erotike in vaše solidarnosti na eni ter revščine, brezposelnosti in brezperspektivnosti na drugi strani. A ker je oboje nerazdružljivo zraščeno, se osrednjim junakom romana v Titovi Jugoslaviji, kamor se odpravijo iskat delo, punce zdijo lepše, a nedostopne. V Švici pa imajo po njihovem mnenju ljudje sicer več denarja, a jedo slabše in se držijo vsak zase. Zato se vrnejo v domače vasi, kjer se brezposelni, dninarji in komunisti združijo v socialno-političnem uporuh bogatim zemljiškim posestnikom. Politični toni so jasno poudarjeni, a Passolini v ospredje postavlja z današnje perspektive malodane magične prizore skupinske nočne vožnje s kolesi, sanja z mostu, zanesenjaškega prepevanja in kartanja ... Roman, ki se bere v črno-beli tehniki. > MAŠA OGRIZEK

... roman, ki se bere v črno-beli tehniki ...

Zaljubljenosti

Javier Mariás

prevod: Marjeta Drobnič

Cankarjeva založba,
2013, t. v., 397 str., 32,96 €

Mariás (1951) je eden najbolj znanih španskih pisateljev, ki ga po kar nekaj prevodih (denimo romani *Tako belo srce* in obsežna trilogija *Tvoj obraz jutri*) poznamo tudi pri nas. Zdaj dobivamo v slovenskem prevodu tudi njegov najnovejši roman iz leta 2011. V njem je glavna junakinja ženska, ki se zaljublja, najprej v moža druge ženske, ki ga brutalno umorijo, potem v moškega, ki ga spozna na obisku pri tej ženski. Meditacija o zaljubljenosti in o tem, kako nam ta lahko usmerja našo življenjsko pot, nam preprečuje svet uzirati v resnični luči, hkrati pa nam upravičuje skoraj vsako dejanje, ki ga storimo v njenem imenu. > RENATE RUGELJ

Hiša duhov

Isabel Allende

prevod: Vesna Velkovrh Bukilica

Mladinska knjiga, zbirka Žepnice,
2013, m. v., 384 str., 15,99 €

Tri generacije družine Trueba, vsaka s svojo zgodbo in z obilo skrivnostmi, ki jih, zavedno ali ne, predajajo kasnejšim rodovom, krojijo osnovno nit tega romana, prave klasike magičnega realizma. In prav v slogu omenjene literarne smeri se skozi celotni roman, ki ga odlikujejo značilno prefinjeni realistični opisi, občasno nadgrajeni z dodatki magičnega, menjavata dva pripovedovalca: prvoosebni v vlogi vodilnega junaka Estebana in bolj odmaknjeni, trejeosebni v vlogi pisateljice. Torvrstno prepletanje bralcu omogoča še bolj plastično predstavo in lažje podoživljanje celotne zgodbe, polne strasti ter spretno vključenih opisov širšega družbenega dogajanja v Latinski Ameriki. Gre za novi prevod knjige, ki jo je pisateljica napisala že leta 1982, leta 1993 pa so po njej posneli tudi film. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
Prva slovenska založba

www.mohorjeva.org

Knjigarne vračajo udarec

Nekatere stvari so nam samoumevne in se jih zavemo šele takrat, ko jih ni več. Knjigarne so v tej kategoriji. Vemo, da so »tam«, da čakajo na naš obisk, da ponujajo kupe knjig, a to še zdaleč ne pomeni, da jih zato vsake toliko časa tudi obiščemo in tam kaj kupimo. Kako živijo, koliko knjig prodajo, kako vpliva nanje gospodarska situacija, to vse so vprašanja, s katerimi se podrobneje ne ukvarjamo. Dejstvo pa je, da če jih ne bomo obiskali niti mi, niti kdo drug, ne bodo mogle delovati in biti še naprej svetla točka v kulturni krajini posameznega mesta.

Predstavljate si, da se knjige preselijo povsem v spletni svet in večja slovenska mesta ostanejo brez knjigarn. Kako bi izgledala? Kam bi po nove slikanice in knjige peljali svoje otroke in/ali vnuke? Kje bi se v miru usedli ter prelistali novo knjigo ljubega avtorja? Kam bi se odpravili na predstavitev dela, ki se na tak ali drugačen način osebno dotika tudi vas? To so vprašanja, ki si jih ne zastavljamo, dokler se v obliki dejstev ne pojavi pred nami.

Nekaj takega se je zgodilo v ameriškem mestu Nashville. Amazon je zmanjšal število kupcev v zidanih knjigarnah. Borders je zaprl svojo verigo. Manjše knjižne verige so ugotovile, da ne poslujejo dovolj dobičkonosno. Imele so dobiček, vendar niso imele dovolj dobička. In tako so se Nashvillčani nekega marčnega jutra leta 2011 zbudili brez knjigarn v mestu (govorimo o ožjem delu mesta z nekaj sto tisoč prebivalci, na obrobju je v okviru primestnih trgovskih centrov še vedno obstajal Barnes & Noble).

Treba je povedati, da Nashvillčani niso telebani. Nasprotno, mesto je kulturno živahno, v njem domuje kar nekaj založb, in tudi kupovanje knjig je tam nekaj cenjenega. A knjigarne znotraj mesta, torej tistega dela naselja, ki mu pravimo mesto, ker se lahko sprehodimo po njem in v njem kulturno ali kako drugače zaživimo, ni bilo več.

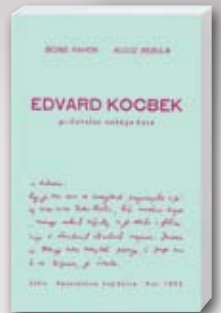
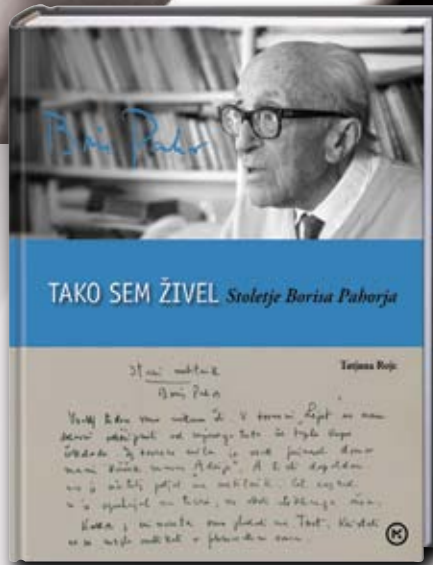
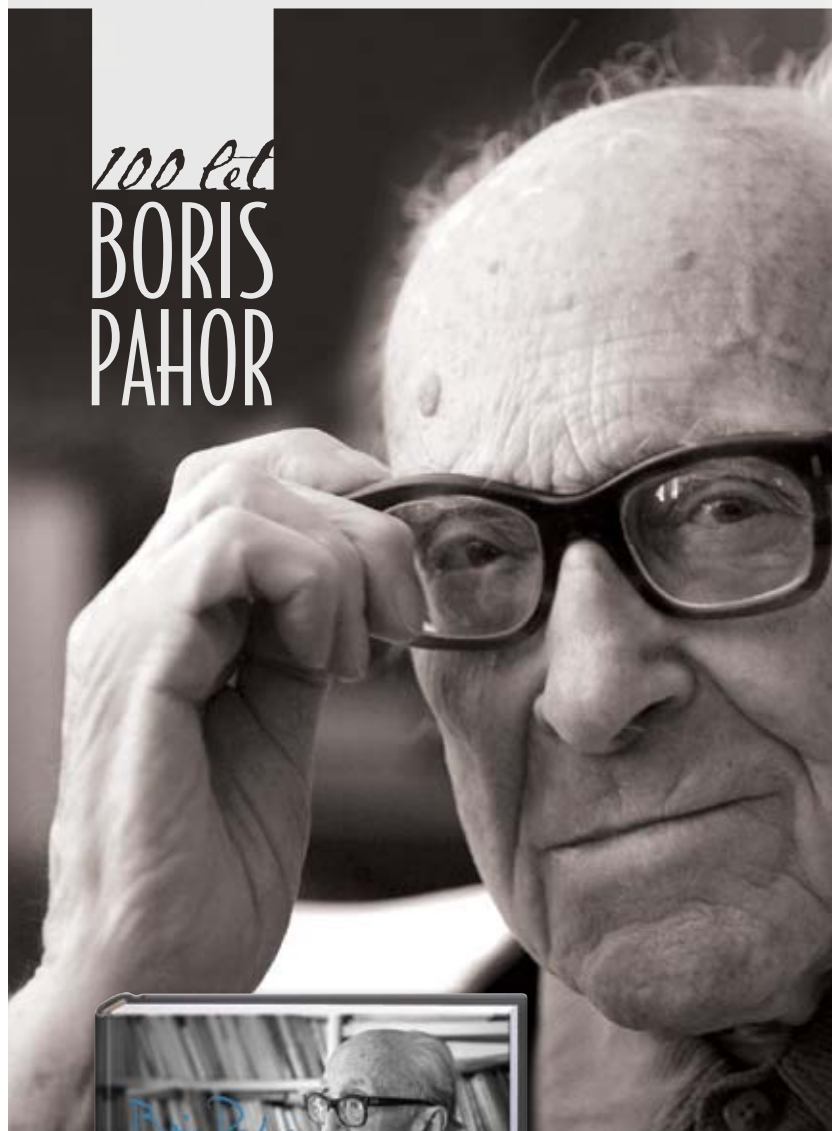
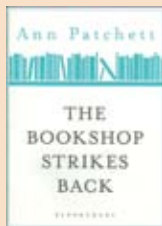
Je mesto brez knjigarne sploh še mesto? Nekaj takega so se vprašale tri gospe nekaj mesecev kasneje, ko so se dobile na kavi ter se pogovorile o tem, če bi morda one skupaj odprle knjigarno. Ena od njih je bila Ann Patchett, znana ameriška pisateljica, ki o vodenju knjigarne ni imela pojma. Imela pa je dovolj denarja za soinvesticijo v projekt in manjšo težavo; pravkar je izšel njen novi roman *State of Wonder* in pred njo je bila dolga turneja, zato bi morale vso operativno okoliščino knjigarne prevzeti preostali soinvestitorji. Preden so svojo kavo popile do konca, so si segle v roke. Dogovor je bil sklenjen, Ann Patchett pa je napisala svoj ček.

Med turnejo za promocijo romana je seveda omenjala tudi to, da bo še z dvema partnerkama odprla knjigarno. Neodvisno knjigarno. To je zbudilo pozornost medijev. Sledila so vprašanja, na katera sprva ni znala odgovoriti. A ob obiskovanju knjigarn med turnejo, je Ann Patchett govorila z mnogimi knjigarji, ki so z njo velikodušno delili male in velike skrivnosti svojega posla. Postala je vse bolj suverena, spoznanja pa je delila s svojima partnerkama.

Ko so odprle knjigarno, je bila ta velik uspeh. Na trenutke so komaj sledili povpraševanju, denimo takrat, ko je v znani televizijski oddaji voditelj gledalce pozval, naj si knjigo kupijo preko Amazona in mu je Ann Patchett instinktivno skočila v besedo in zavpila: »Ne! Ne! Ne na Amazonu. Naročite jo preko spleta pri knjigarni Parnassus Books in lastnoročno vam jo bom podpisala!« Ves vikend je v kleti svojega doma podpisovala svoje romane, svojo družino pa v logiki tekočega traku organizirala, da so jih pakirali in pošiljali na pot.

Morda so imele srečo. Morda so se Nashvillčani zavedli, kaj so izgubili, ko v mestu niso imeli več knjigarn. Morda še posebej radi podpirajo vse, kar je neodvisno. Morda so bile preprosto talentirane za ta posel. Vsekakor pa je knjigarna Parnassus Books dokaz, da se da upreti korporativnemu duhu sedanjosti. Amazon v rokah nima vseh kart. Imajo jih kupci.

Če je v knjigarni kaj, kar želite kupiti, pojdite tja, ne v običajno trgovino. »Svet spremenimo na ta način,« pravi Ann Patchett v svoji drobni knjižici *The Bookshop Strikes Back*, na katero sem naletel v neodvisni londonski knjigarni in iz katere povzemam to zgodbo, »da ga zgrabimo. Na ta način spremenimo tudi sebe.«

Cankarjeva založba in Mladinska knjiga posvečata jubileju svojega cenjenega avtorja monografski album

TAKO SEM ŽIVEL

Pahorjeva izpoved, njegova avtobiografska proza in študija Tatjane Rojc skupaj s slikovnim gradivom osvetljujejo bogato pisateljevo življenje. Pričevanje dopolnjuje faksimile knjižice *Edvard Kocbek – pričevalec našega časa*, ki je leta 1975 spremenila pogled na zgodovino.

Najhitreje do knjige: v knjigarnah
 www.emka.si 080 12 05

Zbrane pesmi

Srečko Kosovel

Študentska založba, zbirka Beletrina,
2013, t. v., 1180 str., 49 €, JAK

Srečko Kosovel

Knjiga prinaša Kosovelovo poezijo v najbolj polnem obsegu do zdaj ter nekatere nove, verodostojnejše prepise Kosovelovih rokopisnih pesmi. Uredniška urejenost dela v tri podopuse (osebne pesmi, ki je tudi najboljše, potem poetološke pesmi in

na koncu še družbeno-konstruktivistične pesmi od *Integralov* naprej) in obsežna spremna beseda Igorja Grdine pa sta samo še dodatna razloga, da si, če ste ljubitelj slovenske poezije, privoščite to knjigo, še eno v zbirki Beletrininih »opus magnumov« pomembnih slovenskih pesnikov (lani so znotraj te podzbirke izšle pesmi Milana Jesiha). Glavni razlog pa je seveda Kosovelova neponovljiva poezija, na eni strani zaznamovana z razpihanostjo kraškega sveta, na drugi intimistično usmerjena sama vase, na tretji pa odprta v svet in družbeno angažirana. Kosovelov opus je do zdaj izšel v različnih izdajah ter z različnimi grafičnimi opremami, kjer so večinoma poudarjali konstruktivistični del njegovega ustvarjanja, v pričujoči izdaji pa so vse pesmi predstavljene enakovredno in ne glede na vsebino. Vsaj mene osebne pesmi poeta, ki je po neozdravljivi bolezni umrl komaj 22-leten, najbolj zadenejo v srce, njihov sentiment me ponese med kraške bore in gmajne, od koder gledam na tamkajšnje vasi in na svet okoli sebe. Še ena Beletrinina pesniška knjiga leta. > SAMO RUGELJ

... neponovljiva poezija, zaznamovana z razpihanostjo kraškega sveta ...

z razpihanostjo kraškega sveta, na drugi intimistično usmerjena sama vase, na tretji pa odprta v svet in družbeno angažirana. Kosovelov opus je do zdaj izšel v različnih izdajah ter z različnimi grafičnimi opremami, kjer

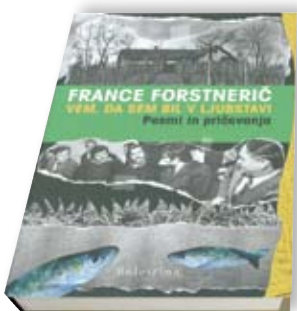
so večinoma poudarjali konstruktivistični del njegovega ustvarjanja, v pričujoči izdaji pa so vse pesmi predstavljene enakovredno in ne glede na vsebino. Vsaj mene osebne pesmi poeta, ki je po neozdravljivi bolezni umrl komaj 22-leten, najbolj zadenejo v srce, njihov sentiment me ponese med kraške bore in gmajne, od koder gledam na tamkajšnje vasi in na svet okoli sebe. Še ena Beletrinina pesniška knjiga leta. > SAMO RUGELJ

Vem, da sem bil v Ljubstavi

Pesmi in pričevanja

France Forstnerič

Študentska založba, zbirka Beletrina,
2013, t. v., 280 str., 27 €, JAK

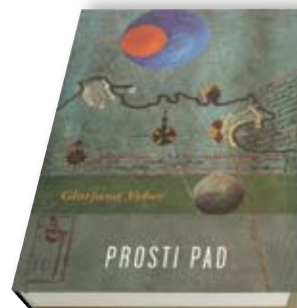
Slavna mariborska peterica ustvarjalcev, ki jo sestavljajo France Forstnerič, Tone Partljič, Drago Jančar, Andrej Brvar in Marijan Kramberger, velja tako v literarnih kot tudi širših družbenih krogih za nekaj posebnega! Razloge za to spoznamo (tudi v tej knjigi, ki so jo preživeli člani »mariborske peterice« poklonili v spomin svojemu neformalnemu vodji, pokojnemu Francetu Forstneriču. Premišljeno izbrana poezija iz posameznih

obdobja Forstneričevega ustvarjanja se prepleta z njegovimi krajšimi avtobiografskimi utrinki in z odlomki iz njegove proze. Dokumentarno vrednost dodajo celotnemu delu še fotografije iz avtorjevega življenja ter iskrena in tankočutna razmišljanja četverice o svojem nepogrešljivem prijatelju. Prava literarna poslastica za ljubitelje poezije in izbrane proze! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Prosti pad

Glorjana Veber

Center za slovensko književnost, zbirka Aleph,
2013, m. v., 88 str., 18 €, JAK

Glorjana Veber

Avtorica želi v svojih pesmih razkleti marmorni oklep pomenov, v katere smo rojeni; sanja, »da je na Zemlji izbruhnil virus / ki je izbrisal imena ...«. Želi prerasti (šolsko) naučenost, ki je kot prezrela pomaranča, ki se suši navznoter; čuti, da mora njena identiteta šele vzkliti, »da bo drevo šele poglano /.../ da moram prerezati popkovo / ki me hrani«. A na poti ji stoji strah, ki se zdrami, ko se pomen odlepi od lastnikov in »jaz ki nisem več jaz nisem dovolj.« Tega strahu ne more pogoltniti tableta, ki ga samo skrije, ampak prosti pad, ki razpre praznino »svetlejšo in lažjo kot pepel«. > MAŠA OGRIZEK

Francoski pesnik, pisatelj, soustanovitelj društva OULIPO in velik šaljivec Queneau je poezijo pisal vse življenje, vendar jo je le občasno zapisoval v strogo pesniški obliki, nekako v slogu: »Kadar je pesnikom dolgčas včasih po-/primejo pero in napišejo pe-/sem seveda je v tem primeru kdajpa-/kdaj poezija rahlo morilska po-/ezija.« Morda to velja za običajne pesnike, a ne za Queneauja. Njegova dela so preplet inteligence in humorja, kar je redka in zato toliko bolj vrhunska pesniška kombinacija. Pričujoča zbirka je vabilo na kratkočasen sprehod po ulicah v družbi nadvse izjemnega gospoda. > ANA GERŠAK

Po ulicah

Raymond Queneau

prevod: Aleš Berger

Mladinska knjiga, zbirka Nova lirika,
2013, m. v., 180 str., 24,94 €

Francoski pesnik, pisatelj, soustanovitelj društva OULIPO in velik šaljivec Queneau je poezijo pisal vse življenje, vendar jo je le občasno zapisoval v strogo pesniški obliki, nekako v slogu: »Kadar je pesnikom dolgčas včasih po-/primejo pero in napišejo pe-/sem seveda je v tem primeru kdajpa-/kdaj poezija rahlo morilska po-/ezija.« Morda to velja za običajne pesnike, a ne za Queneauja. Njegova dela so preplet inteligence in humorja, kar je redka in zato toliko bolj vrhunska pesniška kombinacija. Pričujoča zbirka je vabilo na kratkočasen sprehod po ulicah v družbi nadvse izjemnega gospoda. > ANA GERŠAK

Poezija za večerjo

R. S. Thomas

prevod: Venó Taufer, Lara Simona Taufer

Mladinska knjiga, zbirka Nova lirika,
2013, m. v., 81 str., 24,94 €

Če bi želeli na kratko povzeti pesmi kontroverznega valižanskega pesnika, bi lahko uporabili kar frazo iz *Guardianove* osmrtnice: »Najbolj nenavaden skupek protislovij.« Poezija R. S. Thomasa je obenem preprosta in zgovorna, nabita z močjo nerazrešljivih notranjih protislovij ter kot taka zvest portret pesnikovega značaja in odsev njegovega notranjega nemira. »Z izboljšanim življenjem so pesmi postajale vse bolj žalobne«, a nič manj vitalne. Thomas je pesem razumel kot proces združevanja, v katerega se lahko vključi vsak, ki ga pesem nagovori. *Poezija za večerjo* in dolga premlevanja pozno v noč. > ANA GERŠAK

... preprosta in zgovorna, nabita z močjo nerazrešljivih notranjih protislovij ...

Čakanje revolucije in modrosti

Jurij Hudolin

KUD Apokalipsa, zbirka Apokalipsa,
2013, m. v., 90 str., 15 €, JAK

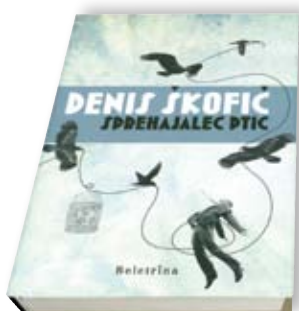
Pesniška zbirka Jurija Hudolina, ki je izšla ob njegovi štiridesetletnici, je razdeljena na štiri dele: Srečal sem soboslikarja, Svetloba v mostarju, Ravnilo prostora, metronom časa in Appendix. Prvi sklop je napisan kot »pogovor« s Hitlerjem, z zgodovino, ki še vedno krade prihodnost: »vukovar sarajevo / sirija kongo treblinka ekspres / včeraj danes jutri«. A ne le čas, tudi prostor je sprijet: »Evropa je še vedno / predmestje Amerike // ki

je premestje Kitajske«. In »tako v Evropi 2012 / samo trpko jamranje beda banke / in ti si z nami risar«. Drugi sklop pesmi je napisan kot svetel nagovor sinu, ki mu oče želi predati modrosti: »a do sebe bodi neusmiljen / vera je lahko samo motor / neskončnega poguma: biti dober« in »ljudi pokoplje strah /.../ strah pred resnico«. Avtor zbirko sklone z (utopičnim) potovanjem z »vlak(om) ljubezni / in veselja do življenja«. > MAŠA OGRIZEK

Sprehajalec ptic

Denis Škofič

Študentska založba, zbirka Beletrina,
2013, t. v., 82 str., 19 €, JAK

Prvenec panonskega pesnika Denisa Škofiča v slovenskem literarnem prostoru obuja silno moč metafore, ki je tokrat nadgrajena s temačno naturalistično motiviko, značilno za del slovenskega pesništva in slikarstva pa drugi svetovni vojni (Zajc, Tisnikar). Toda Škofiču uspevajo tudi svetli nadrealistični obrati, ki manjšim stvarjem vlivajo večje pomene, večje pa

... izviren,
jasen glas ...

postavljajo na glavo: »Naselja poplavlajo cunami.« »Stena visi s križa ...« »Vsenaokrog valovijo strehe in pročelja, tu pa tam čez Dravo pljuske most.« »Nekdo je zanetil zimo. Čez noč je vse pogorelo do tal.« »... da, vsi vedo za šivalne stroje valov reke Mure, ki si kljub regulaciji že dolgo šiva nov mrtvi rokav.« Izviren, jasen glas. > ŽIGA VALETIČ

**PRVI DERMATOLOŠKI
PRIROČNIK
V SLOVENIJI!**

Mateja Lisjak, dr. med. specialistka
dermatovenerologije.

Uporabna dermatologija - Kožne
bolezni in tumorji v vsakdanji praksi

Naročila in nakup: www.zalozba-chiara.si
ali mail: hanah@zalozba-chiara.si, tel: 040 699 990

Ki od daleč prihajaš v mojo bližino

Marko Sosič

Študentska založba, zbirka Beletrina,
2012, t. v., 345 str., 27,00 €

Poetičen, krhek in svetlikajoč roman teme duše Marka Sosiča z naslovom, stkanim za pesem, *Ki od daleč prihajaš v mojo bližino*, je pristal v mojem naročju ob izidu lansko leto, a ko sem ga hotela preleteti za okus, sem ga odložila. To je roman, v katerega se je treba potopiti na dih, sem vedela. Sem se potopila v času postenja poleti, ob vodi z drevesi in travami zunaj in znotraj, in sva postala eno.

Roman opisuje le štiri dogajalne dni med 4. in 8. aprilom 2006, v njem kot da se ne dogaja kaj dosti, a meni se je zgodilo celo človeško življenje. Življenje osrednjega junaka, gimnazijskega profesorja Ivana Slokarja iz Trsta, ki se izgublja, da bi se našel, ko bi našel nit spomina na zanj usodni čas, govori palimpsestno in metaforično, prosojen zaradi posebne svetlobe (od znotraj? od zunaj?) in filmogeničnosti, vredne velikega Tarkovskega. Bolelo me je, ko

sem brala simbolno govorico duše izgubljene in tuje v tem površnem, malomeščanskem svetu brez sočutja in občutja za ljudi, ko sem dihala junakovo (Sosičevo?) hrepenenje, hrepenenje po samem sebi, ki iz morja prihajam in padam z neba, vedno znova, kot kaplja oceana ...

»Zadnjih nekaj dni pa ozaveščam vsak svoj gib, kakor da vsak trenutek preverjam svoje gibe, svoje besede in dejanja, ob katerih sem vse bolj negotov, kakor da se je vame naselila neznana resnica, ki iz dneva v dan vse bolj stopa v mojo zavest,« pripoveduje Ivan v notranjem monologu, imenitni formi za tak roman, kakršnega je milo lepo napisal Sosič. Ivan sliši pesem, ki odzvanja v njem, »brez besed, mehka in svetla«, in občuti votlino pod čelom, »v kateri se gnetejo misli, ki jih že dolgo ne morem razbrati«. Ker je nekoč preveč bolelo. Ivan bolečine ni pustil doživeti kot njegov prijatelj Oskar, zvest sam sebi, zato razglašen za norega, kot so sveti razglašeni od nekđaj. »Obstaja tista duhovnost,« modruje Oskar, »ki prihaja od znotraj, ki je ni ustvaril Bog, ampak izkušnja in z izkušnjo ... bolečina, ki je v vsakem človeku in se, prej ali slej, vsakogar dotakne, da ga osreči.« Prebujeni poznajo bolečino, ki osrečuje. Navadni smrtniki, kakršen je Ivan, jo najraje skrijejo globoko vase, da ne postane luč, temveč senca, zato tudi oči ne morejo gledati svetlobe, ki je premočna, ne uvideti resnice, ki se je bojijo. Ivanu se zazdi: »Morda se me dotika bolečina, ki ne more na dan, ampak se premetava v votlini, ki je v meni, skupaj s pesmijo, ki poje in odmeva v njej, kakor da je stkana iz sanj in spomina?« To je srž romana *Ki od daleč prihajaš v mojo bližino*, kot je bistvo sleherne duše, pišoče pismo iz sanj in spominov. Če le hočemo, če le zmoremo prebrati to pismo ...

Ivan ga je do konca romana prebral. Za ceno notranjega razpada, ki se bo morda sestavil, kot se je pred trinajstimi leti, ko se mu je zgodilo tisto grozno, da je očeta skoraj ubil. Njega, ki ni bil sočuten do maminih sorodnikov iz Bosne, eksistencialno uničenih, njega, ki je poudarjal, da ni Jugoslovan, njega ... ki ni bil sposoben bližine in ljubezni. Pravzaprav je Sosičev roman ljubezenski roman, bi rekel Oskar: »Vidiš, kaj lahko naredi ljubezen?« Govori o zatajeni ljubezni s silno močjo, zato o samotnosti in samosti, ki ju človek brez pristne bližine živi sredi družine in drugih ljudi. A ona, Jasenka, ki mu je bila obljubila zvestobo: »Me boš kdaj povabil k sebi na morje? /.../ Drugače te bom čakala tu pod drevesom, dokler se ne postaram,« drži besedo. Ta pronica kot voda, v kateri se je utopila, mlada, lepa in nesrečna, kot voda je prihajala v njegovo bližino in ga vsega prepajala, da je na dnu končno uzrl resnico o sebi in se je vse sestavilo kot v zloženki. Na koncu. Ali pa na novem začetku?

Presunljiv roman za tiste, ki se ne bojijo bolečine, četudi utonejo v njej. Kajti svetloba jih bo dvignila prej ali slej in morje bo vedno tam, kjer je že od vekomaj.

Kukavičje jajce

Slavko Pregl

Cankarjeva založba,
2013, t. v., 260 str., 19,95 €

Slavko Pregl (1945) je eden najbolj znanih slovenskih mladinskih pisateljev (njegove knjige, kot so *Geniji v kratkih hlačah*, *Odprava zelenega zmaja* itn., so že skoraj ponarodele), ki ga je knjižna pot vodila na različne konce, od direktorja Mladinske knjige prek samostojnega založnika do prvega direktorja Javne agencije za knjigo. Z romanom *Kukavičje jajce* se Pregl podaja še na en neosvojeni vrh, saj gre za njegovo prvo delo za odrasle bralce. Zgodba se začne na pogrebu, ko za umrlim očetom hodijo trije sinovi v srednjih letih, povorki pa se pridruži tudi privlačna gospa, za katero se malce pozneje izkaže, da je njihova do zdaj neznana sestra. Bolj kot to, ali bo dediščina dobila še enega dodatnega člana, pa Pregl v nadaljevanju

... s samostojnimi časovnimi
trakovi preigra življenjske
zgodbe očeta in sinov ...

s samostojnimi časovnimi
trakovi preigra življenjske
zgodbe očeta in sinov, pri
čemur se najbolj zaustavlja
ravno pri srčnih težavah
in ključnih odločitvah

vseh udeležencev. Je v družini res samo eno kukavičje jajce, vpraša en od bratov na sedmini, ironično humorističen pogled na preteklih sedemdeset let slovenske stvarnosti (pri čemer ne manjka niti aluzij na slovensko založništvo, ko lokalno knjigarno, denimo, spremenijo v prodajalno čevljev) pa razkrije, da je bolj kot (bratska) kri včasih pomembnejši odnos, v katerem tako ali drugače bivajo ljudje. *Kukavičje jajce* je roman, ki šegavo in živahno obravnava tudi težke življenjske teme. > SAMO RUGELJ

Na/pol

Jasmin B. Frelih

Cankarjeva založba,
2013, t. v., 343 str., 29,95 €

Tri zgodbe, slogovno in besedilno povsem različne, dajejo bralcu že na začetku slutiti, da je stopil v prav poseben svet, kjer ni vse tako, kot mora biti. Nasprotno, v tem svetu prevladujejo eksistencialna beda, strah, jeza in bolečina, obilo stvari je neizrečenih ali nepojasnjenih. Ves ta kaos, ki ga mladi avtor, študent primerjalne književnosti in zgodovine, še potencira z besednimi igrami in nedokončanimi stavki, simbolizira sodobni svet. Svet, v katerem je marsikaj zgrajeno in izrečeno »na/pol«, svet »blefa« ter skrivanja za maskami predvidljivosti in priučenimi vlogami. Frelih, sicer avtor kratkih zgodb, esejev in prevodov, je s svojo prvo knjigo, v kateri na koncu premišljeno, pa tudi pomenljivo združi prej razrezane in odtujene posamezne svetove, dokazal obilo literarne spretnosti in znanja. Njegovo delo še zdaleč ni narejeno »na/pol«! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Morda

Marko Golja

Cankarjeva založba,
2013, t. v., 279 str., 27,95 €

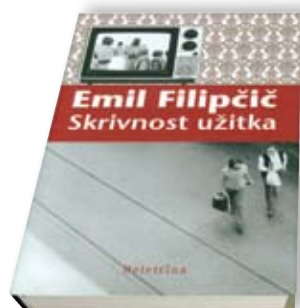

Prozni prvenec radijskega novinarja in prevajalca Marka Golje združuje petnajst kratkih zgodb, razporejenih v tri zgovorno naslovljena poglavja, ki učinkovito stopnjujejo tematsko naravnost zbirke. Osrednji protagonisti Goljeve proze so sprva omahljivo predstavljeni kot »... junaki«, ki jim tik za tem sledi spravljiv pripis »... morda ne«. Za junake zbirke *Morda*, »zmerno (ne)uspešne belopolte moške srednjih let« v vrtincu starostne krize, se zdi, da so v življenju obtičali in se ovedli šele tik pred zdajci. Zato veliko govorijo, ker je govor vse, kar jim še preostane, kar jih drži pokonci in jim vliva upanje, da še niso zamudili zadnjega vlaka. In morda ga res niso: Goljeva proza ima, tako kot življenje, za svoje »morda ne« »junake« na zalogi »Bonus«, ki ga okrona obisk Brucea Springsteena v Štepanjskem ... »Kakšna zgodba!« > ANA GERŠAK

Skrivnost užitka

Emil Filipčič

Študentska založba, zbirka Beletrina,
2013, t. v., 186 str., 24 €, JAK

Pisatelj, dramatik, scenarist in prejemnik nagrade Prešernovega sklada (2011) se v četrti zaporedni knjigi, objavljeni pri Študentski založbi, zakoplje v neprikrito radost, ki mu jo je prinesla omenjena nagrada. Ob tem vzdržuje dva pripovedna toka: prvi se dogaja od svetlega trenutka dalje, ko ga znanec, predsednik komisije, pokliče in mu pove, kaj bo dobil, v drugem pa v preteklosti išče trenutke, ki so ga skozi kariero navdihovali na podoben način – stiki z drugimi ustvarjalci ali občutek potrditve zaradi del, ki so v domačem kulturnem prostoru doživela odmev. *Skrivnost užitka* je napisana v tretji osebi, saj opisuje doživetja umišljenega Friderika, s čimer pa Filipčič lastni užitek zavestno postavi pod vprašaj in v presojo bralca/-ke. > ŽIGA VALETIČ

knjiga je blizu

www.mohorjeva.at
www.mohorjeva.si

Mohorjeva
Celovec

Mojca Gubanc
JAZ, KOŠARKAR
Zbirka troubles

112 strani
mehka vezava
€ 16,50

Nadarjeni košarkar Blaž gre svojo pot in po nekaterih spodrseljajih mu uspe skok v vrhunsko košarko, kjer se kmalu lahko veseli sodelovanja na evropskem dogodku. Njegova punca mu je v veliko oporo pri najdenju pravilne poti in samega sebe.

Preobrazbe

Silvo Teršek

UMco, 2013, t. v., 346 str., 24,90 €

Silvo Teršek (1945) je časnikar, radijski novinar in moderator, mojster besede in slikarskega čopiča, avtor in voditelj številnih radijskih in televizijskih oddaj. Zaslovel je s sobotnimi pogovornimi popoldnevi na drugem programu Radia Ljubljana, na Valu 202, ki jih je začel pripravljati in voditi leta 1982, pred radijski mikrofoni pa je v petindvajsetih letih povabil več kot dva tisoč gostov. V svoji drugi knjigi *Preobrazbe* Teršek na samosvoj način izrisuje portrete posameznikov. Vsak posebej sicer predstavlja zgolj samega sebe, v vsako stranjo knjige pa se skozi utrinke v preseku srečanj in pogovorov »glavnega junaka« s to pisano množico razbirajo tudi obrisi sodobne družbe. Skozi celo knjigo, ki je preplet razmišljanj in dogodkov, je v pogovore spletena tudi romantična in dramatična zgodba dveh ljudi in tako knjiga prerašča v leposlovno delo z esejističnimi prvini. > **TINA ŠEBENIK**

Jaz, košarkar

Mojca Gubanc

Mohorjeva Celovec, zbirka Troubles, 2013, m. v., 112 str., 16,50 €

Roman, ki tematizira prigode mladega košarkarja, po besedah Adriana Kerta (urednika Mohorjeve Celovec) ni le zgodba o športu, temveč tudi pripoved o iskanju lastne identitete in življenjske poti. Knjižni prvenec domače ustvarjalke s tako vsebino je v času, ko Slovenija gosti evropsko prvenstvo v košarki, gotovo zelo aktualen. V romanu spoznamo najstnika Blaža, ki je tako v šoli kot na košarkarskem igrišču razmeroma uspešen, čeprav imamo ves čas občutek, da ne daje vsega od sebe. Ko pa mu trener zagrozi z izključitvijo iz moštva, se njegove športne ambicije povečajo in ves svoj prosti čas začne posvečati žogi, kar pa je zanj skoraj usodno, saj se na treningu poškoduje. Zaradi košarke je postavljen na preizkušnjo tudi odnos z dekletom Angeliko. Za povrh pa je pred vrati še velik mednarodni košarkarski dogodek, ki je zanj morda prava življenjska priložnost ali celo odskočna deska za nadaljevanje športne kariere. Roman za različne generacije. > **RENATE RUGELJ**

Creepyatrija

Fear of a Blank Planet

Tereza Vuk

samozaložba, 2013, m. v., 179 str., 15 €

Creepyatrija je prvenec, ki se bolj kot roman bere kot osebna izpoved, pred nami je namreč surov dnevniški zapis odvisnice od drog in alkohola, napisan v pogovornem jeziku. Slenga ne posnema, temveč gre za organski, stalni način mišljenja ter izražanja. Vukova, sicer tudi zmagovalka Proznih mnogobojev 2012, je kritična do sveta, čeprav njena odvisnost ni ravno izid družinskih travm in se zaradi tega ne smisli sama sebi. Odstira nam vpogled v resnično obrobje, kjer prevladujeta boj za obstanek in neizprosno spopadanje človeškega bitja s seboj. Na trenutke samoironično (v odnosu do policistov), na trenutke divje (fizična nuja po zadevanju izkrivlja poglede), na trenutke grenko (ljubezenske peripetije). > **ŽIGA VALETIČ**

Tako sem živel

Stoletje Borisa Pahorja

(Monografija +

Faksimile revije Zaliv)

Boris Pahor, Tatjana Rojc,

Alojz Rebula

Cankarjeva založba,

2013, t. v., 280 + 166 str., 44,96 €

Ob jubileju Borisa Pahorja izdana knjiga literarne zgodovinarke Tatjane Rojc bralca popelje skozi slavljenčevo življenje od zgodnjega otroštva do današnjih dni. Avtorica je s pogovori, ki sta jih imela na slovenskem programu RAI v Trstu, z izbranimi odlomki iz knjig, zapisov in javnih premišljevanj – tudi drugih o njem – ter s svojimi tehnimi pojasnili in povezovalnimi komentarji zarisala lok skozi slovenski prostor v že zaokroženem Pahorjevem stoletju. Izoblikovala je portret moža, ki kot pisatelj in človek vztrajno razgalja vse nekdane in današnje oblike nasilja, zlasti zamolčevanje fašizma, ki ga je sam najbolj občutil. Z bogatim slikovnim in dokumentarnim gradivom prepletena knjiga le še izpostavlja

... njegovega odmevajočega glasu se ne da preslišati ...

dogodke – od požiga Narodnega doma prek gorja nacističnih taborišč do objave Kocbekove resnice ter nasprotovanja sejanju novih krvavih razdorov –, ki so ga oblikovali v človeka, ki mu, potem ko so se mu priklonili Francozi in Nemci, dajejo priznanja tudi rojaki in sosedje. Njegovega v novih izdajah in prevodih odmevajočega glasu iz Mesta v Zalivu se ne da ne preslišati ne preglasiti. Tudi ko pravi: Jaz sem razumsko pesimist, po srcu pa optimist in de facto verjamem, da bo človek nekje našel neko formulo, in ta formula je zelo preprosta – Ljubezen. Ni druge rešitve.

Knjigi je v zaščitnem kartonskem ovoju priložen reprint za mnoge usodne posebne izdaje revije *Zaliv* iz leta 1975 *Edvard Kocbek – pričevalc našega časa*. > **IZTOK ILICH**

Pripovedka o Dursumi

Breda Smolnikar

ilustracije: Laura Ličer

Blodnjak, zbirka Bredka pripovedka,

2013, t. v., 96 str., 85,41 €

Pripovedka o Dursumi se tako na vsebinski kot formalni ravni poigrava z antagonizmom med videzom in resnico. Sam format knjige, tipografija, ilustracije in naslov dajejo (lažni) videz, da gre za knjigo za otroke, a v isti sapi napis na sprednji platnici oznanja, da je knjiga »izključno za starejše«. Ta dvojnost se vije skozi celotno pripoved, ki je napisana kot en sam sklenjen stavek, ki ga enakomerno kosajo le vejice. Dursuma je temna pravljica junakinja, ki ubije nasilnega očeta alkoholičarja in tako prostovoljno za vselej izstopi iz patriarhalnega reda. Obenem je tudi »mafijašica«, ki v času socializma šverca blago čez mejo, ponareja račune, izkorišča politična poznanstva ipd., kar v moških vzbuja strah, pa tudi občudovanje. Sprva – kljub navajanju resničnih (zgodovinskih) oseb z imeni in priimki – prevladuje občutek izmišljenosti. A avtorica s skrbno odmerjenim razkrivanjem »dejstev« za nazaj pojasnjuje vedno več stvari, zaradi česar se bralec samodejno začne spraševati: Kaj pa, če je vse res? Bredo Smolnikar, avtorica »obsojene« knjige *Ko se tam gori olistajo breze*, je v takšno (slogovno) mimikrijo najbrž gnal tudi preživetveni nagon, o čemer priča tudi (črnohumorna) ilustracija na zadnji platnici, na kateri »Bredka Pripovedka iz Depale vasi na štriku visi«. > **MAŠA OGRIZEK**

Velika igralska družina

Polde Bibič

Mladinska knjiga, zbirka Spomini in izpovedi, 2013, pt. v., 552 str., 29,95 €, JAK

Polde Bibič

Nedavno je pri Drami izšla monografija o različnih vidikih ustvarjalnega življenja Poldeta Bibiča (1933–2012), zdaj pa smo v zbirki *Spomini in izpovedi*, v kateri je pred nekaj leti izšlo Bibičevo avtobiografsko delo o njegovi mladosti *Spominjarije*, dobili še delo *Velika igralska družina*, v katerem so zbrana in na novo razporejena besedila iz njegovih prejšnjih dveh »portretnih« gledaliških knjig.

Poleg vsestranske igralske kariere je bil Bibič navdahnjen in duhovit kronist slovenskega gledališkega življenja, ki ga je v avtobiografski obliki obelodanil že s knjigo *Igralec* (1986), svoje gledališke portrete pa je predstavil v knjigah *Soigralci* (1998) in *Soigralke* (2000). V njih je s sebi lastno občutljivostjo predstavil igralke in igralce, kot jih je poznal in spoznal, saj so imeli nekateri v času njegovega igralskega formiranja za seboj že večino svoje kariere (denimo Marija Nablocka, Elvira Kralj, Helena Erjavec in Mila Kačič). Ob igralskih in zakulisnih portretih (recimo šepetalke) pa v knjigi najdete tudi druga besedila, denimo kavarniške razglednice, v katerih Bibič portretira svoje doživljanje pomembnih kulturnikov povojnega časa, na primer nepozabni vtisi, ki so jih nanj naredili Vitomil Zupan, Jože Javoršek in Jože Babič. Portret slovenskih gledališčnikov v zlahtni pisani besedi. > SAMO RUGELJ

Otroci Cosime Wagner

Triumf in tragedija

Wagnerjeve dinastije

Oliver Hilmes

prevod: Nataša Peternel

Mladinska knjiga, zbirka Spomini in izpovedi, 2013, m. v., 383 str., 34,96 €, JAK

V letu, ko se praznuje 200. obletnica rojstva velikega nemškega opernega skladatelja in vsestranskega umetnika Richarda Wagnerja (1813–1883), se tudi na naših tleh odvija veliko temu posvečenih dogodkov. V začetku leta so na oder Cankarjevega doma premierno postavili opero *Leteči Holanec*, na Ljubljanskem festivalu so uprizorili njegovi glasbeni drami *Rensko zlato* in *Valkira*, izšlo pa je tudi nekaj knjig o njegovem delu, saj je bil Wagner eden največjih inovatorjev v resni glasbi 19. stoletja. V privatnem življenju pa je bil za glasbeno kariero pripravljen žrtvovati tudi svojo družino in prijatelje. Zgodbe o njegovi vdovi Cosimi in potomcih, ki so dolga leta tovorili veliko breme njegove zapuščine, sestavljajo napeto zgodovinsko pripoved, ki jo je v knjigo zložil večkrat nagrajeni nemški biograf in zgodovinar. Poleg umetniških, političnih, finančnih in drugih mahinacij te legendarne družine pa romaneskna biografija prinaša tudi boleč vpogled v življenje in čustvovanje posameznih članov družine, ki so bili pogosto postavljeni na stranski tir ali povsem zatrti. Res razburljiva saga zmagoslavja, tragedije, genialnosti in propada. > RENATE RUGELJ

Avgust; Veliki slepar

Antonio Spinosa

prevod: Karmen Chakir

Kmečki glas, zbirka Zgodovinske osebnosti, 2013, m. v., 184 str., 16 €

Avtor v knjigi izpiše natančno biografijo Oktavijana, Cezarjevega pranečaka in dediča, bolj znanega kot Gaj Julij Cezar Avgust. Za razliko od vročekrvnega, impulzivnega Cezarja je bil Avgust hladnokrven preračunljivec in slepar. O njegovih značajskih potezah, predvsem pa o političnem delovanju, veliko pove analogija z Mussolinijem. Avtor namreč v uvodu zapiše, da sta tako prvi kot drugi prišla na oblast nezakonito in z nasiljem; čeprav ju loči dva tisoč let, je fašizem po njegovem mnenju veliko prevzel od antičnega Avgustovega Rima: v strukturi absolutistične države, v osvajalskih vojnah, organizaciji mladine in omejevanju volilne moči državljanov. Zato ni naključje, da se biografija sklene s stavkom, ki ga je Avgust, ko ga ni nihče poslušal, izrekal samemu sebi: »Država, to sem jaz!« > MAŠA OGRIZEK

Obrazi slovenskega baleta

Biografski leksikon

Henrik Neubauer

samozaložba, 2013, m. v., 160 str., 20 €

Pričujoče delo Henrika Neubauerja je druga, dopolnjena izdaja biografskega leksikona, ki je prvič izšel pred nekaj leti. V njem avtor, ki je doslej o operi in plesu napisal številne članke in več kot dvajset knjig, predstavi nekaj manj kot sto posameznikov, ki so oblikovali slovensko baletno umetnost vse od leta 1918 pa do danes. Vsak od njih je praviloma predstavljen z dvema fotografijama, opisom delovanja in izvlečki iz kritičnih ocen. Glavnina predstavljenih posameznikov je baletnih plesalcev in plesalk z nazivom solista, ki so bili vsaj nekaj časa v rednem delovnem razmerju v slovenskih ansamblih, avtor pa je v svoj izbor vključil tudi vodje oziroma direktorje obeh naših poklicnih baletnih šol ter nekaj kritikov in kritičark, ki so pisali o baletu. > MAŠA OGRIZEK

V imenu resnice

Barbara Furjan

samozaložba, 2013, m. v., 224 str., 30 €

»Po resnični zgodbi o pogumnem Blažu Furjanu, ki je preminil na sluzenju vojaškega roka 27. 5. 1997.« Smrt 19-letnega nabožnika Slovenske vojske so oblasti leta 1997 razglasile za samomor, toda uradna različica zgodbe je bila zaradi nenavadnih okoliščin, povezanih s smrtjo, že takrat postavljena pod velik vprašaj. Knjiga, ki jo je napisala Blaževa sestra, nosi močan naslov, »ker enostavno ni prav, da je nekdo umorjen in ostane njegova smrt zavita v temo še po petnajstih letih«. V njej je predstavljena življenjska zgodba družine Furjan v kronološkem zaporedju vse od Blaževega rojstva. Avtorica je v knjigi obelodanila različne uradne dokumente, poročila sodnih izvedencev in medijev ter pričevanja, ki jasno kažejo, da dogodek presega okvirje družinskega žalovanja: ne nazadnje gre le za željo po resnici. Knjigi je priložen DVD, na katerem so zbrane Blaževe otroške fotografije s kratkimi predstavitvenimi opisi in posnetek dobrodelnega koncerta *Blažu Furjanu v spomin*, ki je potekal 26. maja 2012. > ANA GERŠAK

Novi pogledi na filološko delo o. Marka Pohlina in njegov čas

Ob 80-letnici prof. dr. Martine Orožen in 85-letnici

akad. prof. dr. Jožeta Toporišiča

Irena Orel (ur.)

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2013, m. v., 344 str., 24,90 €

Marko Pohlin

Rimskokatoliški duhovnik Marko Pohlin, ki je deloval v drugi polovici osemnajstega stoletja, je bil eden prvih narodnobuditeljskih jezikoslovcev na Kranjskem. Leta 1768 je napisal *Kranjsko grammatiko*, ki je pomenila, kot je ugotavljal tudi Jože Toporišič, v primerjavi z Bohoričevo slovnico (1584)

»nemajhen napredek praktično na vseh ravninah jezikovnega ustroja«. Zbornik obhaja visoki obletnici dr. Toporišiča in dr. Martine Orožen, prinaša pa dvajset esejev, ki 210 let po menihovi smrti odkrivajo vrednost Pohlinovega dela, izhajajoč iz današnjih teoretičnih in metodoloških načel. Avtorji – zgodovinarji, jezikoslovci, profesorji – so prispevali jezikovne študije in vzporedno orisali duha tedanjega časa. > ŽIGA VALETIČ

... eden prvih narodnobuditeljskih jezikoslovcev ...

Metamorphose Antropomorphice

Izar Lunaček; prevod: Jana Fajt et al.

Buch, 2013, t. v., 71 str., 15 €

Izar Lunaček je filozof, ki poglede na življenje in svet največkrat izraža skozi stripe in ilustracije. Je tudi pobudnik dogodkov *Stripolis*, ki so namenjeni striparjem in stripoljubcem, v zadnjem času pa sta izšla dva njegova avtorska stripa. Najprej so tu dvojezične *Metamorphose Antropomorphice* (v italijanščini in slovenščini), ki nam v treh delih predstavijo življenjsko pot mafijca Bruna Vecchia. Liki so povzeti po Disneyju in Mustru ter hodijo po parodičnem robu, ki ločuje dva družbenopolitična svetova preteklosti: divji zahod in butalski vzhod.

Založeni raj

Anonymus Gosh

Izar Lunaček

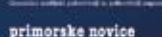
Forum Ljubljana, zbirka Republika

Strip, 2013, t. v., 100 str., 11 €

Drugi album pa je zbirka satirično-religioznih stripov, ki so na spletni strani www.paradisemisplaced.si izhajali od leta 2009, zdaj pa jih imamo priložnost brati v tiskani izdaji. Glavne vloge so si razdelili bradati Bog, gola Adam in Eva, golob Sveti duh, šef policije Arhangel, priložnostne živali in JK. Prek zapletov, ki so povzeti po *Svetem pismu* Nove in Stare zveze ter na humoren način zasukani v nepričakovane smeri, Lunaček preizprašuje osnove religioznosti, ne da bi pri tem onečastil kogar koli, še najmanj Boga samega ... Namenjeno vsem, ki so pripravljeni na hudičevo božanski krohot. > ŽIGA VALETIČ

NAVODIH
MEJA
vilenica 28. Mednarodni literarni festival 10. – 15. 9. www.vilenica.si

Kraljeva gora

Vasja Klavora

Cankarjeva založba,

2013, t. v., 440 str., 29,95 €

Kirurg in akademik dr. Vasja Klavora (1936) je velik del življenja posvetil preučevanju preteklosti in sedanjosti Goriškega, Tolminskega in Bovškega. V zadnjih petnajstih letih je napisal serijo knjig, ki so obravnavale evropsko pomembno dogajanje na soški fronti. Tokrat pa ga je zanimanje za minula obdobja popeljalo v še bolj oddaljen čas. Zgodovinski roman *Kraljeva gora* opisuje boje in premike Langobardov proti ozemlju današnje Italije, kamor jih je v drugi polovici šestega stoletja iz Panonije vodil kralj Al-

... slikoviti liki in zapleti, ki se stapljajo z miselnimi okvirji zgodnjega srednjega veka ...

boin. Njihove upe, da se nahajajo tik pred obljubljenim deželo, je dodatno podžgal razgled, ki naj bi ga Alboin po izročilu uzrl s Križne gore nad Podkrajem. V prepletu dejstev in domišljije Klavora ustvari pripoved, ki je ne poganjajo suhoparni zgodovinski orisi, temveč slikoviti liki in zapleti, ki se stapljajo z miselnimi okvirji zgodnjega srednjega veka. > ŽIGA VALETIČ

Andrej Lenarčič

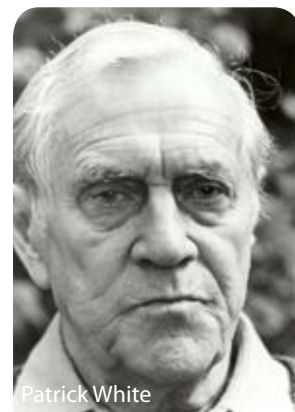
Zapravljena nebesa pod Triglavom?

Po stoletjih laži in prevar se ponuja zadnja priložnost za rešitev: zveza slovenskih dežel!

Naročanje: elnomis@siol.net
Naprodaj tudi v knjigarnah. Cena: 22 €

Patrick White

Patrick White (1912–1990) velja za enega najpomembnejših angleško pišočih avtorjev dvajsetega stoletja. V času življenja je objavil dvanajst romanov, tri zbirke kratkih zgodb in osem iger. Za izjemen doprinos k literaturi je leta 1973 kot edini Avstralec prejel Nobelovo nagrado. Whitovo pisanje zaznamuje brezmejno, metafizično žarenje avstralske pokrajine in človeškega duha na eni ter neizprosno razdiranje družbenih konvencij in jedko smešenje človeških plitvin na drugi strani.

Patrick White

Viseči vrt

Patrick White

prevod: Jure Potokar

Miš, zbirka Bisernice,

2013, t. v., 196 str., 28,95 €, JAK

Eno od sidrišč njegove pisave je tema identitete, ki izraža iz občutja izkoreninjenosti in nepripadnosti. White se je rodil v Londonu, avstralskima staršema; ko je bil star pol leta, so se vrnil v Avstralijo, a njegovo odraščanje je ostalo razpeto med obe deželi. Pri trinajstih so ga starši poslali na šolanje v Anglijo, nato je pred nadaljevanjem študija na Cambridgeu dve leti delal na avstralskem podeželju. V obeh okoljih je, po lastnih besedah, ostajal obstranec.

Leta 1939 je v Londonu izšel njegov prvi roman *Happy Valley*; zatem je nekaj časa živel v Združenih državah Amerike, kjer je napisal *The Living and the Dead* (1941), a se je ob izbruhu druge svetovne vojne vrnil v London, kjer se je pridružil britanskemu letalstvu in bil poslan na Srednji vzhod – v Egipt, Palestino, Grčijo. Tam je spoznal grškega oficirja Manolija Lascarisa, ki je postal njegov življenjski partner. Po vojni sta se nastanila v bližini Sydneya, kjer sta skupaj živela do Whitove smrti.

White je nenehno držal zrcalo avstralski kolonialni in postkolonialni družbeni stvarnosti. Posebej kritičen je bil do njene vulgarnosti, ploskega pragmatizma in umanjkanja vsakršne transcendence, ki so (bili) v ostrem nasprotju z Whitovim pogledom na svet, v katerem – kot je zapisal eden od kritikov – »peščica žarečih, plemenitih, odrešenih duš, vedcev, ostaja zvesta sebi med maso ././ jedcev zrezkov, sanjavcev najbolj plitvih sanj.«

Takšni (religiozni) vidci so tudi štirje osrednji protagonisti romana *Na ognjenem vozu* (1961), enega najbolj cenjenih Whitovih romanov, ki je preveden tudi v slovenščino. Zaradi svojega daru vsak od njih – ekscentrična

dedinja; aboriginski slikar in občasni pijanec; migrantski delavec, ki je preživel holokavst in perica – postane izjemno ranljiv, saj zatohlo avstralsko predmestje petdesetih let prejšnjega stoletja kleca pod težo omejenosti in predsodkov.

V slovenščino so prevedeni še romani *Tetina zgodba* (1948), *Voss* (1957) in *Zadeva Twyborn* (1980). *Tetina zgodba* je pripoved o Theodori Goodman, osamljeni ženski srednjih let, ki po smrti matere odpotuje najprej v Francijo, potem še v Ameriko, kjer doživi silovito izkustvo, ki je lahko bodisi živčni zlom ali razodetje. Roman *Voss* – ki se naslanja na življenje pruskega raziskovalca iz devetnajstega stoletja Ludwiga Leichhardta, ta je izginil med odpravo v avstralsko divjino – je mistična, z religiozno simboliko obarvana ljubezenska zgodba. Osrednji poudarek romana *Zadeva Twyborn* (1980), ki pripoveduje o lepem biseksualcu Eddiju Twybornu, pa je vprašanje identitete, ki ga avtor raziskuje prek dvojic: moško-žensko, kolonialno-angleško, ruralno-velemestno, malomeščansko-boemsko.

Tudi v romanu *Viseči vrt*, ki je sedaj izšel pri založbi Miš, je prisotnih večina zgoraj omenjenih tem. Gre za zasnovano romana, ki bi moral biti spisan v treh delih, a se zaradi

... zrcalo avstralski kolonialni in postkolonialni družbeni stvarnosti. ...

avtorjevega pešanja zdravja in kasneje smrti to žal ni zgodilo. Glavna junaka, najstnika Eirene Sklavos in Gilbert Horsfall, se srečata v (čustvenem) vakuumu druge svetovne v Sydneyju, v razdrapani hiši žrtvujoče se gospe Bulpit, ki ju vzame v (začasno) rejo. Eirene je tja iz Grčije pregnala smrt očeta komunista v zaporu in nezmožnost mame, da bi skrbela zanjo, Gilberta pa iz Londona bombni napadi in mamina smrt. Eirenina temna koža in tuje zvence ime jo nenehno ograjajo od okolice; pomanjkanje intimnega prostora in samote pa tudi od same sebe. V tipajočem odkrivanju svojih teles in notranjih svetov se onkraj besed, pa tudi dejanj, srečata in prepletata v svetli krošnji velikega drevesa. In od tam rasteta naprej, četudi fizično ločena, za vedno povezana.

Primate tatu

James Patterson, Marshall Karp;
prevod: Alenka Perger
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2013, m. v., 329 str., 10,90 €

Revnuemu študentu slikarstva Matthewu Bannonu se nepričakovano nasmehne sreča: v zmedu med dvobojem dveh izjemnih plačanih morilcev, spretnega Duha in neusmiljenega Zelvasa, na newyorški železniški postaji mu pod naključju pride v roke bogastvo, ki je sprožilo okrutni obračun. Novopečeni lastnik torbe z diamanti tako čez noč postane tarča dveh vplivnih zločinskih organizacij, mednarodnega Diamantnega sindikata in ruske mafije, odločenih, da si bosta priborili nazaj blago, za katerega menita, da jima pripada. Priljubljeni pisec kriminalk Patterson, ki je v romanu *Primate tatu* združil moči z enim od vidnih imen ameriškega oglaševanja Marshallom Karpom, tudi tokrat ne razočara, saj je branje – knjiga je priročno razdeljena na vrsto kratkih poglavij – napeto od prve do zadnje strani. > **AJDA JANOVSKY**

Fazanarji

Oddelek Q, knjiga 2
Jussi Adler-Olsen
prevod: Darko Čuden
Mladinska knjiga, zbirka Krimi,
2013, t. v., 448 str., 32,96 €

Drugi primer oddelka Q, ki smo ga spomladi spoznali v *Komori*, v kateri ekscentričnemu kriminalističnemu komisarju Carlu Mørreku z reševanjem starih primerov poskušajo naložiti delo, ki pa ga on običajno vzame preveč resno. Tokrat se na njegovi mizi znajde primer izpred dvajsetih letih, ko so brutalno umorili brata in sestro. Bilo je kar nekaj osumljencev, dokler se en od njih ni zlomil, priznal in pristal v ječi, kjer je še sedaj. Zakaj mi je torej ta primer, tako razmišlja Mørrek, nekdo pustil na mizi? Ali ni ustrezno rešen? Ali je obtoženec nedolžen? Morda se odgovor skriva pri Kimmie, brezdromki z ulic Københavna, ki se je naučila skriti in izogniti policiji, in ki jo spremljamo skozi vzporedno zgodbo. Morda lahko ona Mørreku razjasni ta vprašanja. A ko skuša priti do nje, Mørrek ugotovi, da ni edini, ki sprašuje po Kimmie ... Še ena napeta skandinavski kriminalka iz danskih logov. > **SAMO RUGELJ**

Potem ko ji okrutni zločinec umori moža in hčerko agentka FBI Smoky Barrett, strokovnjakinja za izdelavo profilov kriminalcev, razmišlja o samomoru. Iz obupa jo zdrami šele nanjo naslovljena grozljiva pošiljka, posnetek krvavega umora matere pred očmi nedolžnega otroka, ki ji jo nekega dne pošlje neznan morilec. Smoky sprejme izziv in se poda na lov za sprevrženim zlikovcem, med razkrinkavanjem njegove identitete pa se navsezadnje še sama ujame v njegovo past. Prvenec ameriškega pisatelja iz leta 2005 je razburljiva srhljivka, ki je v ZDA kmalu po izidu postala velika prodajna uspešnica. > **AJDA JANOVSKY**

PREMIERA

Truplo v knjižnici

Agatha Christie;
prevod: Irena Matović
Mladinska knjiga, zbirka Krimi,
2013, t. v., 244 str., 32,96 €

Ljubitelji del prve dame detektivskih romanov, kot mnogi označujejo Agatho Christie, bo tudi prvi slovenski prevod tega romana preprosto navdušil! Roman ima namreč vse tipične in nepogrešljive »agathachristiejevske značilnosti«: tu je truplo, ki se na lepem znajde v knjižnici podeželskega veljaka, tu so tudi posamezni junaki s svojimi značajmi, izdelanimi z avtoričinim navdušenjem za podrobne opise, in tu je pisateljčin tipični slog opisovanja poteka dogodkov ter iskanja potencialnih osumljencev. Teh zna biti, vsaj tako se zdi na prvi pogled, res veliko. Pisateljica kot vedno spretno stopnjuje napetost in bralcu šele tik pred koncem postreže z velikim razkritjem, kdo – in zakaj – je umoril prelesto svetlolaso plesalko in njeno truplo pustil v knjižnici gospoda Bantrysa. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Senčni mož

Cody McFadyen
prevod: Samo Kuščer
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2013, m. v., 436 str., 12,90 €

... prvenec ...
razburljiva srhljivka ...

GLOBAL

IZBOR NAJBOLJŠIH ČLANKOV
IZ SVETOVNEGA TISKA

informacije in naročila:
www.global-on.net, telefon: 080 98 84

GLOBAL

IZBOR NAJBOLJŠIH ČLANKOV IZ SVETOVNEGA TISKA

Vse te samske ženske

Umetnost nenakladanja

Kožuškom so štetli dnevi

Divje misli

GLOBAL

IZBOR NAJBOLJŠIH ČLANKOV IZ SVETOVNEGA TISKA

Selitev domov

Otok stotletnikov

Rad bi bil deklica!

Zarotnik

GLOBAL

IZBOR NAJBOLJŠIH ČLANKOV IZ SVETOVNEGA TISKA

Srce po naročilu

Vladarica

Kristina Velika

Prejeda

Vražji kuhar

WWW.MLADINA.SI

bukla 93 | september 2013 15

SVETOVNI FENOMEN VZNEMIRJA TRETJIČ!

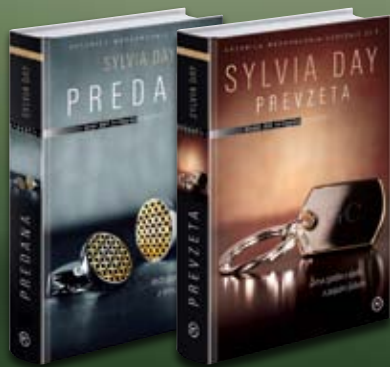
Več kot 12 milijonov prodanih izvodov!

Eva in Gideon se razideta - a le za oči javnosti. Strast med njima je premočna, zato se še vedno sestajata, vendar na skrivaj. Jima bo kljub vsem preprekam uspelo ostati skupaj?

Cena: 29,95 € (368 strani, 14 x 20 cm)

STE ŽE PREBRALI PRVI IN DRUGI DEL?

»Pri opisovanju vročih prizorov in spolne privlačnosti je le malokdo kos tej pisateljici.« (Booklist)

Najhitreje do knjig: v knjigarnah

www.emka.si 080 12 05

Rahločutno

AJDA JANOVSKY

Pozabljeni vrt

Kate Morton

prevod: Suzana Jovanovič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2013, m. v., 560 str., 14,90 €

Leta 1913 se štiriletna deklica po spletu naključij znajde popolnoma sama v avstralskem pristanišču. Dobrosrčen pristaniški delavec jo vzame k sebi domov in jo vse do dopolnjenega 21. leta vzgaja v veri, da je njegova hčerka. Odkrijte, da je pravzaprav posvojena, usodno zaznamuje najprej njeno življenje, nato pa še življenje njene vnukinje Cassandre, ki, sledeč babičinim stopinjam po njeni smrti, korak za korakom razkriva še zadnje delčke tragične družinske usode. Napet, skrivnosti poln roman, ki premore očarljivost pravljic.

Seznam želja

Jane Costello

prevod: Katja Jeraj Valentinčič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2013, m. v., 415 str., 12,90 €

Najbolje prodajana avtorica na lestvici knjižnih uspešnic Sunday Timesa v *Seznamu želja* predstavlja prikupno Emmo, nadebudo devetindvajsetletnico, ki si v pričakovanju tridesetega rojstnega dne zada nenavadno nalogo: izpolniti želi čim več točk s seznamom – ena od točk seznama je avantura za eno noč –, ki ga je skupaj s še tremi prijateljicami sestavila, ko je bila še najstnica. Izkaže se, da je uresničevanje mladostnih želja precej manj preprosto, kot se zdi na začetku, še posebej potem, ko se lastnik seksi hrbta, ob katerem se je začudena zbudila po alkohola polni noči, po naključju znova znajde v njenem življenju. Duhovita sodobna romanca navdušuje z zabavnimi dogodivščinami štirih prijateljic in prav nič klasično ljubezensko zgodbo.

Prva dama

Susan Elizabeth Phillips

prevod: Jolanda Blokar

Mladinska knjiga, zbirka Oddih, 2013, t. v., 440 str., 34,96 €

Ona je elegantna, strogo vzgojena gospa iz visoke družbe na begu pred napornim življenjem pod nenehnim sojem medijskih luči, on pa je nič kaj uglajen pustolovec z burno preteklostjo. Njuni usodi se združita na potovanju z razmajanim avtomodom, s katerim naj bi dve osiroteli deklici odpeljali k edini sorodnici, ki je primerna za njuno skrbnico. Na nenavadnem potovanju se krinki, s katerimi skušata drug drugemu prikriti pravo identiteto, vedno bolj odstirata, njuni srca pa začeta vse močneje goreti drugo za drugega. Se ljubezen med pobeglo vdovo ameriškega predsednika in novinarjem na lovu za zgodbo sploh lahko srečno konča? Večkrat nagrajena pisateljica poskrbi za vrsto preobratov, ki popeljejo pristrčno romantično dogodivščino k nepričakovanemu koncu.

Usodna preteklost

Carly Phillips

prevod: Jana Ambrožič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2013, m. v., 301 str., 10,90 €

Po *Srečnem naključju*, v katerem smo поблиže spoznali najstarejšega Barrona, Ethana, v novem prevedenem romanu Carly Phillips sledimo usodi trmastega srednjega brata Nasha. Medtem ko je Ethan hitro in z lahkoto zdrknil v razmerje s prelesto Fatih Harrington in se navezadnje z njo tudi poročil, se Nash na vse pretege trudi, da ne bi podlegel čarom privlačne Kelly Moss, s katero imata po zaslugi zapletenih odnosov staršev skupno sestro. Ko si navezadnje le prizna, da je zaljubljen do ušes, se na poti k sreči pojavi nova ovira, temačna preteklost njegove izbranke, za katero se zdi, da je ne bo mogel sprejeti. Bo Nashu uspelo premagati ranjeni ponos in obdržati ljubljeno žensko?

Prevodi brazilskih romanov v slovenščino

RUBRIKO PRIPRAVLJA:

DRUŠTVO SLOVENSKEH KNJIŽEVNIH PREVAYALCEV

V zadnjem času, po zaprtju portugalskega veleposlaništva pri nas (zaradi načela vzajemnosti, tudi mi smo namreč lansko leto zaprli svoje v Lizboni), je edina vez, ki jo premoremo v Sloveniji s portugalsko govorečim svetom, z luzofonijo, brazilsko veleposlaništvo. Izkazalo se je za zelo dejavno, odprto in naklonjeno kulturi. Za to je v največji meri zaslužen veleposlanik Gilberto Fonseca Guimarães de Moura, ki je med drugim predstavil večletni načrt brazilske vlade za financiranje prevodov brazilskih avtorjev v tuje jezike.

Tako se je začelo sodelovanje med brazilskim veleposlaništvom kot posrednikom (nosilec je Oddelek za kulturo Ministrstva za zunanje zadeve Federativne republike Brazilije) in založbo Modrijan, ki je sprejela zahtevno čast in nalogo, da se loti objave vsaj dveh brazilskih avtorjev na leto. V letošnjem letu 2013 je bil projekt, imenovan Glasovi Brazilije, že uspešno izpeljan, saj je ob praznovanju drugega ciklusa dnevov luzofonije spomladi izšel moj prevod romana *Nove Noites* (2002) – *Devet noči* Bernarda Carvalha, pred nedavnim pa še *O filho eterno* (2007) – *Večni sin* avtorja Cristóvão Tezze v prevodu Katje Zakrajšek.

Mislím, da smo z omenjenima deloma več kot uspešno začeli z bolj sistematičnim, načrtnim predstavljanjem sodobnih brazilskih avtorjev in književnosti te ogromne in tako raznolike države pri nas. Slovenskemu bralcu je že na voljo nekaj del iz zakladnice Brazilije, vendar poleg redkih izjem nimamo v prevodu skoraj ničesar iz njihove sodobne književnosti. Od tega »skoraj nič« ne smemo pozabiti omeniti dveh pomembnih prevodnih del Níne Kovič Brala: *Živa voda; Čas zvezde* (2007) zelo znane brazilske avtorice Clarice Lispector in *Noč v Curitiba* iste prevajalke avtorja *Večnega sina* Cristóvão Tezze iz 2011. Nekaj prevodov je trenutno v delu.

Malo podrobneje si oglejmo prej omenjeni, letos poslovenjeni in objavljeni deli.

V romanu Bernarda Carvalha *Devet noči* v mojem prevodu beremo, da je »Resnica izgubljena med vsemi protislovji in nesmisli. Ko boš iskal tisto, kar je preteklost že pokopala, moraš vedeti, da vstopaš v kraje, katerih spomina ni

mogoče izgubiti. Skrivnost, edina dobrina, ki jo nesejo v grob, je tudi edina dediščina, ki jo zapustijo tistim, ki ostanejo – na primer tebi in meni – in čakajo na smisel, četudi zgolj zaradi slutnje nedoumljivega, in se nam ne bo nikoli razkrila. Opira se na dejstva, ki se ti bo-

do dotlej zdela nedvoumna. Da je ameriški antropolog Buell Quain, moj prijatelj, umrl v noči 2. avgusta 1939, star sedemindvajset let. Da je naredil samomor brez očitnih razlogov, nepredvideno in strašansko nasilno.«

Fikcija in resničnost sta v *Devetih nočeh* brazilskega pisatelja in novinarja, rojenega leta 1960, prepleteni do neprepoznavnosti. Neka dne je, kot beremo v romanu, naletel na članek, v katerem je bilo omenjeno ime Buella Quaina. Antropolog samomorilec ga je tako prevzel, da se je nemudoma lotil raziskovanja njegove zgodbe. Ta ga je pritegnila ravno zato, ker je bila nerešljiva, nepojasnljiva. Priprave na pisanje so ga zapletle v detektivsko raziskovanje, v pravi blodnjak brez izhoda. Kot prevajalka lahko rečem, da sem se tudi sama znašla v neke vrste blodnjaku, sredi množice glasov, prišepetavanj, namigov, rešil-

Barbara Juršič

nih bilk, ki bojda peljejo k resničnosti ali vsaj rešitvi ene od množice zagonetk. Upam, da sem se uspešno prebila na plano, se prekopala do kar najuspešnejše različice v slovenščini. Skupaj z liki, ki so potujoči in se odlepajo od stalnic, sem iskala alternative. Postala z njimi nekakšen nomad – bivanjski, geografski, imenski oziroma osebnostni.

Katja Zakrajšek se je prevoda *Večnega sina* lotila zelo zrelo, enako kot velja za pisatelja Tezza, ki se je na prav tak način lotil teme o očetu in otroku z downovim sindromom, ki je avtobiografska. Prevajalka uspešno ujame ravno pravo mero odmaknjenosti, celo hladnosti zlasti v prvem delu romana, ko se oče, ki nastopa v tretji osebi in v romanu nima imena, skuša na vse načine odkrižati misli na prizadetega sina, s katerim si, kot vidimo v nadaljevanju, vendarle skrajno prizadeva najti neko skupno točko (kar je tudi temeljni izraz ljubezni, ki pa se seveda ne omenja neposredno). Roman se razplete in oče (in s tem z njim pisatelj) si nekako oddahne, saj se po besedah Zakrajškove v spremni besedi: »Neizrečena močna povezanost sina in očeta končno izrazi navzven, ko njuna svetova najdetja stičišče v obredju nogometa, tega niča, ki napolnjuje svet /.../ niča, ki se

... Fikcija in resničnost sta v *Devetih nočeh* prepleteni do neprepoznavnosti ...

mu ni mogoče upirati in ki nepričakovano pri Felipeju tudi spodbudi določeno psihološko in družbeno dozorevanje. V zadnjem prizoru se sin in oče tovariško in v tesnobnem pričakovanju pripravljata na tekmo svojega kluba, kate-re izid je negotov, 'in to je zelo dobro.'« Tudi za prevod lahko rečem, da je zelo dober, moja edina pripomba bi bila, da v spremni besedi ob omembi del drugih avtorjev, za kate-re zapiše, da so bila prevedena v slovenščino, ni napisala imena prevajalca. Pohvalila bi tudi založbo Modrijan, ki kljub splošnim težavnim razmeram še naprej objavlja najkakovostnejša književna dela ne glede na to, ali si od njih lahko obeta dobiček ali ne.

Lep pozdrav iz Brazilije, Barbara Juršič (prevajalka, magistra in doktorandka portugalske književnosti)

Do 20. septembra je v Knjižnici Kočevje na ogled razstava Domoznanstvo, ki jo je zasnovala pisateljica in vizualna umetnica Lela B. Njatin v sodelovanju s strokovno svetovalko iz knjižnice Nevenko Južnič.

Domoznanstvo nekoliko drugače

Z izborom knjig, razvrščenih tako, da ilustrirajo besede iz SSKJ, povezane s pojmovanjem doma, nagovarja obiskovalce knjižnice, da razmišljajo o nestereotipnih vsebinah svoje kulturne identitete. Te so ali pa tudi niso vezane na kraj, v katerem živijo. Razstava pravzaprav sega v polje intermedialne umetnosti, saj knjigam zoperstavlja avtoričino simbolizacijo deklice s piščalko – kočevskega kulturnega arhetipa in preglednico zemljevidena njenega ustvarjalnega opusa, z branjem katere postane razvidna vloga Kočevja v njem. Vse to je postavljeno v kontekst preglednice faz razvoja kulturnega življenja Kočevske, ki jo je pripravila Nadja Kovačič iz Pokrajinskega muzeja Kočevje.

Za B. Njatinovo je njeno ustvarjanje tudi njen dom. Obiskovalci razstave pa so motivirani, da razmišljajo o svojem odnosu do doma sploh, o svoji čustveni naravnosti do njega, o lastni aktivni ali pasivni vlogi do knjižnih virov s področja domoznanstva in o konkretnih vsebinah tistega, kar mislijo ali čutijo kot svoj dom. Za razstavo je bil odpihljen prah z nekaterih knjig iz domoznanske zbirke Knjižnice Kočevje. Postavljene so bile v zvezo s knjigami z drugih polic, pa tudi iz drugih knjižnic.

Zanimiv poudarek razstave je prikaz širšega kulturnega konteksta dogajanja v Kočevju, ki je razvidno s primerjavo knjig v razdelku Domovno. 1919, ko je bilo v Kočevju ustanovljeno čitalniško društvo – prva formalizirana kolektivna oblika kulturnega delovanja, iz katere je izšla tudi Knjižnica Kočevje –, izideta npr. S poti Iz. Cankarja v Ljubljani in Neue Malerei W. Herwartha v Berlinu. 1996, ko se v Kočevju zgodi prva znanstvena obravnava umetnosti (razstava B. Jakca v Pokrajinskem muzeju, vezana na Zbor odposlancev slovenskega naroda), pa izidejo vsaj dve za pojmovanje slovenske umetnosti pomembni pregledni deli: S.l.i.k.a.r.s.t.v.o. v Ljubljani in Telo angela v Piranu; ter eno izmed prelomnih filozofskih del: Hitrost osvoboditve P. Virilia v slov. prevodu.

Bralno društvo Slovenije je dan po mednarodnem dnevu pismenosti, v ponedeljek, 9. septembra 2013, organiziralo svoj 10. strokovni posvet, tokrat posvečen branju in bralcem s posebnimi potrebami.

Različni bralci z različnimi potrebami

V uvodnem sklopu je Cirila Peklaj spregovorila o tem, kako se učitelj lahko spopada z učenčevim odporom do branja, Milena Košak Babuder pa o lažji berljivosti gradiv kot ključnem dejavniku spodbujanja branja mladih bralcev z disleksijo. Sklop je pozneje zaokrožila Martina Ozbič s poročilom o raziskavi, ki jo je opravila s skupino kolegov in katere rezultat je izviren vprašalnik, instrument za izdelavo predopismenjevalnega profila otrok.

Suzana Vasič in Tjaša Burja sta predstavili aktivne metode učenja in poučevanja, ki omogočajo boljši razvoj bralne in naravoslovne pismenosti. O učencih z govorno-jezikovnimi motnjami sta govorili tudi Nika Vizjak, ki je predstavila plodno sodelovanje učencev in mentorjev v spletni učilnici, in Anja Štrekelj s prispevkom o uspešnem razvijanju pismenosti. V tretjem sklopu predavanj so udeleženci prisluhnili referatu Tatjane Murn o vlogi brajice v procesu razvoja bralne pismenosti slepih, potem skupaj z Aksinjo Kermauner spoznavali vlogo tipnih slikanic za sle-

dnega sodelovanja, ter prisluhnili njihovim avtoricam. Marija Repe Kocman in Nina Schmidt sta prikazali, kako se prilagaja učbenike in gradiva za slepe in slabovidne, Alenka Zupančič Danko je predstavila kompleksni proces opismenjevanja otrok z govorno-jezikovnimi težavami, Antonija Amon pa je pokazala, kako v knjižnico povabiti uporabnike s posebnimi potrebami in tako širiti bralno kulturo. Mojca Poberaj je udeležencem predstavila posebne pomočnike na štirih tačkah, ki spodbujajo branje pri otrocih s posebnimi potrebami. O uspešnem sodelovanju splošne knjižnice in centra za socialno delo na področju rejništva sta spregovorili Božena Kolman Finžgar in Silva Kos iz Radovljice, Tatjana Knapp in Saška Fužir pa sta razložili, kaj je to *lahko branje*.

Vsi udeleženci so pri praktičnih delavnicah lahko tudi sami poskusili brati besedilo v brajici in s simulacijskimi očali ter se naučili nekaj besed v slovenskem znakovnem jeziku.

Vse prispevke si lahko preberete v zborniku *'Tudi mi beremo. Različni bralci z različnimi potrebami'* (letos je izšel kar v dveh delih!).

... ob 8. septembru, mednarodnemu dnevu pismenosti ...

pe pri razvijanju bralne pismenosti, z Nino Schmidt pa razvojno pot in možnosti uporabe ilustracij za slepe. O bralni pismenosti pri gluhih mladostnikih v primerjavi s sliščimi vrstniki in o dejavnikih, ki vplivajo na bralno uspešnost, je poročala Irena Dornik. Veronika Ciglar, Meta Štampek in Nataša Kordiš so predstavile nastajanje novega tipa slikanic in uporabo besedil *Mojca Pokrajculja* in *Peter Klepec* v slovenskem znakovnem jeziku v razredu.

Izkušnjo, kako knjižnica lahko zaživi tudi ob bralni znački za bralce s posebnimi potrebami, je s poslušalci delila Tanja Bratina Grmek iz Kosovelove knjižnice Sežana in predstavila Magajново bralno značko. Udeleženci so si z zanimanjem ogledovali tudi bogato razstavo posterjev, ki so pričali o primerih uspešne prakse in plo-

Strokovni posvet BDS so podprli Didakta, Izum – Institut informacijskih znanosti, Mladinska knjiga, Založba Miš in Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Soorganizator posveta je bil Cankarjev dom, Kongresni in kulturni center, Ljubljana.

Organizacijo in izvedbo posveta je sofinancirala Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Širjenje bralne kulture na terenu - Knjižnica ATL Radovljica

18. evropska konferenca o branju, Jönköping, Švedska, 6.–9. avgust 2013

Zbralo se nas je kakih 300 udeležencev z vseh koncev sveta, od tega sedmerica iz Slovenije. Dve tretjini udeležencev sta se konference udeležili aktivno, z različnimi prispevki. Kar 100 referatov je bilo iz Severne Amerike (72 iz ZDA, 28 iz Kanade), 15 iz drugih držav zunaj Evrope in torej le 85 iz evropskih držav. Predvsem ob velikem številu referatov iz ZDA se sprašujemo, koliko je bila konferenca zares »evropska« in kaj tolikšen delež ameriškega »znanja« pomeni za Evropo.

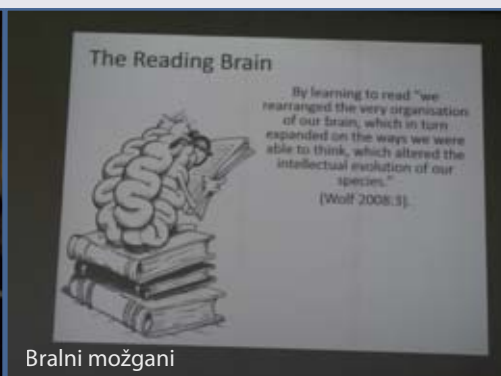

Novi izzivi – Nove pismenosti

(New Challenges – New Literacies)

Podelitev nagrade IDEC Award 2013

Bralni možgani

foto: Andrej Jalen

Na odprtju konference je bila podeljena – bienalna – Evropska nagrada IRA za za promocijo branja 2013 (IDEC Award 2013); prejel jo je irski bralni projekt Improving Deaf Children's Literacy Skills Using the Edmark Reading Programme (Izboljšanje pismenosti pri gluhih otrocih z uporabo bralnega programa Edmark): z njim so šestim gluhih dečkom, ki jim je prvi jezik irski znakovni jezik, bistveno razvili bralno pismenost s programom Edmark <http://www.proedinc.com/customer/productview.aspx?id=1068>. (Z veseljem se spomnimo, da je IDEC Award 2011 prejel slovenski projekt Romi povabljeni v knjižnico Marte Strahinič in Ljudske knjižnice Metlika.)

Glede na naslov konference je bilo največ pozornosti – poleg izsledkom iz mednarodnih in drugih raziskav pismenosti – namenjeno novim sodobnim družbenim medijem, ki zahtevajo tudi nove oblike pismenosti. Tako raziskovalce kot praktike (učitelje, knjižničarje idr.) najbolj zanimajo mladi v času izobraževanja (osnovna in srednja šola), manj univerza, nato predšolsko obdobje, komaj kaj pa odrasli (kakih pet referatov). Še vedno je aktualna tema bralna pismenost v multikulturnem in večjezičnem okolju, druge skupine otrok s posebnimi potrebami oz. ranljive skupine pa so bile na tej konferenci deležne le malo pozornosti. O otrocih z disleksijo, slepih in slabovidnih je govorilo le pet referatov.

Družbeni mediji, ki delujejo na ideoloških in tehnoloških temeljih interneta, se nenehno in hitro razvijajo, so vsesplošno dostopni in omogočajo prilagodljive tehnike komuniciranja (prinašajo vedno nove izzive), zahtevajo pa tudi vedno nove oblike pismenosti (definicija sodobnih sestavljenih pismenosti se tako rekoč dnevno spreminja). Od tradicionalnih se družbeni mediji razlikujejo zaradi posebnih značilnosti, ki med uporabniki omogočajo večjo povezanost, s tem pa tudi večje sodelovanje in obenem večjo tekmovalnost. Toda po drugi strani pri družbenih medijih ni mogoče predvidevati modela oz. načrta glede interakcije med uporabniki, prav tako je ni mogoče nadzirati, zato je potrebna dobra razvita kritičnost.

Sodobna mladina, t. i. »digitalna generacija«, raste s temi mediji, jih pozna in uporablja ter se navdušuje nad njimi; otroci so

že od malega v stiku s sodobnimi digitalnimi mediji, zato je treba v šoli te izkušnje upoštevati in nadgraditi, bolj kot kadar koli so danes potrebni dobro usposobljeni učitelji, ki otroke naučijo kritične uporabe sodobnih medijev in kritičnega vrednotenja e-besedil. Obenem pa je seveda mladini treba razvijati klasično pismenost (ki uporablja povsem druge možganske centre kot digitalna pismenost), v motivacijo za branje klasičnih besedil pa najbrž vključevati spet sodobne medije (digitalizirano pripovedovanje pravljic, iPad, MP3 idr.). Poseben problem je razvijanje sodobnih pismenosti v državah v tranziciji in manj razvitih državah, kjer je klasična pismenost nižje razvita.

Zaradi vse večje globalizacije, migracij, interneta in drugih medijev in tehnologij je še vedno vse večji izziv, kako promovirati medkulturni dialog, kako razvijati pismenost v multikulturnem, večjezičnem okolju; v vsakem primeru je treba predvsem upoštevati socialno-kulturni kontekst, iz katerega izhajajo učenci.

Jezikovno znanje je temelj dobro razvite bralne pismenosti, za razumevanje vsebine in pomena prebranega ter učenja. Za to si morata prizadevati tako dom (pomembno je družinsko branje!) kot šola (pomembna je dobro razvita sodobna pismenost in kritično vrednotenje, dobro izobraženi učitelji, vsak učitelj je obenem tudi učitelj branja). Poudarjajo pomen glasnega branja otrokom v predšolskem obdobju in pomen pogovora med mladimi bralci ter mentorji. Odrasli bralci so mladim zgled in najmočnejša motivacija za branje, sicer pa razvijamo zelo različne oblike motiviranja in promoviranja branja. Pri tem ima zelo pomembno vlogo tudi dobro razvita sodobna knjižnica.

Spet se zelo poudarja pomen branja za užitek (torej nikakor ne le informacijsko branje za učenje!). Tudi za našo deželo in za njeno Bralno značko pa so spodbudne vedno nove ugotovitve, da tudi v jezikovno šibkejših skupinah mladi radi berejo neobvezno, v prostem času, če se jim le knjige zdijo zanimive (branje spodbuja jezikovni razvoj!). Tudi v revnejših okoljih je dostopnost knjig (torej razredne knjižnice, darovane knjige) velika spodbuda k branju.

Boštjan Videmšek, novinar in publicist

Boštjan Videmšek (1975) je eden najbolj profiliranih slovenskih novinarjev in angažiranih dopisnikov s kriznih območij predvsem v Sredozemlju in na Bližnjem vzhodu, ki je svoje pisanje za časopis Delo združil in nadgradil v dveh knjigah, ki sta izšli v zadnjih dveh letih. V Vojni terorja (2011) pokazal, kako se je svet spremenil v desetletju po 11. septembru, zdaj pa je z Uporom pokazal, kaj vse se je zgodilo od arabske pomladi pred dvema letoma in kako smo jo občutili tudi v Evropi. Pred Videmškovim novim odhodom v Sirijo smo se ob izidu Upora pogovarjali o njegovem delu in knjigah.

» Vedno sem si želel napisati knjigo, saj so knjige morda celo najbolj pomemben del mojega življenja.«

Rugelj: Kako je sploh prišlo do tega, da si postal dopisnik s kriznih območij? Kako se je začelo in kako se je nadaljevalo?

Videmšek: Pripadam generaciji, ki je jugoslovanske vojne spremljala v najbolj občutljivih pubertetnih letih. Nisem mogel verjeti, kaj se dogaja. Moji vrstniki, mlajši najstniki, so umirali v tisočih, mi pa smo se zabavali. Bil sem jezen, frustriran, nemočen. Z malo smole bi vsi mi bili begunci že julija 1991 – slovenska družba in politika pa je tragedijo na Balkanu tako rekoč ignorirala. Vučkovar. Sarajevo. Srebrenica. Nekaj sem hotel narediti. Celotno srednjo šolo sem iskal »pot«. Pri sedemnajstih letih sem začel pisati za Mladino. Hitro sem začel pisati zgodbe o bošnjaških beguncih. To je bil moj prvi neposreden stik z vojno. Ves čas sem obsedeno bral vsa mogoča novinarska poročila z vojnih območij; ne le z Balkana. Bil sem zasvojen z Vietnamom in Libanonom. Leta 1996 sem prvič odšel na Kosovo, kamor sem se potem ves čas vračal. Kosovo je bila moja prva vojna. Ko sem leta 1998 prišel na Delo, sem hitro dobil priložnost. Težil sem in težil, hotel sem na pot. Najprej Balkan, potem vse drugo. Veliko se je spremenilo z 11. septembrom in napadom na ZDA. Takoj sem odšel v Pakistan. Uredniki, predvsem Romana Dobnikar Šeruga in Darijan Košir, so mi zaupali, za kar jim(a) bom večno hvaležen. Sledilo je desetletje Afganistana (skoraj vsako leto), Iraka, Somalije, Sudana, Demokratične republike Kongo, Palestine, Libanona, Pakistana ... Vmes sem ves čas delal tudi zgodbe afriških in azijskih emigrantov v Evropi in spremljal »postransko škodo« lažne gospodarske rasti. Serijsko sem delal tudi domače socialne zgodbe. Nisem želel nasesti laži »zgodbe o uspehu«. Ko je decembra 2010 izbruhnila arabska pomlad, sem vedel, da bo to moj naslednji velik projekt. Sledili so meseci v Egiptu, Libiji, Siriji ...

Ob tem sem »tesno pokrival« evropsko drvenje v tretji svet, seveda. Grčija, Španija, Ciper, Slovenija ... Krizna območja.

Rugelj: Kako se je bilo v začetku znajti na terenu, torej dobiti verodostojne informacije, priti do pravih virov in govoriti s kompetentnimi ljudmi? Kako je s tem zdaj?

Videmšek: Preprosto. Vedno sem bil novinar stare šole. Ne glede na (zdaj že relativno) mladost, ki je bila vedno moja velika primerjalna prednost.

Zaradi tega, ker sem deloval (pre)mlado in posledično nenevarno in nezanimivo, sem velikokrat prišel tja, kamor drugi niso. Pogovarjal sem se in pogovarjal. Povsod. S sogovorniki sem bil vedno v enakovrednem odnosu. Velika prednost je skoraj vedno bilo tudi dejstvo, da prihajam iz majhne in globalno obrobne države brez kolonialne zgodovine (razen v republikah nekdanje Jugoslavije). Vedno sem ogromno bral in se – kolikor se je le dalo – pripravljaj na poti. Z izkušnjami je prišlo tudi vedenje. Predvidevanje. Razumevanje. Ko sem bil mlajši, sem tudi bistveno (!) več tvegat kot zadnjih nekaj let. Živel sem za »teren«. Zdaj ni več tako.

foto: Jure Eržen

Rugelj: Na večini poti te kot fotoreporter spremlja Jure Eržen. Kako poteka vajino sodelovanje? Ali točke za zaznavanje in obdelovanje avtentičnosti razmer iščeta skupaj, ali pa, glede na različna medija izražanja, vsak dela po svoje, torej samostojno išče pravo perspektivo za poročanje bralcem?

Videmšek: Z Juretom sva idealna, do obisti uigrana ekipa. Osebnostno ne bi mogla biti bolj različna, a že na najini prvi skupni poti (Kosovo) so naju združili »protestantska delovna etika«, neuravnovešen smisel za humor, ljubezen do športa (predvsem smučanja) in popolna predanost trenutni nalogi. Že dolga leta se sporazumeva tako rekoč brez besed. Z medmeti in šiframi. Jaz sem se od njega učil vizualnega razumevanja sveta in vztrajnosti, on od mene konteksta in nepopustljivosti. Simbioza. Delava skupaj in hkrati narazen. Z ničimer (nikoli) nisva posegla eden v drugega. Ves čas veva, kaj se dogaja. Iščeva »skupni prav«. Tako vsebinsko kot varnostno. Že v prvih letih sva vzpostavila sistem veta – ko se enemu od naju zdi, da je nekaj prenevarno, drugi nima pravice vztrajati. Jure je bil vedno bolj po-

gumen od mene, jaz pa sem bil vedno velemojster logistike in pogajanj z nadrejenimi. Profesionalno sva zrasla drug ob drugem. Tudi obe najini knjigi sta 50 %/50 %.

Rugelj: Pred dvema letoma je izšla tvoja knjiga Vojna terorja, v kateri si obdelal desetletno obdobje po 11. septembru s poudarkom na vojni terorja. Kdaj si začutil, da mora vse skupaj iziti tudi v knjižni obliki? Si imel pri tem kake novinarske zglede? Domače? Tuje?

Videmšek: Nabralo se je ogromno zgodb. Vedno sem si želel napisati knjigo, saj so knjige morda celo najbolj pomemben del mojega življenja. Ko mi je Zdravko Duša rekel – dobil me je med večernim tekom po Visu –, da bi rad videl mojo knjigo, nisem niti za sekundo okleval. Takoj sem se lotil dela. Vedno je tako. Nikoli ne odlašam. To vodi v pogubo. Celotno.

Bližala se je deseta obletnica 11. septembra; dogodka, ki je močno spremenil svet in zaradi svojih krvavih posledic zaznamoval tudi mene osebno. »Sprehodil« sem se čez desetletje svojega vojnega pisanja in izginili so tudi najmanjši dvomi. Knjiga je bila »ready made«. Vnaprej. Danes bi se je morda lotil malce drugače, a to je to. Vedno sem imel svoje vzornike. Niti ne toliko v novinarstvu, razen morda neko obdobje Roberta Fiska in seveda Ervina Hladnika Milharčiča. Moj ključni vzornik je George Orwell. Vedno in povsod. Algoritem. Res je, bil je tudi novinar. A predvsem je bil angažiran svetovljan, ne le državljan. O vsem, kar je pisal, se je prepričal v živo. Nič, čisto nič ni govoril na pamet. Šel je v špansko državljansko vojno, se pridružil britanski kolonialni odpravi v Burmi, šel v Wigan živet s proletarci. Vse je vedel. Vse je videl. Zelo blizu Orwella je tudi Richard Kapuscinski. In tudi neprekosljiva Martha Gellhorn. Ja ... tudi Hemingway.

Rugelj: Lani je predelana in dopolnjena izdaja te knjige izšla tudi v angleškem jeziku in e-različici. Kako je prišlo do tega, kako si zadovoljen z rezultatom in kakšni so tuji odzivi nanjo?

Videmšek: Aranžma je bil bolj ali manj solističen. Book Baby je ameriška založba, ki izdaja le elektronske knjige. Ko je knjiga nared, poskrbijo za distribucijo v vse največje knjigarne v anglosaškem svetu. Od Amazona do Barnes&Nobla. To je lepo in občutek, ko je tvoja knjiga na voljo ce-

lotnemu veselju, je eden najlepših. Ampak – ta založba izda ogromno e-knjig in se z avtorji tako rekoč ne ukvarja. Kaj šele s knjigami. Za prodajni uspeh bi potreboval agenta. Tega pa si finančno niti približno ne morem privoščiti. Bil sem že zelo blizu – osnutek pogodbe – podpisa za sijajno angleško založbo Verso, a so v sodnikovem podaljšku ugotovili, da se jim v teh finančno težkih časih ne izplača izdajati knjig (ne glede na vsebino), če citiram njihovega urednika, »relativno neznanega avtorja«. To je zelo slabo sporočilo za vse mlade avtorje.

Rugelj: **Kako se odločaš, kam se kam odpraviti in kdaj? Je to impulzivna odločitev, »tam se nekaj dogaja, zato moram iti«, ali tudi plod strateškega premisleka »odpravil se bom tja, ker ta delec spada v mozaik, ki ga sestavljam«?**

Videmšek: Nekoč je bilo prisotne kar nekaj impulzivnosti. Zadnjih nekaj let pa je vse strogo in natančno premišljeno. Vsaka zgodba, ki se je lotim, je del mozaika. Večjega, smiselnega projekta, ki absolutno sodi v kontekst mojega dela. Zato sem se toliko bolj posvetil evropskim in arabskim krizam. Imajo veliko skupnega. Sredozemlje je še vedno jedro sveta.

Rugelj: **Dve leti pozneje ti je sedaj izšla knjiga *Upor*, v kateri si insajdersko popisal arabske revolucije, ki so se pozneje v svoji pojavnih obliki preselile tudi v Evropo. Ali vidiš kako povezavo med izhodiščno točko svoje prve knjige, torej 11. septembrom, in izhodiščno točko svoje druge knjige, Vzplamtevanje revolucij?**

Videmšek: Pred nekaj leti smo vsi skupaj čez noč postali strokovnjaki za vojaška in strateška vprašanja. Začeli smo govoriti vojaški jezik. »Pre-emp-tive strike«. Postranska škoda. Okupacija. Terorizem. Fundamentalizem. Zdaj smo vsi postali strokovnjaki za ekonomijo in finance in govorim jezik »mednarodnih finančnih trgov«. Državne obveznice. Krediti. Javni dolg. Varčevalni ukrepi. Memorandum. Trojka.

Obe vojni, tako »vojna terorja« kot »finančna vojna«, sta si (enako velja za arabsko pomlad) zelo podobni. Režiserji so bolj ali manj isti, civilisti pa umirajo v sto tisočih. Nihče ne bo kaznovan. Svet, kot smo ga poznali, se posledično neverjetno hitro spreminja.

Rugelj: **Kako se je spremenil del sveta, ki ga spremljaš, v zadnjih petih letih od začetka gospodarske krize? Kje so spremembe največje?**

Videmšek: Največje spremembe so gotovo v Južni Evropi, ki se, predvsem to velja za Grčijo, pospešeno spreminja v državo tretjega sveta. V prostor cenene delovne sile izginjajočih delavskih in tudi človekovih pravic. V prostor obujnega nacizma. V prostor brutalnega obračunavanja s priseljenci. V državo, kjer se razgrajuje vse, kar je bilo javnega. Ne le televizija. Predvsem to velja za jedro demokracije – javno šolstvo in zdravstvo. V Grčiji ljudje umirajo, ker si ne morejo privoščiti osnovnih zdravil. Infrastruktura razpa-

da z »vojno hitrostjo«. Enako velja za ekonomijo, družbo, etiko. To je tudi naša prihodnost.

Močno – in nepovratno – sta se seveda spremenila tudi Bližnji vzhod in Severna Afrika.

Rugelj: **Kako vidiš prihodnji razvoj dogodkov v Egiptu, Libiji in Siriji?**

Videmšek: Egipt bo kmalu postal ena najbolj grozljivih (vojaških) diktatur na svetu. Že dolgo je bilo jasno, kaj se dogaja, in na to sem v svojih poročanjih iz Kaira opozarjal že v času »prve revolucije«, ki jo je vojska ob prvi priložnosti – ukradla. Libija hodi po robu padle države. Je v embrionalnem stanju na pogon hudega zunanjega stresa. Milice se niso razorožile, koalicija oljnih, ki je zrušila polkovnika Gadafiga, pa za čas po velikem diktatorju ni imela ne načrta, ne volje, ne časa. Imeli pa so ga drugi. Recimo islamisti in njihovi sponzorji iz zalivskih držav. V Siriji poteka najbolj krvava vojna našega časa. Je zlorabljen otrok impotentne mednarodne skupnosti. Na čelu z Združenimi narodi, botri vseh »modernih« genocidov. In zlorabljen otrok Rusije, Kitajske, Irana, Turčije, Katarja, Saudove Arabije, Združenih držav, Velike Britanije, Izraela, Al Kajde, bliževzhodne »hladne vojne« ... Sirija je obsojena na grozljivo tragedijo. Bojim se, da je ne bo mogoče preprečiti. Približuje se genocid. Predsednik Bašar al Asad je dobil zeleno luč za dokončni obračun z uporniki. Ti so, nemočni in slabo oboroženi, skočili v naročje islamskih skrajnežev in izgubili velik del svojega »moralnega kapitala«. Umirali bodo sto tisoči. Še dolgo, dolgo časa.

Če bi mednarodna skupnost v začetni fazi arabske pomladi tako v Egiptu kot v Siriji odločno (in konkretno) podprla sekularne in demokratične sile, bi bilo danes marsikaj drugače. *Mednarodno posredovanje v tej fazi je hipokritsko in ne more rešiti ničesar več.*

Prepozno je.

Boštjan Videmšek na terenu

foto: Jure Eržen

Rugelj: **V romanu Paula Austerja (za katerega vem, da ga ceniš kot pisatelja) *Sunset park* glavni junak živi od recesije tako, da prazni hiše, ki so jih izpraznili bivši stanovalci, ker niso mogli odplačevati hipotek. Je Auster dobro predvidel nove, »recesijske« poklice in njeno absurdnost, torej nove, prazne hiše na eni strani, na drugi pa ubožano prebivalstvo, ki si ne more privoščiti niti skromnega prebivališča? Premore vse to tudi Grčija? Katera od osebnih zgodb kakega posameznika se ti je najbolj vtisnila v spomin?**

Videmšek: Auster je preveč nežen za današnje čase ... Veliko bolj kot *Sunset park* je primereno njegovo precej starejše in mnogo bolj angažirano delo *City of the Last Things*, ki diši po McCarthyjevi *Cesti*. Krvoločni boj za preživetje. Vsi proti vsem. Manko osnovne etike. Padec države, pravil igre, konec svetlobe. Zadnja faza neoliberalizma. Vrnitev v čase lova in nabiralništva. Le da tokrat z bistveno več konkurence. Grčija marsikje ta svet, ta konec sveta, že živi. Predvsem na trgu Omonia v središču Aten, srcu evropske teme.

Mnogo osebnih zgodb se mi je vtisnilo v spomin. Predvsem gre za ljudi, ki so šli skozi vse kroge pekla in so se nazaj vrnili etično nedotaknjeni. Ostali so ljudje.

Rugelj: **Kam te bo vodila tvoja prihodnja poročevalska pot in kdaj?**

Videmšek: Ravno odhajam v Sirijo. Prek Turčije. Morda sploh ne bom šel čez mejo. Odvisno od razvoja dogodkov (morebitno mednarodno posredovanje). Ničesar ne bom tvegval. Fronta sama me ne zanima več. Moj prevajalec in dober prijatelj je bil huje ranjen. Poznam kar nekaj novinarjev, ki so bili ugrabljeni. Nekateri so izginili. Zdaj je tveganje preprosto preveliko, jaz pa v bistvu »prestar za to sranje«. Egipt. In tudi Grčija. Razmišljam o poglobljenem delu v Braziliji. Pozno jeseni gotovo Afganistan. Veliko bo odvisno tudi od razmer na Delu.

Rugelj: **Lahko poveš kaj o svojih prihodnjih načrtih?**

Videmšek: Rad bi začel postavljati temelje novega knjižnega projekta. Veliko razmišljam o novih oblikah družbenega, ekonomskega in političnega delovanja. Morda me bo novinarska pot peljala v to smer.

Prvo večjo vseslovensko akcijo spodbujanja branja in nakupovanja knjig NI IGRE BREZ DRAME so zasnovali Javna agencija za knjigo RS in organizatorji prvenstva »EuroBasket 2013« v sodelovanju z založniki (Društvo slovenskih založnikov), knjigotržci (Društvo slovenskih knjigotržcev) in Košarkarsko zvezo Slovenije. Namen kampanje je povezati kulturo in šport, izkoristiti veliko pozornost javnosti, ki je letos usmerjena v evropsko košarkarsko prvenstvo v Sloveniji, ter s tem športnemu dogodku dodati še družbeno odgovorno kulturno noto in spodbuditi večji pomen knjige v slovenski družbi.

Agencija Zadruga

»Ker je tudi pri nas branje nacionalni šport!«

O načrtovanju akcije in njenih začetnih smernicah smo se pogovarjali s Tjašo Urankar, podsekretarko za področje bralne kulture na Javni agenciji za knjigo RS in pobudnico povezovanja športa in knjige, ki je povedala: »Javna agencija za knjigo že nekaj let odlično sodeluje s Košarkarsko zvezo Slovenije v okviru projektov *Knjigajmo migajmo* in *Rastem s knjigo*, ko mladi na igriščih v dar in prebiranje dobijo knjige. Zato je bilo nekako logično pot nadaljevati. Do pobude za sodelovanje je prišlo že lansko jesen, saj se nam je zdelo nujno, da se šport in knjiga povežeta še bolj intenzivno, ker vključujeta veliko množico ljudi, zlasti pa mlade. V Sloveniji je odlično organizirana mreža knjižnic, nakup knjig pa je v tem kriznem času manjši, zato smo na agenciji razmišljali širše in si želeli v prvi vrsti v akcijo spodbujanja branja vključiti tudi knjigarne ter nagovoriti Slovence k nakupu knjig in obisku slovenskih knjigarn. Tako je nastalo večdimenzionalno sodelovanje, ki smo ga poimenovali *Ni igre brez drame*.«

Prvi del kampanje je predstavljal natečaj za slikanico o Lipku, ki so ga na Društvu slovenskih založnikov v sodelovanju z ostalimi akterji kampanje izpeljali že zgodaj spomladi. O razlogih za priključitev založnikov k akciji smo govorili z Marušo Kmet, predsednico DSZ, in Tanjo Tuma, podpredsednico DSZ, ki pravita: »Vprašanje, zakaj DSZ podpira bralne kampanje in sodeluje v njih, je malodane retorično – dobri bralci so naš glavni razlog za obstoj; zanje izdajamo knjige, zanje je vredno prebroditi vse krize. In prav sodelovanje pri bralnih kampanjah z JAK-om je pokazalo, kako pomembna je

Ekipa, ki je srce in gonilna sila akcije *Ni igre brez drame*: Metka Zver, Maruša Kmet, Andreja Kavčič, Peter Vilfan, Žana Vlaisavljevič, Tanja Tuma in Tjaša Urankar

udeležba Društva slovenskih založnikov. Začetki segajo v leto 2006, ko smo svoj letni kongres posvetili bralcem, čeprav se je tedaj nekaterim zdelo veliko pomembnejše, da bi se ukvarjali z davki in državnimi subvencijami. Ko smo leta kasneje z JAK-om začeli novo bralno kampanjo, *Knjigajmo migajmo*, je bilo jasno, da smo imeli prav – odziv mladih je pokazal, da jih knjige zelo zanimajo in da poleg mnenj sošolcev in prijateljev najbolj upoštevajo nasvete svojih slavnihih idolov, med njimi tudi športnikov. Na srečo je bila Tjaša Urankar z JAK-a trdno povezana s Košarkarsko zvezo Slovenije, tako da je bila nadaljnja promocija knjige le še vpra-

šanje usklajevanja med posameznimi institucijami. Društvo slovenskih založnikov je svojo strokovno vlogo dobro opravilo; slikanica *Lipko in KošoRok*, izbrana na našem natečaju, je že od julija na knjižnih policah vseh slovenskih knjigarn, kjer poteka agitacija za knjigo in košarko, ter kiti tudi šolske torbe prvošolčkov v mestih dramatičnih košarkarskih končnic. Kampanjo, ki ji je vizualno podoba vdihnila agencija Zadruga, pa je opazila tudi trženjska stroka in jo razglasila za kampanjo meseca maja v Marketing magazinu. Ne glede na rezultate prvenstva smo že danes dosegli zmago, saj nam je uspelo sodelovanje z JAK-om in kolegi knjigotržci, kot ga za-

Kaj so o svojem odnosu do knjig knjigah povedali bivši reprezentanti in športni funkcionarji?

Matjaž Smodiš: dolgoletni kapetan slo. reprezentance sedaj pa svetovalec v KK Krka (4-kratni zaporedni prvak Slovenije)

Čeprav zaradi treningov v mladosti nisem uspel veliko prebrati, se zdaj trudim to nadoknaditi in bralne navade prenesti tudi na svoja otroke, ki sta oba (posebej starejši) strastna bralca. Žoga in knjiga imata veliko skupnega, obe sta kot nekakšni drogi. Pogosto pravim, škoda je, če ne uporabljate svojih možganov (»Mind is a terrible thing to waste!«), torej širite svoja obzorja in berite, berite, berite!

Peter Vilfan: košarkar in ambasador EuroBasketa 2013
Že kot otrok sem imel dve ljubezni, najprej je bila knjiga, potem košarka. Takrat ni bilo računalnikov, ipadov ter interneta, prav tako pa so bila naša potovanja daljša, zato sem imel v torbi vedno ne le eno, ampak več knjig. Akcija *Ni igre brez drame* se mi zdi izjemna, mislim, da bo ena najbolj uspešnih med, pred in po prvenstvu.

Rašo Nesterovič: košarkar, član strokovnega vodstva
Vsi vemo, kako pomembno je branje, saj razširja obzorja, splošno razgledanost in pripomore k iz-

ražanju. Sam že celo življenje veliko berem, predvsem zgodovinske knjige. Upam, da mladi poznajo pomen knjig in da redno ter veliko berejo. Zagotovo se jim bo v prihodnosti to obrestovalo.«
(vir: Knjigajmo-migajmo.si)

Aleksander Sekulič: pomočnik selektorja reprezentance Eurobasket 2013

Iz otroštva se dobro spomnim Grimmovih pravljic, iz šole *Hlapcev* od Ivana Cankarja, v zadnjem času pa mi je bila všeč knjiga *Čustvena inteligenca* Daniela Golemana.

ložniki ne pomnimo. Pridno navijamo za naše košarkarje in vabimo Slovence h knjigam, njihovim najboljšim prijateljicam.«

Zmagovalno pravljico *Lipko in KošoRok* je napisal priljubljeni mladinski pisatelj Primož Suhodolčan, pristrčne in slikovite ilustracije pa je prispeval Gorazd Vahen. Slikanica je požela veliko navdušenje, tako med fanti iz košarkarske reprezentance (na naslovnici) kot tudi med drugimi mladimi, saj se je po le nekaj tednih prodaje v knjigarnah v mesecu avgustu takoj povzpela na prvo mesto najbolj prodajanih otroških knjig. Kako so se na projekt odzvali v založbi DZS,

ki je zmagala na natečaju, nam je zaupala *Andreja Kavčič*, vodja prodaje Izobraževalnega založništva v DZS, ki pravi: »V založbi DZS smo takoj prepoznali nov, drugačen izziv. Poanta razpisa nam je bila zelo zanimiva in všeč. Povedano resnici na ljubo smo se v založbi že pred razpisom spogledovali s to idejo. Zagotovo sta tudi avtorja iskreno začutila, kaj naj bi zgodba mlademu bralcu prinesla, in se z veliko pozitivne energije lotila dela, ki sta ga opravila več kot odlično. S prodajnega vidika pa smo seveda tudi prepoznali priložnost, da slovenskemu trgu ponudimo čudovito zgodbo o odraščanju, ki poudarja pomen prijateljstva, vzpodbuja športnega duha in sožitje z naravo. Veseli nas, da bodo občine Ljubljana Velenje, Kranj, Jesenice, Šentjur pri Celju in Trzin obdarile svoje prvošolce s to čudovito slikanico. Tudi Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS je kupilo večje število izvodov slikanice za »razredno branje« vseh prvih razredov osnovnih šol v Sloveniji in za šolske knjižnice. Knjig pa bodo deležni tudi prvošolci v slovenskem zamejskem in zdmskem prostoru. Prodaja v prednaročilu je bila zelo uspešna, seveda pa smo najbolj veseli navdušenja mladih bralcev. Pripravili smo tudi prevod slikanice v angleškem jeziku z naslovom *Lipko and BasketBily*, prav tako pa pripravljamo elektronsko slikanico.«

Pomembna informacija za ljubitelje knjig in košarke je, da lahko z vstopnico za EuroBasket 2013 vsako knjigo kupijo za evro ceneje. Akcija se že izvaja v vseh dobro založenih knjigarnah po Sloveniji, izpeljalo pa jo je Društvo slovenskih knjigotržcev. O prednostih takega sodelovanja za knjigarne smo se pogovarjali z *Metko Zver*, koordinatorko projekta pri DSK, ki je odločno povedala: »Za sodelovanje v projektu, ki povezuje šport in knjige, smo se odločili takoj, brez vseh zadržkov. Prepričani smo, da um in duh, prav tako kot telo, potrebujeta tre-

ning in da za to ni boljšega orodja, kot je knjiga. Jasno nam je, da tudi športniki berejo, in zelo veseli smo, da so pripravljene svojo slavo ter medijsko pozornost, ki so je deležni, izkoristiti tudi za to, da se pokažejo kot bralci ter s svojim vzorom pritegnejo k branju svoje navijače.« *Ingrid Celestina*, predsednica Društva slovenskih knjigotržcev, pa je o sodelovanju slovenskih knjigarn v akciji zapisala:

»Knjigotržci vedno znova iščemo poti, da bi knjige s svojih bogato založenih polic na zanimiv in privlačen način ponudili kupcem. Z veseljem smo se tako odzvali pobudi Javne agencije za knjigo, saj smo največji športni do-

godek v Sloveniji videli tudi kot priložnost za večjo promocijo knjig in s tem tudi za njihovo večjo prodajo. V časih, ko se moramo boriti za pozornost kupcev, je vsaka taka akcija zelo dobrodošla. Želimo si, da bi tudi knjiga še naprej ostala pomemben življenjski sopotnik in nas še naprej razveseljevala. Akcijo Ni igre brez drame pa jemljemo predvsem kot promocijo knjig in upamo, da bomo čim več košarkarskih navdušencev in vseh drugih športnikov pritegnili h knjigi.«

Številke govorijo, da se iz leta v leto prodaja manj knjig, in če kdaj, knjigarne ravno v tem trenutku resnično potrebujejo pomoč v obliki učinkovite promocije. *Ni igre brez drame* je prva tako obsežna javna spodbuda branja in nakupovanja knjig, ki nagovarja vse Slovence. Na to temo je *Metka Zver* povedala tudi: »Položaj knjigarn je zaskrbljujoč, ne le v Sloveniji, temveč tudi v preostalih evropskih državah, da o ZDA, kjer je Amazon že opravil svoj uničujoč pohod, sploh ne govorimo. Slovenskih knjigarn ne ogrožajo e-knjige v slovensčini, ki na trg šele prihajajo, a odstotek bralcev, ki do e-knjig dostopajo v angleščini in drugih tujih jezikih, ni zanemarljiv. Stanje dodatno poslabšuje gospodarska kriza, saj se ljudje vedno težje odločajo za nakup knjig. En evro popusta za knjigo z vstopnico za EuroBasket 2013 res ni veliko, a simbolična gesta je tista, ki je pomembna in ki lahko prinese veliko spremembo.«

Kampanja *Ni igre brez drame* je torej široko zastavljena, njen glavni namen pa je promocija knjig. Javna agencija za knjigo je tu odigrala ključno vlogo pobudnika in organizatorja ter dosegla, da so se prvič v zgodovini povezali zelo različni akterji na slovenskem knjižnem trgu, zato lahko sklenemo z besedami Tjaše Urankar: »Želimo si, da bi šport in knjiga družno pripomogla k uspešnemu osebostnemu razvoju posameznikov in splošnemu razvoju družbe. Ker je tudi pri nas branje nacionalni šport!«

Za popularizacijo branja in potrebe nacionalne bralne kampanje vsi sodelujoči skrbijo z objavami v različnih medijih in prek družbenih omrežij, tudi s pomočjo znanih košarkarskih obrazov. Nekaj smo jih ujeli tudi mi in povprašali o njihovih najljubših knjigah, seveda.

KRATEK POGOVOR Z REPREZENTANTI:

Katere knjige so ti najbolj všeč in kaj najraje bereš?

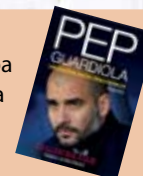
Gašper Vidmar: V zadnjem času sem prebral vse knjige iz zbirke *Pesmi ledu in ognja*, pa *Dekle z zmajskim tatujem* in tudi ostale od Stiega Larzona. Drugače pa so mi všeč tudi knjige iz zbirk *Imperator* in *Osvajalec*, ravnokar končujem peto knjigo *Osvajalec*.

Kaj si prebral v zadnjem času in kakšne knjige imaš rad?

Jaka Lakovič: Prebral sem vse knjige od Dana Browna, *Digitalno trdnjavo*, *Angeli in Demoni*, pa seveda *Da Vincijevo šifro* in druge, trenutno pa zavzeto berem biografijo Pepa Guardiole *Drugačen način zmagovanja*.

Katere knjige so nate naredile največji vtis?

Uroš Slokar: Iz mlajših dni sem si posebej zapomnil *Skrivni dnevnik mladega hipohondra* (A. Macfarlane), v zadnjih letih pa sta name naredili poseben vtis knjigi *Čefurji Raus* (G. Vojnovič) in *Veliki Gatsby* (F. S. Fitzgerald).

Katera je tvoja najljubša/najboljša knjiga?

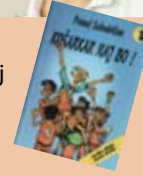
Domen Lorbek: Takole, iz glave, se najprej spomnim na *Da Vincijevo šifro*, ki je bila pred časom res velik fenomen, zelo všeč mi je bil tudi *Alamut* (V. Bartol), užival pa sem tudi med branjem *Ecovega romana lme rože*.

Katerih knjig se najbolj spomniš iz svojih šolskih dni?

Edo Murič: Takrat sem z veseljem bral *Tajno društvo PGC* (A. Ingolič) in *Košarkar naj bo* (P. Suhodolčan), zdaj pa sem navdušen nad *Lipkom in KošoRokom*. :)

Nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture »Rastem s knjigo« se vsako leto pričinja 8. septembra, ob mednarodnem dnevu pismenosti. V šolskem letu 2013/14 že osmič poteka v osnovni šoli in četrtič v srednji šoli. Projekt vodi Javna agencija za knjigo RS (JAK) v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo RS, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport RS, Združenjem splošnih knjižnic, Zavodom za šolstvo RS, Društvom šolskih knjižničarjev Slovenije in Društvom slovenskih pisateljev.

Nacionalni projekt »Rastem s knjigo«

Projekt poteka v splošnih knjižnicah, slovenskih osnovnih in srednjih šolah, zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter šolah v zamejstvu, nekaterih Evropskih šolah, kjer so Slovenci in v t. i. slovenskih sobotnih šolah po svetu.

JAK vsako leto na javnem razpisu izbere dve knjigi, primerni za sedmošolce in dijake prvih letnikov. V izbor pa so lahko uvrščeni le slovenski mladinski avtorji. Za sedmošolce je za letošnje šolsko leto izbrana knjiga *Kot v filmu* pisatelja, pesnika, dramatika, esejista in režiserja Vinka Möderndorferja z ilustracijami Damijana Stepančiča. Dijaki prvih letnikov pa bodo spoznavali knjigo pisatelja, pesnika, režiserja in kolumnista Gorana Vojnoviča z naslovom *Jugoslavija, moja dežela*.

Vsak sedmošolec oz. dijak prvega letnika v dar dobi izbrano knjigo ob letnem obisku najbližje splošne knjižnice, ki za mlade obiskovalce pripravi predstavitev knjižnice (knjižnično-informacijska znanja) ter najnovejšega mladinskega leposlovja, nato pa jih seznanijo z izbra-

no knjigo in njenim avtorjem. Izbor knjige je osredotočen na kakovostno in aktualno slovensko mladinsko literaturo, ki s svojo tematiko pritegne najširši krog mladih bralcev. Na voljo so tudi kratki predstavitveni filmčki z avtorji. Šole in drugi udeleženci projekta pa izbrano knjigo uporabijo pri pouku za domače branje ali ob prebiranju knjig za bralno značko.

Sodelovanje v projektu »Rastem s knjigo« je zelo množično, saj zajema okoli 99 % osnovnih šol in okoli 88 % srednjih šol. V vseh letih do sedaj pa je knjige v dar dobilo več kot 200.000 mladih.

Pri širjenju bralnega virusa med mladimi niso nepomembni cilji nacionalnega projekta »Rastem s knjigo«, kot so spodbujanje dostopnosti slovenskega mladinskega leposlovja, promocija vrhunskih domačih ustvarjalcev, zlasti pa motivacija šolarjev in dijakov za branje ter njihov obisk splošnih knjižnic. Zato je vredno poskusiti svet branja in se ujeti vanj.

Podarjene knjige za sedmošolce 2006-2013:

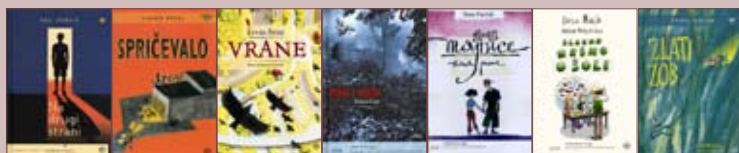
- 2006/07: Neli Kodrič: *Na drugi strani*
- 2007/08: Slavko Pregl: *Spričevalo* (ilustracije: Arjan Pregl)
- 2008/09: Ervin Fritz: *Vrane* (ilustracije: Matjaž Schmidt)
- 2009/10: Dušan Čater: *Pojdi z mano*
- 2010/11: Tone Pavček: *Majnice – fulaste pesmi* (ilustracije: Kostja Gatnik)
- 2011/12: Desa Muck: *Blazno resno o šoli* (ilustracije: Matej de Cecco)
- 2012/13: Tadej Golob: *Zlati zob* (ilustracije: Ciril Horjak)

Več o projektu si lahko preberete na:

http://jakrs.si/rastem_s_knjigo/

Podarjene knjige za dijake prvih letnikov 2010-2013:

- 2010/11: Slavko Pregl: *Geniji brez hlač*
- 2011/12: Andrej Rozman Roza: *Izbrane Rozine v akciji* (ilustracije: Svetlan Junaković)
- 2012/13: Cvetka Bevc: *Desetka*

Nominiranci za Rožančevo nagrado 2013

Strokovna žirija za podelitev Rožančeve nagrade za najboljšo esejistično zbirko minulega leta je tokrat izbirala med 17 esejističnimi deli. Predsednica komisije Ignacija J. Fridl in člani: Edvard Kovač, Barbara Pogačnik, Milček Komelj in Miha Pintarič so v začetku septembra izbrali in razglasili tri nominarce. To so:

Alojz Ihan, *Državlanski eseji*

Študentska založba, zbirka Koda, 2012

Ihanovi Državlanski eseji so krik po civilnem razmišljanju, ki si v naši postsocialistični javni sferi ni našlo domovinske pravice. Avtor z duhovito in na realnih tleh stoječo neposrednostjo pokaže, kako in zakaj je bila na videz uspešna zgodba slovenske tranzicije le relativno vzdržljiv barvni premaz, ki se svoji odlučljivosti ne more več izogniti ...

Igor Škamperle, *Endimionove sanje*

LUD Literatura, Ljubljana 2013

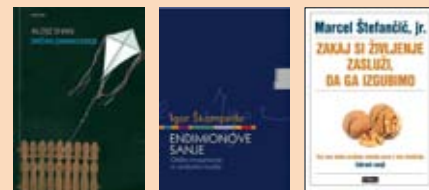
Škamperle se spopada s ključnim zgodovinskim »trkom civilizacij«, razhajanjem med poljedelsko in urbano kulturo, pri čemer pokaže na temeljni konflikt njunih simbolov. Zanimivo je, da avtor svoja razmišljanja odlično podkrepil s podobama svojih dveh ljubljenih mest, rodnim Trstom in kulturno živo Ljubljano, kjer trenutno živi in deluje ...

Marcel Štefančič, *Zakaj si življenje zasluži, da ga izgubimo*

Založba UMco, Ljubljana 2012

Štefančičev razsekani slog, v katerem spregovori o velikih, večinoma mejnih, celo skrajnih imenih in fenomenih kulturnega in družbenega dogajanja 20. stoletja, teče kakor igra pri ameriškem nogometu in bralca ne pušča

ravnodušnega. Ubija monotonost in – v zaveznem paradoksu z naslovom zbirke – poživlja oziroma daje življenje ...

Potek prireditev za Rožančevo nagrado 2013

- 18. 9. 2013 ob 18. uri: POGOVOR Z NOMINIRANCI IN RAZGLASITEV NAGRAJENCA, Klub CD
- 19. 9. 2013 ob 17. uri: POLOŽITEV VENČKA OB SPOMINSKI PLOŠČI MARJANA ROŽANCA, Volčji grad
- 19. 9. 2013 ob 18. uri: LITERARNI VEČER Mance Košir Z LETOŠNJIMI NOMINIRANCI, Knjižnica Komen
- 21. 9. 2013 ob 15. uri: PODELITEV NAGRADE, Trubarjeva domačija v Rašici

Le kako bi človek našel pisker zlatnikov, s katerim lahko omožiš tri hčere? In kje bi ujel tisto belo kačo, ki jo samo oblizneš, pa vse veš! Le kako ti rdeči čevljički lahko obrnejo življenje na glavo in prinesejo srečo? Po odgovore na ta vprašanja lahko sežemo v novi knjigi *Zlati hrib*, ki jo je izdala Matična knjižnica Kamnik.

»... četudi je samo en stavek, le na papir z njim ...«

Zlati hrib

Pravljice in povedke iz Tunjic in okolice
France Stele

Matična knjižnica Kamnik,
2013, t. v., 168 str., 30 €

Imenitna zbirka ljudskih pravljic in povedk za odrasle je nastala po zapisih dr. Franceta Steleta, znamenitega Tunjičana, umetnostnega zgodovinarja, profesorja in konservatorja, po katerem se imenuje tudi Umetnostnozgodovinski inštitut na ZRC SAZU.

Ljudske pravljice in povedke je Stele začel zapisovati že kot gimnazijec leta 1900. Nekaj jih je objavil v strokovnih publikacijah, a knjiga poleg teh prinaša tudi do zdaj še neobjavljene pripovedi. V časih, ko je že vse povedano, zapisano in najdeno, je presenetljivo vesela novica, da gre za pomembno odkritje pravljničnega gradiva na Slovenskem. Kot se za pravi skriti zaklad spodobi, je gradivo čakalo na objavo v Steletovem rokopisnem notesu, ki ga hranijo v knjižnici Umetnostnozgodovinskega inštituta na SAZU-ju več kot 100 let!

In kdo je poskrbel, da se zaklad izkoplje in zlato zlošči? Pobuda za knjigo je prišla s strani ddr. Marije Stanonik, dolgoletne raziskovalke slovsstvene folklore (in tudi sourednice knjige), v življenje pa sta jo spravili še Breda Podbrežnik Vukmir, direktorica Matične knjižnice Kamnik, in Ivanka Učakar, ki s knjižnico sodeluje kot pravljničarka. Pod knjižni izdelek, ob katerem knjižnici ni potrebno zardevati pred nobenim profesionalnim slovenskim založnikom, se je podpisala številna ustvarjalna ekipa. Zato naj omenimo samo še ilustracije slikarke Andreje Peklar, ki je zbirki znala dati prav poseben likovni izraz. Predvsem njene ilustracije dajo vedeti, da to ni sladka knjiga za otroke, pač pa poštena knjiga za odrasle in mladostnike, ki je hkrati malo strašljiva in zelo čarobna.

Ker starši radi mislimo, da so ušesa naših otrok tako zrela, da razumejo vse, kar je namenjeno nam, naj poudarimo še enkrat: teh zgodbe ne berite (majhnim) otrokom. V roparskih povedkah lahko mimogrede po juhi priplava kakšen otroški noht ali pištola ... in tudi sicer v zgodbah najdemo vse vrste krutosti, krivic in zlorab. Steletovi zapisi namreč nazorno razodevajo, da pravljice včasih niso bile namenjene otrokom, pač pa odraslim. Šele ko je pravljica postopoma prevzemala pedagoško in vzgojno vlogo, so bili izpuščeni mnogi motivi, neprimerni za otroke. »V naši knjigi ni nič odvzetega in nič dodanega, zato je

tudi dragocen dokument razvojne faze pravljic in odsev nekdanjega sveta,« pojasnjujeta kamniški urednici.

Glede na to, da je v zadnjih letih pripovedovanje pravljic za odrasle postalo spet zelo priljubljeno, bo knjiga *Zlati hrib* dragocena ne samo za ponosne domačine, pač pa tudi za sodobne pripovedovalce. Zgodbam, ki so včasih samo ohlapna okostja, lahko ravno zato poljubno dodajajo svoje obline ter jih tako naredijo aktualne in privlačne tudi za današnjega poslušalca. Da Steletove pravljice še imajo to moč, so pripovedovalci od izida knjige dokazali že več kot enkrat.

Ddr. Marija Stanonik, sourednica in avtorica spremne besede, je knjigo poimenovala kot zlatoto knjigo Kamnika.

Na predstavitvi knjige, ki jo je kamniška knjižnica pripravila skupaj s Kulturnim društvom dr. Franceta Steleta iz Tunjic, so s pripovedovanjem pravljice navdušili domačin Ivan Nograšek ter izkušeni pripovedovalci Ana Duša (na fotografiji), Liljana Klemenčič in Boštjan Napotnik.

Knjiga *Zlati hrib* je nov kamen v pravljničnem mozaiku, ki ga s svojim delovanjem sestavlja Matična knjižnica Kamnik. Že leta 1999 je izdala kamniške pravljice in povedke *Veronika z Malega gradu*, ki jo je leta 2009 ponatisnila. Je tudi pobudnica in soorganizatorica *Križnikovega pravljničnega festivala* v Motniku, ki je posvečen Gašperju Križniku, še enemu pomembnemu zbiratelju slovsstvene folklorne. Knjižnica organizira tudi *Kamniške pravljične poti* – vodene sprehode za družine z majhnimi otroki s pripovedovanjem pravljic. Spodbujanje pravljničarske tradicije sodi v njeno osnovno poslanstvo, raziskovanje njenega lokalnega izročila pa predstavlja jagodo na vrhu torte.

NAJ 10

v slovenskih
knjigarnah

AVGUST 2013

ZA ODRASLE

1	Jonas Jonasson STOLETIK, KI JE ZLEZEL SKOZI OKNO IN IZGINIL Mladinska knjiga (15,99 €), 29,95 €	↑
2	Goran Vojnovič JUGOSLAVIJA, MOJA DEŽELA Študentska založba (17,00 €), 23,00 €	○
3	Margaret Mazzantini NOVOROJEN Mladinska knjiga (17,99 €), 34,96 €	○
4	Nela Sršen RAK NA DUŠI Lara-Tao 18,70 €	↑
5	E. L. James PETDESET ODTENKOV SIVE Učila 14,90 €	↓
6	E. L. James PETDESET ODTENKOV SVOBODE Učila 14,90 €	↑
7	Louise L. Hay ŽIVLJENJE JE TVOJE Iskanja 12,48 €	↓
8	E. L. James PETDESET ODTENKOV TEME Učila 14,90 €	○
9	Paolo Giordano SAMOTNOST PRAŠTEVIL Mladinska knjiga (13,95 €), 29,95 €	↓
10	Sylvia Day PREDANA Mladinska knjiga (13,95 €), 29,95 €	↑

ZA OTROKE IN MLADINO

1	Primož Suhodolčan LIPKO IN KOŠOROK DZS 16,95 €	↑
2	Andrej Rozman Roza BOBER BOR Mladinska knjiga 5,00 €	↓
3	Antoine de Saint-Exupery MALI PRINC Mladinska knjiga 19,95 €	↑
4	Elke Loewe PIPI IN MELKIAD Tehniška založba Slovenije 19,99 €	↑
5	J. R. R. Tolkien HOBIT Mladinska knjiga 13,95 €	↓
6	Jeff Kinney PASJI DNEVI Grlica 16,00 €	↓
7	Kajetan Kovič MAČEK MURI Mladinska knjiga (12,95 €), 16,95 €	↓
8	Jeff Kinney KAPLJA ČEZ ROB Grlica (9,95 €), 16,00 €	↓
9	SKRIVNOSTI JAHANJA Tehniška založba Slovenije 24,99 €	↑
10	Ela Peroci MUCA COPATARICA Mladinska knjiga (14,95 €), (12,95 €), 16,95 €	↑

Zbrano s pomočjo podatkov knjigotrških mrež in neodvisnih knjigarn, ki jih je zbrala Zbornica knjižnih založnikov in knjigotržcev pri GZS.

Spletne strani: knjigosled.org, http://naj10.gzs.si Sponzor: Bukla

Teror »trajne svobode«

Vojna v Afganistanu in Pakistanu

Vasja Badalič

Krtina, Krt, 2013, m. v., 354 str., 25 €, JAK

V samo štirih letih je Vasja Badalič, filozof in angažirani novinar, v svojih treh pronicljivih, angažiranih in »insajderskih« knjigah slovenske bralce seznanil s tremi pomembnimi dogajanji po svetu. V monografiji *Za 100 evrov na mesec* (2010) je v temi, vredni celovečernega dokumentarca, šokantno razkrival izvozno-predelovalne cone tretjega sveta, ki nastajajo v povezavi med vlada in kopracijami in v katerih delavci bolj ali manj tlačanijo, v *Rdeči mašineriji* (2011) pa je analiziral družbeno podobo Venezuele v zadnjih desetletjih. V delu *Teror »trajne svobode«* nas popelje na že dolgo več kot občutljivo območje Afganistana in Pakistana, kjer skuša prek kronologije dogodkov v obdobju 2008–2012 pokazati, kakšne posledice je tu (v primeru Afganistana že desetletja »okupiranem« območju) pustil evro-ameriški intervencijski projekt in kaj je povzročilo njegov zlom. Predvsem pa nam Badalič pokaže, kako je imperialni Zahod vkorakal s floskulami, da širi demokracijo in večje spoštovanje človekovih pravic, pozneje pa jih je s svojimi aktivnostmi dejansko še bolj poteptal ter to celo vzpostavil za splošno družbeno normo. Knjiga človeka, ki s svojim delom kaže, da mu je mar za boljši svet, je posvečena vsem, ki jim ni vseeno.

Trpljenje otrok v vojni

Sedemdeset let

po zaprtju italijanskih taborišč

Metka Gombač, Boris M. Gombač

Mladinska knjiga, zbirka Premiki, 2013, t. v., 224 str., 27,95 €, JAK

Večina knjižnih zgodovin posameznih vojn se v popisovanju dogajanja in posledic za ljudi osredinja na odraslo prebivalstvo, ki ima v vojnah tudi najbolj aktivno vlogo. Tudi večina izpovednih knjig in vojnih dnevnikov prihaja izpod peres ljudi, ki so bili v času njenega odvijanja že nekaj starejši. Seveda pa so po drugi strani ravno otroci tisti, ki se jih vojna dotakne na najbolj nepredvidljive ter trajne načine in zgodovinarja Metka in Boris Gombač sta se preučevanja posledic druge svetovne vojne lotila prav iz te perspektive. Njuna knjiga *Trpljenje otrok v vojni*, ki prerašča okvire zgodovinske študije, spregovori o otrocih, ki so bili med drugo svetovno vojno internirani v italijanska koncentracijska taborišča, kot so bila denimo Gonars, Treviso ali pa Rab. Po kapitulaciji Italije v začetku septembra 1943 (knjiga iz-

... monografija, ki prerašča okvirje zgodovinske študije ...

haja ob njeni sedemdesetletnici) so ta taborišča razpustili, otroci pa so se vrnili domov ter (tudi v partizanskih šolah) napisali spise o svojem doživljanju taborišč in tamkajšnjem vsakodnevnem trpljenju. Namesto običajnih otroških tem, lahko v njih najdemo vso grozljivo stvarnost trpljenja v taboriščih, ki pa je opisana z otroškim besednjakom in s kratkimi, vendar pomensko nabitimi stavki. Avtorja sta v knjigi, ki vsebuje tudi fotografsko gradivo in reprodukcije spisov, tako zbrala različna pričevanja ter jih povezala v zgodovinsko študijo, vse skupaj pa nadgradila z nedavno opravljenimi intervjuji, v kateri se preživeli spominjajo tega nesrečnega časa. Monografija o otroškem gorju med drugo svetovno vojno, ki se ni pozabilo še do današnjih dni.

Drugi spol

Prva knjiga: Dejstva in miti;

Druga knjiga: Doživeta izkušnja

Simone de Beauvoir

prevod: Suzana Koncut

Krtina, zbirka Krt,

2013, m. v., 345 str./618 str., 40 € (obe knjigi)

Simone de Beauvoir

»Če začnem pisati in če sem ženska, potem moram najprej raziskati svoj poseben položaj in proučiti, kaj bi to bilo: ženska.« Ponatis knjige, ki je v slovenskem prevodu prvič izšla leta 1999 (torej petdeset let po izvirnem izidu) in ki še vedno predstavlja eno ključnih knjig feministične filozofije. Simone de Beauvoir (1908–1986) je bila ena ključnih francoskih intelektualk dvajsetega stoletja, Sartrova muza in njegova življenjska spremljevalka, s katero sta prakticirala zelo odprto ljubezensko razmerje, in je knjigo, skupaj z vso raziskavo, ki je bila potrebna zanjo, opravila in napisala v približno treh letih. Drugi spol je

ena najbolj kontroverznih in najbolj revolucionarnih knjig dvajsetega stoletja (na seznam prepovedane literature jo je dal tudi Vatikan), v kateri je avtorica večplastno, tudi z biološke, psihoanalitične in historičnomaterialistične perspektive analizira ženski spol, potem pa prek mitov v drugem delu podrobno preigra »razvojne« faze ženske, od rojstva in otroštva (»ženska se ne rodi, ženska to postane, ki izgrajni tega vmesnega produkta med moškim in kastratom pa prispeva celotna civilizacija«) do zrelosti in starosti, pri čemer seveda ne pozabi na narciske in mističarke ter seveda vse skupaj sklene s prispevkom za osvoboditev in neodvisnost ženske. Zimzelena knjiga fascinantne avtorice.

Krščanska snovnost

Esej o religiji v

poznosrednjeveški Evropi

Caroline Walker Bynum

prevod: Jedrt Maležič

Študentska založba, zbirka Koda,

2013, t. v., 359 str., 29,00 €, JAK

Stvari imajo razne vrste moči in kadar si jih izmenjujemo, denimo v obliki daril, s tem ustvarjamo družbene, čustvene in religiozne vezi. Če pa »so ukradene ali uničene, pomenijo nespoštovanje in zmagoslavje nad tistimi, ki so ostali brez njih«. Tudi zato je bilo zelo pogosto, da so vojnim osvajanjem določenih območij sledila obsežna uničevanja objektov, predmetov, spomenikov, zapisov itn., ki so na taistih območjih predstavljali neko religijo. Caroline Walker Bynum (1941), ameriška raziskovalka srednjega veka je s *Krščansko snovnostjo*, prvim prevodom kakega njenega dela pri nas, napisala monografijo ravno o materialnih religioznih predmetih, kot so podobe, relikvije itn., ki so se v obdobju med 12. in 15. stoletjem začeli intenzivno fizično spreminjati, torej jokati, krvaveti itn., kar je spodbudilo množična romanja vernikov na te kraje. Knjiga tako po eni strani analizira čudežnost teh pojavov, po drugi pa raziskuje, zakaj je ravno v tem času prišlo do razcveta religiozne umetnosti, kar je privedlo tudi do njihovega sovraštva in posledičnega uničevanja. Delo o materialni podobi religije.

Z roba smrti v pravi jaz

Moje potovanje od raka skozi obsmrtno izkušnjo do resnične ozdravitve

Anita Moorjani

prevod: Jedrt Maležič

Gnostica, 2013, m. v., 224 str., 24,70 €

Nenavadna biografska pripoved indijske avtorice (odrašala je v Hong Kongu), ki z bralci brez zadržkov deli vse, kar je izkusila in česar se je naučila v štiriletnem boju proti raku. Težka bolezen je njeno z malignimi celicami preobremenjeno telo pripeljala do praga smrti in še čez. Ko so ji drug za drugim odpovedovali notranji organi in je že 24 ur ležala v komi, je doživela odsotnost časa in prostora ... Potem, ko je znova prišla k zavesti, se ji je zdravstveno stanje tako naglo izboljševalo, da so jo v nekaj tednih odpustili iz bolnišnice. Odkrila je skrivnost bolezni. In najpomembnejša lekcija iz njene obsmrtno izkušnje? Brezpogojno ljubite in brez strahu bodite takšni, kot ste! > RENATE RUGELJ

Hrana za mir

Prehrana za duhovno zdravje in družbeno harmonijo

Will Tuttle

prevod: Ana Aškerc et al.

Avrora, 2013, m. v., 300 str., 23,99 €

Kot nakazuje naslov, knjiga raziskuje, kakšno prehranjevanje nas lahko pripelje do stanja zavesti, kjer sta možna mir in svoboda. Will Tuttle na samem začetku razkrije, da je to lahko samo veganstvo, zatem pa vztrajno pojasnjuje, zakaj uživanje živil živalskega izvora nima tovrstnega potenciala. Glavna podmena knjige je, da ubijanje živali za prehrano od nas zahteva, da potlačimo svoje naravno sočutje do njih. Da bi lahko vzdrževali stanje takšne (čustvene) slepote, pa se moramo odreči tudi zavesti o povezanosti, enosti vsega.

... razkroj celotne paradigme? ...

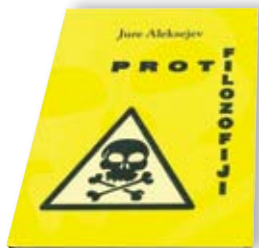
Po avtorjevem mnenju je živinorejska družba, katere temelj je popredmetenje in lastništvo nad živalmi, del širše paradigme, v katero sodijo še zatiranje žensk, kapitalizem in vojna. Zato bi (množičen) prehod na rastlinsko prehrano – in to iz etičnih, ne pa zdravstvenih ali ekonomskih razlogov – sprožil razkroj celotne paradigme in prinesel revolucionarne družbene spremembe. > MAŠA OGRIZEK

Proti filozofiji

Jure Aleksejev

Subkulturni azil, zbirka Frontier,

2012, m. v., 9,90 €

Jure Aleksejev (1992), ki je še kot gimnazijec predlagal spremembo ustave in bil ob knjigi *Za pest esejev* deležen kar nekaj medijske odmevnosti, se vrača s kratkim, a dobro zaokroženim delom, v katerem podaja in preizprašuje argumente proti filozofiji. Po njegovem je interpretativna poljubnost filozofije (ter z njo družboslovja) v današnjem času ravno tako neplodna ali celo nazadnjaška, kot je bila svoj čas religija – v primerjavi z mnogo bolj oprijemljivim naravoslovjem, ki naj bi mu, še posebej v Sloveniji, dajali premalo teže. Filozofski poskus prepričevanja neprepričanih. > ŽIGA VALETIČ

Česa se ne da kupiti z denarjem

Moralne meje trga

Michael J. Sandel

prevod: Simon Demšar

Učila, 2013, t. v., 245 str., 26,90 €

V družbi, ki temelji na kapitalizmu, imamo občutek, da so vse dobrine in storitve tržno blago ter naprodaj za pravo ceno. Čeprav temu ni res tako, se danes plačuje za stvari, za katere še v bližnji preteklosti ne bi nihče pomislil, da bi jih začel povezovati s tržnimi odnosi. Plačuje se za nadomestno materinstvo za čas nosečnosti, za pravico do priselitve v določene države, šole dajejo finančne nagrade otrokom za dobre ocene, starši pa denarno nagrajujejo svoje potomce, če ti preberejo dovolj knjig. Michael J. Sandel, profesor z Univerze Harvard, ki je pred leti zaslovel s svojo knjigo *Justice (Pravica)*, v kateri je analiziral težke moralne dileme človekovega vsakdana, v svoji mednarodni uspešnici raziskuje, kako se je vloga denarja spremenila v zadnjih nekaj desetletjih, ugotavlja, kje bi se njegova vloga morala nehati, v kakšne moralne dvome nas lahko spravi njegova uporaba na poprej nepredstavljenih področjih, ob tem pa s preobračanjem pogleda na posamično občo problematiko išče meje, prek katerih denar in trg nikakor ne bi smela stegniti svojih lovk, čeprav sta to morda že zdavnaj naredila. Provokativna študija, ki bo tudi v tranzicijski Sloveniji razbistrila marsikateri psevdoekonomske pogled. > SAMO RUGELJ

NOVO V 2013!

Ženska in moška majica
155M in 155F na voljo že
od 1,75 eur + ddd.

Pokličite nas za brezplačen katalog!

Ponudba velja za pravne osebe in druživa.

UMco
PRILOŽNOST ZA PROMOCIJO

UMco d. d., Leskoškova 12, Ljubljana
tel: 01/520 18 30, faks: 01/520 18 40
info@umco.si, www.umco.si

Ustvarjen za gibanje

Grega Hočevar

Ciceron,

2013, pt. v., 354 str., 29,90 €

Po obilici izpovednih tekaških knjig v zadnjih letih (tudi spodaj podpisane) je zdaj prišel čas za strokovnejša dela na temo gibanja in zdržljivosti. Veseli smo lahko, da dobivamo izvirno domačo knjigo, ki poljudno, hkrati pa strokovno neoporečno in celostno obravnava vse vidike dogajanja v človeškem telesu med različnimi načini športnega gibanja. Grega Hočevar (1972), izkušeni triatlonec, pobudnik raznih športnih prireditev in avtor poljudnih in strokovnih člankov, je svojo dinamično pisano in z mnogimi športnimi zgodbami obogateno knjigo zastavil zelo sistematično, iz treh delov. V prvem, z naslovom Človeško telo, zainteresiranemu bralcu osvetli ključne parametre človekovega telesa (od sestave, fiziologije in anatomije, presnove, termoregulacije, pomembnosti počitka in spanja, zgradbe mišic itn.), ki se navezujejo na športne aktivnosti, s katerimi nadaljuje v drugem delu z naslovom Trening. Tu se posveti zakonitostim telesne vadbe, preudari posledice njenega izvajanja, pokaže na fiziološke in kemijske vidike telesnih procesov pred vadbi, med njo in po njej, z raznimi preglednicami pa utemelji mejne vrednosti hitrosti, moči, sile itn. V zadnjem delu Kje so meje? pa pregledno obdela različne načine gibanja, od hoje prek teka do kolesarjenja in plavanja, ter se posveti tudi športnim »napakam«, od toplotnega udara do izčrpanosti. Knjiga za vsakega, ki želi vedeti, kaj se dogaja z njegovim telesom med športno vadbo.

Dušan Mravlje

Tek – moja norost

Boštjan Fon

Didakta, 2013, t. v., 380 str., 24,99 €

Samo vprašanje časa je bilo, kdaj bomo po prevodnih knjižnih izpovedih ultramaratoncev, kot so Dean Karnazes (*Ultramaratonec*), Kilian Jornet (*Teči ali umreti*) in Scott Jurek (*Jej in teci*), dobili tudi (avto)biografijo Dušana Mravljeta, slovenskega ultrašportnika, ki je v ultradolgih tekaških preizkušnjah naredil in osvojil skoraj vse, kar se je dalo osvojiti. Dvoglasno pisana monografija *Tek – moja norost* (glavni avtor knjige je novinar Boštjan Fon, ki je zapisal Mravljetovo zgodbo, ta pa jo je komentiral in po svoje osvetlil v mastnih zapisih) ima bogato in kakovostno fotografsko gradivo. Gre pa za fascinantno potovanje nadarjenega, upornega in neverjetno vztrajnega Gorenjca po najdaljših tekah sveta (denimo Transamerica v dolžini 4.600 km, kjer je leta 1995 zmagal, in Transaustralija, kjer je bil na progi, dolgi skoraj 4.400 km, leta 2001 tretji), ki se je malce po naključju začelo na začetku osemdesetih let z ljubljanskim Tekom trojk, nadaljevalo pa že kar s prvim stokilometrskim tekom v švicarskem Bielu. Klana in živahna beseda se vije skozi vso knjigo, Mravlje ne prizanaša lažnim avtoritetam v svetu dolgih tekaških preizkušenj, hkrati pa ob vsej resnosti in energiji, ki jo je vlagal v tek, kateremu je posvetil aktivno življenje, ves čas čutite šegavost in prvinsko iskrivost, s katero se je odpravljajal na tekme. Kozarec piva kot enkratno hranilo za dolge teke je že skoraj ponarodela Mravljetova izjava, ki so jo beležili tudi svetovni časopisi, tega pa Mravlje v sklepnem delu svoje knjige, ko tekaškim začetnikom skoraj nežno predaja svoje izkušnje, ne svetuje vseprek in raje poudari, da mora pot do tekaškega uspeha prek spoznavanja lastnega telesa vsak najti sam.

Priročniki

Čaša sladkega

Alenka Kodele

fotografije: Rok Bezeljak

Mmečki glas, 2013, m. v., 170 str., 12,50 €

Dobrote v kozarčkih so v svetu trenutno zelo modne; ponujajo jih v številnih prestižnih restavracijah, kar ni naključje, saj so po zaslugi posebnega načina postrežbe prava paša za oči. V knjigi Alenke Kodele spoznavamo vrsto sladkih dobrot, kot so bezgova strjenka, vinska pena ali bazilikin sorbet, ki poleg gurmanskih užitkov prinašajo na naše jedilne mize ščepec svetovljanstva. Knjižica z recepti je priročno vezana s spiralo, kar precej olajša branje recepta med pripravo. Mikavne fotografije ponujajo preproste, a učinkovite predloge za okraševanje. Velja poskusiti. > AJDA JANOVSKY

Sodobna žganjekuha

Likerji in namakanje v žganju

Janez Hriber, Rajko Vidrih,

Milena Štolfa

fotografije: Kristijan Hrstar

Mmečki glas, 2013, m. v., 132 str., 16 €

Uporaben priročnik za kuhanje žganja, kot nalašč tako za tiste, ki v teh kriznih časih iščejo alternativni vir dohodka, kot tudi za ljubitelje, ki nameravajo s postrežbo žganih pijač iz domače kuhinje očarati goste. Knjižica ponuja kratek, a izčrpen nabor z žganjekuho povezanih informacij; razen z recepti za pripravljanje različnih vrst žganja in likerjev ter navodili za samo kuhanje žganja bralca seznanja še s tehničnimi podrobnostmi v posameznih fazah pridobivanja žganih pijač, predstavi pa mu tudi postopke in zakone, ki jih mora poznati, če se želi lotiti žganjekuhe kot dopolnilne dejavnosti. > AJDA JANOVSKY

Vse o mačkah v 365 dneh

Naj bo vsak dan, preživet z vašo mačko, nekaj posebnega

Kristen Hampshire, Iris Bass,

Lori Paximadis

prevod: Vanda Marija Godek, Katja

Benevol Gabrijelčič

ilustracije: Colleen Hanlon et al.

Tehniška založba Slovenije, 2013, m. v., 320 str., 28,99 €

Slikovit priročnik, ki popestri čisto vsakega od 365 dni v letu. Dnevi v tednu so tematsko obarvani: ponedeljki so namenjeni osnovnim informacijam o mačjih bivalnih potrebah; ob torkih se mačjeljubci izobražujejo o mačji zgodovini ali berejo čisto prave mačje zgodbe; ob sredah je na vrsti mačje zdravje, ki ga občasno popestrita mačji horoskop in celo akupunktura; četrtki so namenjeni urejanju ljubljencekom prijaznega stanovanja in harmoničnega sobivanja, petki pa spoznavanju različnih pasem. Vikend je čas za resnične, grenko-sladke zgodbe iz mačjega vsakdana in prirejanje posebnih dogodkov, na primer plavajoče zabave ali poroke (tudi mačke nosijo smoking!). Primerno za vse kronične mačkoljubce in občasne mačje simpatizerje! > ANA GERŠAK

Zbirka Sodobna slovenska kuharica

Dobrote iz pečice; Slastne priloge;

Slovenska praznična miza;

Ribe in vodni sadeži

s. Felicita Kalinšek

Cankarjeva založba,

zbirka Sodobna slovenska kuharica,

2013, t. v., 112 str., 7,95 €/knjigo

Kadar ne veste, kaj bi kuhali za kosilo ali kaj okusnega bi pripravili za svoje goste, si preprosto pomagajte z legendarnimi kuharskimi knjigami sestre Felicite Kalinšek. Te so, posodobljene in nadgrajene s pomočjo šolskih sester, ki nadaljujejo njeno tradicijo, še danes na moč priljubljene. Prav zato je Cankarjeva založba že lani izdala posodobljeno in barvito zbirko *Sodobna slovenska kuharica*, v kateri so izšli štiri naslovi. Zdaj so ji dodali še štiri nove.

V njih boste, kot že zgovorno razkrivajo njihovi naslovi, izvedeli, kako lahko pripravimo nadvse okusno kosilo ali večerjo kar v pečici. Spoznali boste tudi, da ni potrebno, da dela mesu družbo vedno le krompir, ko pa pozna naša kultura toliko drugih slastnih prilog. Na svoj račun bodo prišli tudi ljubitelji rib in morskih sadežev, prav tako pa tudi tisti, ki radi za praznike presenetijo domače s posebnimi meniji. Vse štiri knjige se šibijo od najrazličnejših receptov, ki prehajajo iz roda v rod in so značilni za naše kraje. Ti so zdaj osveženi, prilagojeni zdravemu načinu prehrane ter današnjemu ritmu življenja in tako kar kličejo k ustvarjanju dobrot iz naše bogate gastronomsko-etnološke zakladnice!

> VESNA SIVEC POLJANŠEK

... recepti, ki prehajajo iz roda v rod in so značilni za naše kraje ...

Meso s tradicijo in okusom

Dušan Belšak

fotografije: Cveto Sonc

Kmečki glas, 2013, t. v., 140 str., 21 €

Meso, ki je že tisočletja sestavni del človeške prehrane, je zaradi spreminjajočih se prehranjevalnih navad in trendov pogosto zapostavljeno ali celo izključeno iz kulinarčnih razprav. Avtor se je odločil, da bo, po 35 letih izkušenj in dela za štedilnikom vsaj nekaj (več kot petdeset) svojih mojstrov in delil z bralci in razodel marsikatero skrivnost in idejo za boljše pripravo mesnih jedi. Tako nas nauči pripraviti različne jedi od naravnega zrezka, ki velja za kralja med zrezki, do sočnega telečjega paprikaša, čebulne bržole, svinjske krače in vse do zarebrnice, odojka in nadevanih paprik. Slikovno bogata kuharica je v celoti plod domačega znanja. > RENATE RUGELJ

Pravilna priprava in pravi užitek – vsak dan

Enolončnice; Meso; Ribe in morski sadeži;

Sladice; Solate; Zelenjava

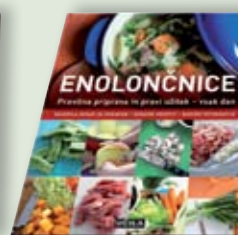
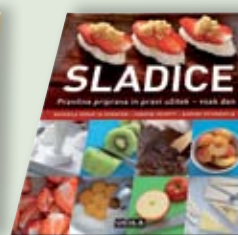
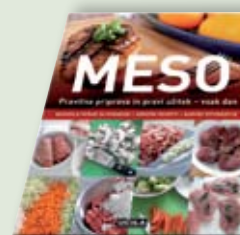
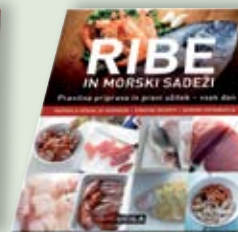
Günter Beer, Patrik Jaros

prevod: Petra Cerar, Urška Godler, Andreja Sabati Šuster, Meta Žnidar

Učila International,

2013, t. v., 64 str., 6,99 €/knjigo

Šest novih kuharskih knjig, v velikem barvnem formatu, lahko v paketu ali vsaka zase lepo popestrijo vaš vsakdanji jedilnik. V njih boste našli recepte in navodila za pripravo zelo raznolikih, a enostavnih enolončnic, od običajnih do takih z rahlim pridihom eksotike, aromatične zelenjavne jedi, od klasičnega gratiniranega krompirja, do cvetače na ajurvedski način in jedi iz mesa vseh vrst, ki razširijo obzorje mesne kuhinje. Nepogrešljivi del zdrave prehrane so tudi ribe in morski sadeži, ki jih lahko pripravimo hitro in brez prevelikih stroškov, od japonsko navdihnenih tunovih palčic pa vse do kozic s česnom. Pisane solate so primerna hrana za vsak letni čas, ne le poleti, zato se v izboru najboljših receptov za solate iz vsega sveta – od klasične waldorfske solate do toplih zelenjavnih in mesnih solat, pa vse do severnoafriške kuskusove solate – gotovo najde kaka za vsak okus. In za konec seveda tudi okusne, zelo raznovrstne sladice. > RENATE RUGELJ

Gozdna kuhinja

Petra Kavšek

fotografije: Petra Kavšek

Kmečki glas, 2013, m. v., 168 str., 12,50 €

Ustvarjalna avtorica, ki se je v svet »knjižne kulinarke« prvič podala lani z recepti za palačinke in omlete, tokrat prinaša sveže ideje in nasvete za jedi iz gozdnih sadežev. Seveda nima v mislih le pečenih kostanjev, borovničeve marmelade in praženih gob, (čeprav je tudi tukaj zelo izvirna), pač pa ponuja celo paleto zdravih jedi iz narave. Okusno izgledajo njeni koprivni buhteljčki, pita s čemažem, pa kostanjeva juha, špargljeva rižota, bezgova čežana in še marsikaj. Ne pozabi niti na sladice kot so kostanjev tiramis, lešnikove krogljice in gozdne energijske ploščice. V priročni knjižici je tako zbranih okrog 120 receptov, ob njih pa nas avtorica prijazno opominja, da so sadeži narave neobremenjeni s škropivi, zelo zdravi in seveda zastonj. > RENATE RUGELJ

BERE IN PIŠE:
DR. SAŠO DOLENC

Invisible in the Storm

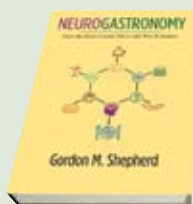
The Role of Mathematics in Understanding Weather

Ian Roulstone in John Norbury, Princeton University Press, 2013

Avtorja zanimivo in nazorno opišeta, kako je napovedovanje vremena postopoma postalo resna znanost, pri čemer predstavita tako osebne zgodbe znanstvenikov, kot tudi njihove prelomne ideje.

S pomočjo podatkov iz vremenskih opazovalnic danes zelo zmogljivi računalniki natančno izračunavajo vreme za več kot teden dni vnaprej. Pri tem izhajajo iz fizikalnih enačb, ki podrobno opisujejo dogajanje v ozračju.

Neurogastronomy

How the Brain Creates Flavor and Why It Matters

Gordon M. Shepherd, Columbia Univ. Press, 2011

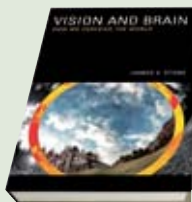
Strokovnjak za mehanizme, s pomočjo katerih prepoznavamo različne vonjave, nas poskuša s knjigo prepričati, da pomena vohanja pri ljudeh nikakor ne gre podcenjevati. Njegova teza je, da se šele pri ljudeh na ravni povezave med spominom, čustvi, jezikovnim izražanjem in drugimi zahtevnimi možganskimi procesi vzpostavi specifičen človeški sistem za dojemanje vonjev in okusov, ki je ključen med drugim tudi za gastronomijo.

Vision and Brain

How We Perceive the World

James V. Stone, The MIT Press, 2012

Knjiga predstavlja pregled današnjega znanja o tem, kako sploh gledamo oziroma vidimo svet okoli sebe. Gledanje si namreč pogosto napačno predstavljamo kot nekakšno fotografsko zrcaljenje podob zunanjega sveta v možgane. Kot nas prepričuje avtor, je delovanje vida bistveno bolj podobno kompleksnemu procesu neprestanega preverjanja najrazličnejših hipotez, kateri od že znanih predmetov bi lahko povzročil točno takšen odziv čutilnih celic v našem očesu.

Guinness World Records 2014

prevod: Katja in Peter Berden et al.

Učila International, 2013, t. v., 272 str., 29,90 €

Tokrat je morala Guinnessova komisija prerešati in presejati več kot 50.000 prijav in prošenj z vsega sveta. Skozi stroge postopke odobritve rekorda se jih je za leto 2014 prebilo le dobrih 5000, vsi preostali pa nadaljujejo z urjenjem svojih veščin in posebnosti do prihodnjic. V eni najbolj prodajanih knjig na svetu so tako zbrane številne naravne skrajnosti (ognjeniki, potresi, viharji itn.), izjemne živali (najdaljša kača, najmanjši pes, najstarejša živeča papiga itn.), človeški anatomske posebnosti (najdaljši nohti, največji možki, najbolj potetovirano telo itn.) ekstremni dosežki (Baumagrtenerjev skok iz roba vesolja itn.), velikanski predmeti, številni vrtolomneži, silaki, čudaški hobiji, dragoceni predmeti, vrtni orjaki, najvišje stavbe in drugi dosežki znanosti, tehnologije, umetnosti in športa. Tudi letos je med njimi kar nekaj slovenskih rekorderjev, npr. največje zborovanje harmonikarjev (Cerklje ob Krki) ali največ osvojenih točk v eni sezoni svetovnega pokala v ženskem smučanju (Tina Maze). Slovenci pa smo izdelali tudi največjo razglednico na svetu, natisnili največji Koran, organizirali največjo parado avtomobilov alfa romeo in še mnogo drugih rekordnih reči. Ob najnovejši izdaji Guinnessove knjige pa se lahko bralci z nekaterimi rekorderji tudi navidezno srečajo. Naložiti si je treba le brezplačno aplikacijo in rekordi lahko oživijo na pametnem telefonu ali tablici > RENATE RUGELJ

... anatomske posebnosti, ekstremni dosežki ...

... anatomske posebnosti, ekstremni dosežki ...

Kako pisati na univerzi

Phyllis Creme, Mary R. Lea

prevod: Mateja Mahnič

Modrijan, 2013, m. v., 232 str., 22,90 €

Priročnik je v prvi vrsti namenjen vsem dodiplomskim in podiplomskim študentom pri pisanju seminarskih in diplomskih nalog, esejev, doktorskih disertacij ter drugih pisnih obveznosti. V pomoč bo tako tistim, ki jim pisanje ne povzroča težav in bi želeli le kak nasvet, kot onim, ki menijo, da sploh ne znajo pisati. Avtorici namreč izhajata iz stališča, da se z upoštevanjem nasvetov in vajo pisanja lahko nauči vsakdo. Ob razlagi vseh stopenj pisanja besedila (prebiranje predpisanega gradiva, načrtovanje naloge, pisanje, argumentiranje) ponudita še vrsto praktičnih vaj ter svetujeta, kako sploh začeti pisati, prepoznati, kakšen pisec ste in kateri način pisanja je za vas najustreznejši, kako premagati pisateljsko blokado in kar je najpomembneje, kako biti pri pisanju izviran in ne le »papagajski.« > KRISTINA SLUGA

Slovenski projekti in njihovi ustvarjalci

Zgodovina slovenskih projektov dosežkov

v štirih tisočletjih

izbor in urejanje: Marko Nemeč Pečjak

samozaložba, 2013, elektronski vir, 398 str. (pdf), 9,90 €

Elektronska knjiga na DVD-ju in v PDF-obliki ima nenavadno širok naslov. Za kakšne projekte torej gre? Za tiste, ki presegajo samo avtorsko delo in so vdahnili dodano vrednost temu, kar danes pojmuje kot slovenska znanstvena, kulturna, tehnološka in stavbna zapuščina, začenši kar s Koliščem na Špici, 2500 let pr. n. št. Vsak projekt in njegov snovalec sta predstavljena na eni strani. Namen je kronološko predstaviti raznovrstne dosežke v našem prostoru: od ustanovitve kobilarne v Lipici (1580) prek prve javne pomorske šole v Trstu (1754), ureditve Postojnske jame za turizem (1818) in konstrukcije Boeinga (projektant Joseph Stutter je bil slovenskega porekla) pa vse do Lenarčičevega poleta okrog sveta (2012). Poučno in pregledno. > ŽIGA VALETIČ

Misleca

Miselné naloge za mlade bistroume

Nataša Bucik, Gregor Bucik,
Valentin Bucik

Mladinska knjiga, 2013, m. v., 136 str., 19,95 €

Knjige psiholoških in miselnih ugank ter različnih inteligenčnih testov k nam po navadi prihajajo kot prevodi tujih del. Tokrat je pred nami izvirna domača knjiga, ki je nastala kot projekt družine, v kateri ima glavno besedo psihologija, prinaša pa raznovrstno paleto miselnih nalog, ki bodo aktivirale možganske celice mladih (namenjena je starejšim od štirih let), pa tudi manj mladih reševalcev (nekateri problemi bodo dali vetra tudi odraslim). Naloge so razvrščene po vsebinskih sklopih (poglavja so, denimo, Dve enaki, Vsiljivci, Nizi, Analogije, Matrike, Slikovni sudoko, Dopolnjevanje mreže vzorca, Iskanje vzorca v mreži, Polnimo like in telesa, Štetje kock, Plašči in telesa, Mreže števil in Besedni orehi), nagovarjajo pa različne tipe inteligence, o kateri avtorji pregledno spregovorijo na koncu knjige v posebnem poglavju. Knjiga je kot nalašč za začetek šole, ko je treba dvigniti otrokovo pozornost in sposobnost koncentracije, hkrati pa so naloge tako zabavne in privlačne, da sva se jih s hčerko takoj lotila s svinčnikom v roki. > SAMO RUGELJ

Izbrane teme iz razvojnopsihološke diagnostike

Matija Svetina, Maja Zupančič

Znanstvena založba FF, zbirka Razprave FF,
2013, m. v., 175 str., 19,90 €

V knjigi avtorja, profesorja za razvojno psihologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, nadgrajujeta smernice, ki sta jih začrtala v *Uvodu v razvojnopsihološko diagnostiko* (2012). Kritično izpostavita psihodiagnostične pripomočke za ocenjevanje ustvarjalnosti, poklicnih interesov pri mladostnikih, procese psihološkega osamosvajanja od družinskega okolja, ocenjevanje pomembnih življenjskih dogodkov na prehodu v odraslost ter s tem povezane razvojne procese in spremembe. Obenem ocenjujeta pomembnost in uporabnost ocenjevalnih pripomočkov v mednarodnem merilu in jih primerjata s slovenskimi normami, predstavljata pa tudi izvirne razvojnopsihološke pripomočke, ki sta jih razvila na podlagi različnih preizkusov, intervjujev in testov. Knjiga nudi pronicljiv vpogled v spoznavanje procesov, povezanih s pozno odraslostjo, ter nagovarja tako strokovnjake kot laičnega bralca. > ANA GERŠAK

Reci NE brez slabe vesti

Jesper Juul

prevod: Ivana Gradišnik

Didakta, 2013, m. v., 78 str., 19,99 €

Če vas je strah, da boste zaradi besedice NE manj priljubljeni, ali zavrženi, ali, da boste celo s tem prizadeli svoje najbližje, potem je novi priročnik priljubljenega danskega družinskega terapevta več kot primeren za vas. Številni starši namreč dandanes težko najdejo način, kako reči *ne* svojim otrokom ali kako svoj *ne* upravičiti, če ga že izrečejo. Večina jih raje neprestano izreka *ja*, da bi se izognila konfliktu ali da bi se otrokom prikupila. Juul skuša v svoji knjigi pojasniti, zakaj je znati reči *ne* pomembno tako pri ohranjanju integritete staršev kot pri vzgajanju otrok. Poučno. > RENATE RUGELJ

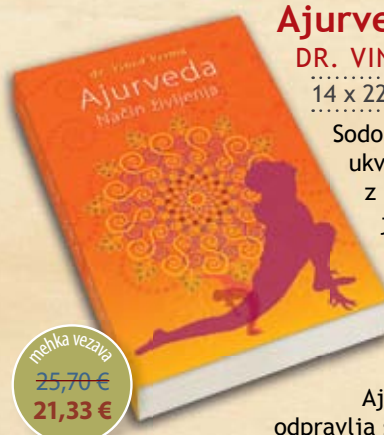

KNJIŽNI KLUB
PRIMUS

Izbrane knjige
po klubskih cenah

- 17 %

Naročila in informacije: Založba Primus
www.primus.si • info@primus.si
t: 07 496 55 05 • m: 051 313 877

Ajurveda • Način življenja
DR. VINOD VERMA

14 x 22 cm • 300 strani

mehka vezava
25,70 €
21,33 €

Sodobna medicina se ne ukvarja z zdravjem, temveč z boleznimi, ajurveda pa je sistem za ohranjanje zdravja, ki ne obravnava vseh ljudi enako, temveč upošteva razlike v telesni zgradbi in duševnosti posameznikov.

Ajurvedsko zdravljenje ne odpravlja simptomov bolezni, ampak vzpostavlja harmonijo v telesu. Po ajurvedi je popolno zdravje mogoče le, kadar so telo, um in duša medsebojno usklajeni in ubrani s kozmično resničnostjo.

Kabala in moč sanjanja

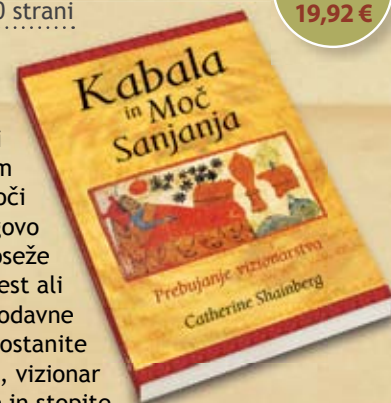
Prebujanje vizionarstva

CATHERINE SHAINBERG

14 x 22 cm • 260 strani

mehka vezava
24,00 €
19,92 €

Sanjanje ni nekaj, kar počne um samo takrat, ko spimo. Sanjamo ves čas. Če človekov zavestni um ostane buden, medtem ko spi in sanja, sanjajoči um pa manifestira njegovo dnevno zavest, človek doseže revolucionarno zavest ali vizionarstvo. Usvojite starodavne ezoterične tehnike in postanite zavestni »sanjalec«, vizionar notranje transformacije in stopite na pot samouresničitve.

V 21 dneh do uvida v prejšnja življenja

DENISE LINN

12,7 x 18,4 cm • 140 strani

mehka vezava
17,00 €
14,11 €

Kdor želi zares (iz)vedeti, kdo je in zakaj je tu, ter je pripravljen na življenjski razcvet, bo v tej knjigi našel skrivne poti, možnosti za odstranitev omejujoče notranje navlake. Vzroka za svoje težave ne smete iskati v izvorni travmi, temveč v pomenu, ki ste ga pripisali dogodku, in odzivu nanj, ki vas spremlja skozi čas.

V ponudbi imamo veliko knjig!
Zahtevajte brezplačni katalog.

Krive so zvezde

John Green

prevod: Boštjan Gorenc

Mladinska knjiga, zbirka Odisej,
2013, t. v., 312 str., 29,95 €

John Green (1977) je ameriški mladinski pisatelj, ki je zaslovel že s svojim prvim delom *Looking for Alaska* (2005), z romanom *Krive so zvezde* pa se je lani zavihtel tudi na lestvice največjih prodajnih uspešnic. Ne brez razloga; gre za roman, ki cika na najstniškega bralca, a bo z lahkoto angažiral tudi tiste, ki so že bolj ali manj dolgo iz teh nerodnih let. V osnovi gre za nenavadno ljubezensko zgodbo, s čimer sem sicer povedal veliko premalo, a hkrati tudi povsem dovolj. Dva najstnika, Hazel Grace Lancaster in Augustus Waters, se spoznata, zaljubita in preživita nekaj

... prvoosebna pripoved junakinje, ki jo odlikujejo intimnost, neposrednost in sočnost ...

časa skupaj. Vse skupaj pa seveda zapletejo detajli; spoznala sta se na podporni skupini, ki je namenjena druženju obolelih za rakom. Ona zaradi raka na ščitnici, ki se je razširil na pljuča, komaj diha, on je zaradi kostnega sarkoma brez noge. Njunni bolezni sicer nezadržno napredujeta, vendar je njun razum oster kot britev, njuna mladostna čustva pa kipeča in nezadržna. Zavedata se vse večjih omejitev svojih teles, a jih skušata vsak dan presegati. Prvoosebna pripoved junakinje, ki jo odlikujejo intimnost, neposrednost in sočnost (tudi zasluga prevajalca Boštjana Gorenca), najstniško ljubezen brez patetike povzdigne v višave, roman pa so navdušenci že razglasili za Romeo in Julijo 21. stoletja. > SAMO RUGELJ

Dnevi zvezd in krvi

trilogija Hči dima in kost, knjiga 2

Laini Taylor

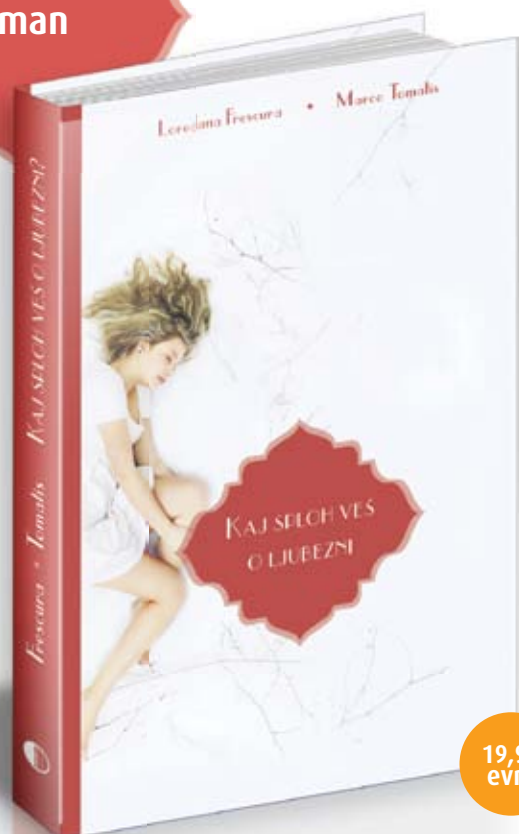
prevod: Kaja Bucik

Mladinska knjiga,
2013, t. v., 512 str., 34,96 €

Potem ko je prva knjiga, *Hči dima in kosti*, navdušila tako kritike kot bralce in se uvrstila med finalistke in dobitnike prestižnih nagrad – med drugim je zasedla vrh lestvice najboljših mladinske knjige spletnega portala Amazon za leto 2011 –, so bila pričakovanja za novi del upravičeno visoka. Ta so zlahka dosežena tudi v precej temnejšem in intenzivnejšem nadaljevanju, ki že na prvi pogled obeta drugačen ton od prve knjige. Pri prvem delu je bilo gonilo knjige odkrivanje neznanega skozi oči dekleta Karou, ki je odkrila vzporedni svet, naseljen s sovražnimi rasama himer in angelov. Posledice, ki jih je prinesla prepovedana ljubezen med himerom in angelom, pa so tokratna srž knjige, ki se ubada z notranjo bolečino čustveno zlomljenih junakov. Tem se sanje po boljšem jutru sesujejo pod težo starodavnega sovraštva, predsodkov in vojne norosti. *Dnevi zvezd in krvi* niso namenjeni plahim bralcem, saj Taylorjeva ne skopari z nazornimi opisi nasilja in blaznosti, po drugi strani pa v njeni pripovedi tlita upanje in hrepenenje. Treba je samo odpustiti drugemu pa tudi sebi ... Paranormalna romantična fantazija za zrelejše bralce se bo končala prihodnje leto z napovedanim prihodom tretje knjige. > ALEŠ CIMPRIC

Mladinski roman

19,90
evra

Loredana Frescura, Marco Tomatis

KAJ SPLOH VEŠ O LJUBEZNI

Fant v komi. Dekle, ki mu pripoveduje ljubezenske zgodbe.

Roman v katerem glavna junakinja Snežna s svojim glasom snega v tisoč odtenkih popelje Roka na pot odkrivanja resnice in ljubezni.

Zdaj bi želela biti z njim. Rada bi se dotaknila njegovih rok. V dlani bi mu položila snežinko. Želela bi biti kot on, ki ne pripada času in je brez večera in jutra, ki s svojo sapo ne more raztopiti niti ene snežinke. Rada bi mu povedala, da bom jaz naredila to zanj. Jaz, hči snega.

Naročila in informacije:
Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
telefon: 01/360-28-28, www.druzina.si

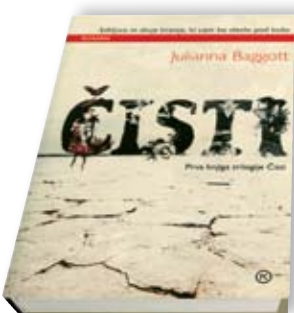
ZALOŽBA
DRUŽINA

Mesto kosti

Kronike podzemlja, knjiga 1

Cassandra Clare; prevod: Alenka Perger
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2013, m. v., 428 str., 12,90 €

Najstnica Clary iz New Yorka je priča umoru v polnem nočnem klubu. Na njeno presenečenje je dejanje videla samo ona. To pa vzbudi zanimanje storilca, saj ni pričakoval, da ga bo med njegovim dejanjem kdor koli videl. Nenačakano še ni konec, ko Clary postane tarča napada groznega bitja, pred katerim jo obvaruje ravno domnevni morilec iz kluba. Kmalu postane jasno, da je naletela na lovce senc, pol ljudi pol angele, ki varujejo Zemljo pred demoni. Razkrije se ji do zdaj neopazen svet, kjer skriti prebivajo volkodlaki, vampirji in druga nadnaravna bitja ... *Mesto kosti* (po knjigi se v kinematografih ravnokar predvaja film) je prvi del priljubljene urbane fantazijske serije *Kronike podzemlja*, ki v izvirniku za zdaj obsega pet knjig. Napeta zgodba, polna (družinskih) skrivnosti, je uravnotežena z zmesjo akcije, romantičnih zapletov in pustolovščine, s čimer je več kot priporočljiva za vse ljubitelje tega žanra.

Čisti; trilogija Čisti, knjiga 1

Julianna Baggott

prevod: Andrej Hiti Ožinger
Mladinska knjiga, zbirka Žepnice,
2013, m. v., 456 str., 15,99 €

V prihodnosti Zemljo pretresejo močne eksplozije. Nuklearni val zbrše skoraj celotno človeštvo, preživele pa zadene še večja katastrofa, saj se zlijejo z okolico, predmeti ali živalmi, s katerimi so bili v stiku ob detonaciji. Tisti, ki jim deformacije kljub vsemu še omogočajo bivanje (ena izmed njih je šestnajstletna Pressia, ob zlitju je imela sorazmerno srečo, le ena roka se ji konča z glavo lutke punčke, ki jo je takrat držala), životarijo v opustošenem svetu. Medtem se v daljavi sveti Kupola, kjer prebivajo čisti, to so ljudje, ki se jim je pred eksplozijami uspelo zateči na varno. Toda tudi tam življenje ni rožnato, saj je podrejeno strogim pravilom. Ko Jerebu uspe pobegniti iz Kupole, da bi poiskal mamo, se njegova pot prekrži s Pressino ... Izvirna mešanica postapokaliptične in distopične znanstvene fantastike, ki bo razveselila bralce *Iger lakot*, *Razcepljenih* ter *Hrupa in kaosa*.

mi so bili v stiku ob detonaciji. Tisti, ki jim deformacije kljub vsemu še omogočajo bivanje (ena izmed njih je šestnajstletna Pressia, ob zlitju je imela sorazmerno srečo, le ena roka se ji konča z glavo lutke punčke, ki jo je takrat držala), životarijo v opustošenem svetu. Medtem se v daljavi sveti Kupola, kjer prebivajo čisti, to so ljudje, ki se jim je pred eksplozijami uspelo zateči na varno. Toda tudi tam življenje ni rožnato, saj je podrejeno strogim pravilom. Ko Jerebu uspe pobegniti iz Kupole, da bi poiskal mamo, se njegova pot prekrži s Pressino ... Izvirna mešanica postapokaliptične in distopične znanstvene fantastike, ki bo razveselila bralce *Iger lakot*, *Razcepljenih* ter *Hrupa in kaosa*.

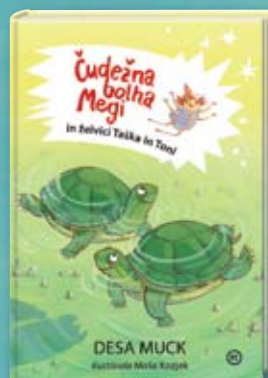
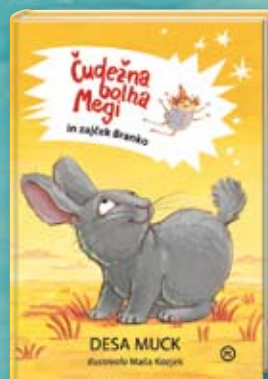
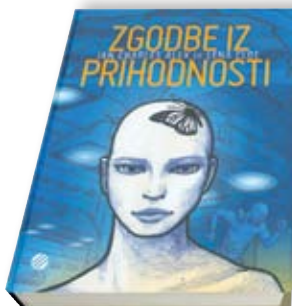
Zgodbe iz prihodnosti

Ian Charles Alex, Lena Cloe

ilustracije: Lenart Slabe

Energetika.NET, 2013, t. v., 136 str., 25 €

Morda poznate reklo: Če vas zanima, kako bo videti prihodnost, pogledajte v katero izmed znanstvenofantastičnih knjig. To še posebej velja v tem primeru, ko sta pisca – ki pišeta pod vzdevkom ter sta poznavalca tako strojništva kot energetike – v prikazu svoje vizije prihodnosti močno črpala iz svojih strokovnih področij. Pet futurističnih zgodb, te se odvijajo med letoma 2150 in 2490, mikavno prikaže evolucijo, ki jo zna prehoditi človeštvo tako z vidika biološke vrste kot družbene skupnosti. Prek razburljivih pustolovščin nam avtorja ponujata vpogled v prihodnje tehnologije, od izkoriščanja različnih virov energije prek naprednih prevoznih sredstev pa vse do razvoja virtualnih okolij in evolucije človeka. Privlačno branje za vse navdušence nad čistokrvno znanstveno fantastiko, ki se lahko veselijo ene izmed redkih izdaj tovrstne knjige pri nas.

Zbirka *Čudežna bolha Megi* pomaga otrokom poskrbeti za domače živalce. Z nasveti veterinarke!

Najhitreje do knjig: v knjigarnah
www.emka.si o8o 12 05

Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz v šolskem letu 2013/2014

Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz je sodobna oblika knjižnično-informacijskega opismenjevanja. Organizacijsko in strokovno ga vodi Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo v sodelovanju s Pedagoško sekcijo pri Skupnosti muzejev Slovenije in Mestnim muzejem Ljubljana.

RUBRIKO PRIPRAVLJA:

Rimljani na naših tleh

Glavna cilja kviza sta spoznavanje kulturne dediščine in spodbujanje sodobnih pismenosti, spodbujanje branja (tudi branja za bralno značko). Projekt poteka v šolskem letu, od oktobra do maja, učence k reševanju spodbujajo splošne in šolske knjižnice po Sloveniji.

V šolskem letu 2013/2014 bo potekal 8. cikel MEGA kviza. Obogateni z izkušnjami iz preteklih ciklov in mnogimi povratnimi informacijami vpeljujemo nov vsebinski koncept, ki ne bo več vezan na znamenite osebnosti, temveč na zaokrožene tematske cikle. V novem šolskem letu se bomo tako v luči praznovanja **Emone 2000** posvetili obdobju rimskega cesarstva na naših tleh. Na željo mnogih reševalcev in mentorjev bo kviz v prihodnje bolj prilagojen šolskemu programu in primeren predvsem za učence drugega in tretjega triletja osnovne šole. Osmi cikel z vsemi petimi sklopi bo pripravljen in odprt za reševanje že v oktobru 2013, kar bo omogočalo lažjo organizacijo in usklajevanje ter uspešnejši pristop k samemu reševanju.

MEGA kviz je mogoče vključiti v različne šolske predmete in KIZ, občolske dejavnosti, kulturne dneve in strokovne ekskurzije, v branje za bralno značko ... Javna agencija za knjigo RS priporoča reševanje kviza v sklopu projekta Rastem s knjigo (za OŠ). Vabimo

tudi k družinskemu reševanju in obiskovanju muzejev po Sloveniji.

Leta 2014 bomo obeležili 2000 let Emone, kar je za Ljubljano izjemno pombno. Ker je na naših tleh obdobje rimskega cesarstva pustilo mnogo bogatih in neizbrisnih sledi, smo se odločili, da nam bo praznovanje Emone 2000 služilo kot izhodišče za širšo tematsko in geografsko obravnavo starorimskega obdobja. MEGA kviz se tako vključuje v (regionalno) projektno delo na območju MOL (Emona 2000) ter pri tem intenzivno povezuje celoten slovenski prostor ob skupnem praznovanju in ozaveščanju kulturne dediščine.

Posamezni sklopi kviza se izgrajujejo po načelu »od širšega k ožjemu«, kar reševalcem omogoča drsni vstop v samo tematiko. Zadnji sklop predstavlja tematski vrh in globlji, večrazsežnostni uvid v obravnavano obdobje.

Letošnji cikel sta pripravili sodelavki Mestnega muzeja Ljubljana dr. Bernarda Županek in Petra Peunik.

V MEGA kviz v šolskem letu 2013/2014 bodo uvrščeni naslednji vsebinski sklopi:

1. Rimski imperij
2. Rimska mesta v današnji Sloveniji
3. Rimsko mesto Emona
4. Rimski vsakdan
5. Kultura in dosežki Rimljanov

Predstavitev kviza pripravljamo v sklopu strokovne srede, 9. oktobra 2013 ob 10. uri, v Mestnem muzeju Ljubljana, Gosposka 15, Ljubljana.

MEGA kviz boste lahko od 9. oktobra 2013 reševali v celoti (vseh 5 sklopov) na www.megakviz.si. (Lahko si tudi sami natisnete

vprašalnik, ki je za vsak sklop posebej dostopen na spletni strani.)

Pripravili bomo plakat in zgibanko z osnovnimi informacijami, za vsak sklop posebej pa na spletni strani tudi spodbude ter predloge za nadaljnje delo, šolske ekskurzije idr. (rubriki POTEPUH in RADOVEDNEŽ).

Najpozneje do **15. maja 2014** bodo reševalci sami ali njihove splošne in šolske knjižnice poslali obrazce z žigi in rešitve na natisnjenih vprašalnikih na naslov:

Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana, s pripisom »za MEGA kviz«.

V začetku junija 2014 bomo pripravili **končno MEGA žrebanje za reševalce kviza**. Izžrebali bomo:

- enega reševalca med tistimi, ki bodo rešili vseh pet sklopov (MEGA geslo) in bodo imeli vsaj en žig, in enega reševalca med tistimi, ki bodo rešili vsaj en sklop in zbrali vseh pet žigov kulturnih ustanov,
- deset reševalcev med tistimi, ki bodo rešili vsaj en sklop in imeli vsaj en žig,
- deset mentorjev.

Vabljeni mentorji branja, učitelji, starši, učenci ...

Projekt sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Izbor novejšje priporočene literature:

- Gombač, Žiga: *Dnevnik legionarja Primusa ali Kako je nastalo mesto Ptuj*. Ilustracije Ivan Mitrevski. Ljubljana: Simbol, 2011.
- Goscinny, René: *Asterix v Hispaniji*. Ilustracije Albert Underzo. Prevod Kristina Šircelj. Ljubljana: Graffit, 2012.
- Goscinny, René: *Poglavarjev ščit*. Ilustracije Albert Underzo. Prevod Mitja Roner. Ljubljana: Graffit, 2012. (ter vsi preostali stripi o Asterixu)
- Kos, Gaja: *Junaki z ladje Argo*. Ilustracije Damijan Stepančič. Dob pri Domžalah: Miš, 2013.
- Lamprell, Klay: *Rim: Vse, kar te zanima*. Prevod Boris Bajželj. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012.

Zgodbice o mucah

Nada Horvat

ilustracije: Stanislav Marijanovič; prevod: Dušanka Zabukovec
KUD Sodobnost International, zbirka Čudaške prigode,
2013, t. v., 125 str., 21,90 €

Igrive, krotke, marljive, pa tudi brezobzirne in nagajive – takšne znajo biti muce hrvaške pisateljice Nade Horvat. Ta jih je postavila v različne situacije ter z njihovo pomočjo ustvarila prikupne zgodbice. Vsako od njih je oplemenitila s končnim sporočilom, ki ponekod spominja že na prave basenske nauke. Muce s svojimi značilnostmi in obnašanjem še zdaleč ne predstavljajo le štirinožnih mehkih bitij, ampak so tudi zrcalo za marsikatero človeško lastnost. Knjiga navdušuje ne le z zgodbami, ki jih plemeniti tudi humor, ampak tudi z ljubkimi ilustracijami glavnih junakinj. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Mio, moj Mio

Astrid Lindgren; prevod: Nada Grošelj; ilustracije: Ilon Wikland
Mladinska knjiga, zbirka Pisanice, 2013, t. v., 185 str., 22,95 €

Devetletni osiroteli Berto se pred neprijetnimi življenjskimi razmerami zateka v namišljeni svet, kjer se kot pogumen princ Mio dobro počuti v zavetju svojega kraljevskega očeta. Ko pa se nad »njegovo« Daljno deželo zgrnejo črni oblaki in se približuje tisočletja stara prerokba, je čas, da se princ Mio na svojem čudovitem konju pogumno spopade z zlobnim vitezom. Klasična fantazijska pravljica priljubljene švedske pisateljice, ki zna pričarati duh starih ljudskih pripovedk, je po več kot šestdesetih letih od izida dočkala tudi slovensko lepo ilustrirano izdajo, izvrstna prevajalka pa jo je obogatila še s poglobljeno spremno študijo. > RENATE RUGELJ

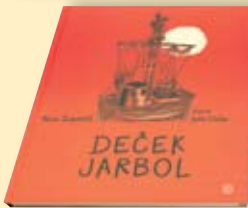
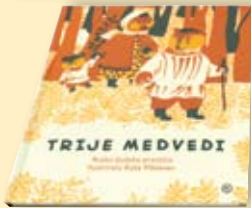

zbirka Biserna Čebelica

različni avtorji

Mladinska knjiga, 2013, t. v., 5,99 €/knjigo

Pred šestdesetimi leti je Kristina Brenkova ustanovila prvo knjižno zbirko za otroke na Slovenskem – Čebelico in do danes je v njej izšlo več kot štiristo zgodb, pravljic, pesmi in ugank. Ob okrogli obletnici so na založbi pripravili izbor desetih najlepših in najbolj priljubljenih slikanic izpod peresa in čopiča najbolj priznanih domačih ustvarjalcev. V imenitni družini knjig, ki že dolga leta, nekatere že več desetletij, razveseljujejo najmlajše bralce, so se tako znašli: *Rdeča kapica* bratov Grimm v prepoznavni podobi Marlenke Stupica, češka ljudska pravljica *Lonček, kuhaj*; armenska *Zlata vrtnica*, Zupančičev *Deček Jarbol* z dvobarvnimi ilustracijami Jožeta Ciuhe, ruska ljudska pravljica *Trije medvedi*, slovenska ljudska pripoved *Topli potok* z nežnimi ilustracijami Ive Šubica, Črvice pesmi vedno aktualnega dvojca Andrej Rozman Roza in Zvonko Čoh, režijanska ljudska pravljica *Dvanajst ujevcev* z ilustracijami Ančke Gošnik Godec, pravljica Svetlane Makarovič *Pod medvedovim dežnikom* v slikah Gorazda Vahna in koroška pripovedka *Hvaležni medved* z ilustracijami Jelke Godec Schmidt. Čudovite zgodbe, ki prirastejo k srcu in vedno znova obujajo prijetne spomine na otroštvo. Katera pa je vam najljubša? > RENATE RUGELJ

TROLARIJE

NOVA ZBIRKA

ODŠTEKANEGA BRANJA

ZA OSNOVNOŠOLCE!

Troli imajo radi smrad, hrup in kože (še zlasti v pogačah). Ko se torej družina trolov preseli v mirno predmestje Zale Gorice, življenje tam postane nekoliko strašnejše (in tudi kosmatejše). Družina Snobež novih sosedov ne sprejme z odprtimi rokami, troli pa ne razumejo čudnih »človekov«. Iskre se bodo kresale, da je kaj!

Cena posameznega izvida 15,90 EUR

Hiša knjig Kims

Distribucija Avrora
t: 059 932 107
e: info@galarna.si

WWW.GALARNA.SI

Zbirka Trolarije

Alan MacDonald

ilustracije: Mark Beech; prevod: Veronika Rot Gabrovec

Hiša knjig, založba KMŠ,
2013, t. v., 128 str., 15,90 €/knjigo

Priljubljeni angleški mladinski pisatelj je slovenskim bralcem dobro poznan kot avtor *Umazanega Bertija* in tudi v novi zbirki *Trolarije* srečamo kosmate junake, ki imajo radi smrad, hrup in kože (še zlasti v pogačah). Ko se tako družina čudaških

norveških zelencev preseli v običajno mirno predmestje Zale Gorice, se tam življenje premakne v višjo prestavo. Trolji in ljudje se ne poznajo najbolje, niti se ne želijo spoznati in treba je kar veliko dobre volje, da sprejmejo navade drug drugega. Ulrik Trol si je na primer zelo želel postati del šolske nogometne ekipe, a ker ni poznal pravil igre, so se sosedovi otroci zelo norčevali iz njegovih gumijastih škornjev in tudi rjovenje mu ni pomagalo. A ko se je nekega dne v močvirju pojavila grozna pošast, so prav trolji opravili največ dela in začasno pridobili nekaj naklonjenosti. Vse štiri knjige prinašajo mladim bralcem obilo smeha in neobičajnih dogodivščin. > RENATE RUGELJ

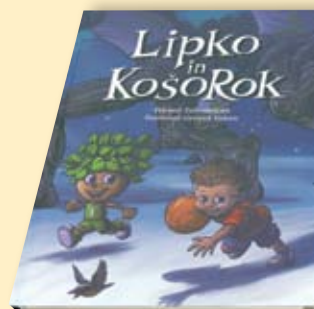

Lipko in KošoRok

Primož Suhodolčan

ilustracije: Gorazd Vahna
DZS, 2013, t. v., 28 str., 16,95 €

Avtor, ki že dolga leta iz srca piše knjige za otroke, se je odlično odrezal tudi v najnovejši športno obarvani pripovedki (ilustracije so delo Gorazda Vahna) *Lipko in KošoRok*, ki je izšla v okviru povezovanja knjige in Evropskega prvenstva v košarki. Osmajletni deček Rok si bolj kot vse želi z nekom igrati košarko, a kaj ko še ni zrasel dovolj visoko, da bi ga prijatelji vzeli v svojo družbo. Nekega večera se mu na igrišču nepričakovano pridruži simpatično košato drevo, ki nosi športni dres in igra košarko. Skupaj se podata veliki dogodivščini naproti. > RENATE RUGELJ

Junaki z ladje Argo

Gaja KOS; ilustr.: Damijan Stepančič

Miš, 2013, t. v., 40 str., 24,95 €

Mladi avtorici je iz znanega grškega mita, ki se dotakne tudi naših tal, uspelo izluščiti najbolj razburljive dele in jih z večjim literarnim prijemom zložiti v napeto in kompaktno zgodbo. Ob močni podpori odličnih ilustracij pripoved kar sama leze iz platic in se želi z mladimi bralci podati na vznemirljivo iskanje dragočene zlatega runa. Pridružite se pogumnemu Jazonu in argonavtom na potovanju po nevarnem morju, izkrajajte se na otoku zločinskih žensk, se spopadite z velikani, harpijami in plavajočimi skalami ... Plovba bo napeta in mimogrede tudi poučna. > RENATE RUGELJ

Moj prvi slikovni slovar – angleščina

Laura Aceti, Mario Barboni

ilustracije: Emanuela Carletti
prevod: Maja Brodschneider Kotnik

Hiša knjig, založba KMŠ,
2013, t. v., 128 str., 27,90 €

Prikupno ilustriran slikovni slovar je namenjen spoznavanju prvih angleških besed, utrjevanju osnovnih fraz in odkrivanju osnov angleške slovnice. Da bi bilo učenje angleščine čim bolj preprosto, je slovar tematsko razdeljen po področjih in aktivnostih, ki so otrokom blizu, denimo moja oblachila, dnevna soba, na vrtu, na plaži, v cirkusu ..., in priznati je treba, da bodo tudi malo starejši učenci našli ali ponovili veliko angleških besed. Zabavno učenje želim. > RENATE RUGELJ

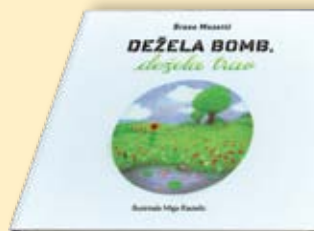

Dežela bomb, dežela trav

Brane Mozetič; ilustr.: Maja Kastelic

Center za slovensko književnost, Aleph,
2013, t. v., 32 str., 18 €, JAK

Otroci iz sive, hladne in agresivne dežele se čez dan igrajo s puškami, tanki in bombami, streljajo in se napadajo, a zvečer, ko utrujeni zaprejo oči, v njihove sanje zlezejo neznane slike o prostranih travnikih s pisanimi cveticami, nasmejanimi otrocih, pticami in metulji ... Sanje jih zmedejo in odpravijo se na pohod, da bi poiskali zeleno deželo, jo uničili in poteptali, a njihova usoda je drugačna ... Protivojna zgodba, ki jo je Brane Mozetič zapisal pred več kot tridesetimi leti in je tokrat v čudovitih ilustracijah prvič oživela v knjižni obliki, prinaša lepo sporočilo o odrasčanju in življenju v miru in sreči. > RENATE RUGELJ

Velika knjiga o čustvih

Mary Hoffman

ilustracije: Ros Asquith
prevod: Miha Sužnik

Zala, 2013, t. v., 36 str., 14,90 €

Kako ljudje čustvujemo in kako se odzivamo na okolje, ko smo v različnih čustvenih stanjih, nam prikazuje zabavna slikanica avtoric, ki ustvarjata za otroke in mladino. Začne se s predstavitvijo osnovnih človeških čustev – srečo, žalostjo, vznemirjenostjo in dolgčasom –, na koncu pa že pridemo do nekoliko bolj zapletenih stanj, kot so nelagodje, samozavest, sramežljivost, ljubosumnost, zaskrbljenost ali olajšanje. Ilustratorica Ros Asquith je redna avtorica stripovskih smešnic na temo vzgoje in šolske politike v časopisu *Guardian*. > ŽIGA VALETIČ

Velik strašni volk

Helena Kraljič

ilustracije: AnnaLaura Cantone
Morfem, 2012, t. v., 16 str., 19,53 €

Zgodba o »velikem strašnem volku« ni klasična pripoved z zapletom in razpletom. Tukajšnji volk je doberdolen in vzdržan prebivalec gozda, ki jagenjčkom poišče žogo, kozlička zaščiti pred lisico, pujsku pa pomaga vleči voz, poln drv – do doma, kjer zmrzujejo pujskovi bratci. Toda po vseh opravljenih dobrih delih postane volk upravičeno lačen, zato si privoščiči velik sendvič s slanino ... > ŽIGA VALETIČ

Vzleteli smo!

Sean Taylor
ilustracije: Hannah Shaw
prevod: Miha Sužnik
Zala, 2013, t. v., 25 str., 17,90 €

Vzleteli smo! je nabrita slikanica, v kateri skušajo živali na kmetiji pobegniti gospodu Pacniku. Ta je tipični človek – velik onesnaževalec zraka, rek in gozdov, do živali pa se vede skrajno pokroviteljsko. Živali zgradijo malo vesoljsko raketo, ki jo morajo ob vsakem neuspelem poletu nadgraditi, ta pa pravilno deluje šele takrat, ko skrivni projekt odkrije gospod Pacnik in ga naprava odnese v višave. »Živali sedaj širom sveta gradijo medzvezdne rakete. Ljudi, kot je gospod Pacnik, pa pošiljajo med zvezde.« > ŽIGA VALETIČ

O petelinčku, ki se je učil kikirikati

Helena Kraljič
ilustracije: Zvonko Čoh
Morfem, 2012, t. v., 22 str., 19,53 €

Na kmetiji je med gručo kokoši živel stari petelin, ki si je zaželel, da bi ga nasledil sin in začel kikirikati namesto njega. Petelinček je kmalu res prišel na svet, ampak njegovo petje očeta ni preveč navdušilo, saj ni zmožeg izgovoriti črke »R« in je kikirikal rahlo pomanjkljivo: »Kikiliki!«. Po nekaj jalovih poskusih očeta, da bi sina naučil pravilno kikirikati, ga je mama končno odpeljala h gospe Gosak, strokovnjakinji za izgovorjavo ... > ŽIGA VALETIČ

Kje so živali?

Kuku, poglej ali sem tu!
Anton Poittier
ilustracije: Sophia Touliatou
prevod: Irma Toman
Okaši, 2013, t. v., 10 str., 11,99 €

Velika kartonka s številnimi zavihki razkriva živalska presenečenja in mladim bralcem nudi ponavljajočo zabavo in jih sočasno uri v štetju in branju. Zabavne ilustracije omogočajo tudi pomemben stik najmlajših bralcev s knjigo. > RENATE RUGELJ

Mala Zoja

Rebecca Elliott
prevod: Tadeja Petrovčič Jerina
Celjska Mohorjeva družba,
2013, t. v., 32 str., 14,50 €

Osamljeno deklico iz sirotišnice učiteljica po nesreči pozabi v živalskem vrtnu. Tam prvič spozna prave prijatelje. Nič zato če imajo rilec, štiri noge in rep, glavno je, da jo sprejmejo medse. Z živalmi doživi zabavno popoldne, ko pa jo najdeta oskrbnika se mora žalostna vrniti v sirotišnico. A pretanjeno ilustrirana pripoved se tukaj ne konča, saj za malo Zojo kmalu posije sonce upanja. > RENATE RUGELJ

Imam downov sindrom

Helena Kraljič
ilustracije: Maja Lubi
Morfem, zbirka Ljubezni je za vse dovolj,
2013, t. v., 24 str., 19,53 €

Nežna slikanica, polna velikih mehkih figur, je v prvi vrsti namenjena ozaveščanju o drugačnosti oziroma o tem, kako je, kadar se v družino rodi dete z downovim sindromom, v tem primeru Nejc. Nejc ima nekoliko drugačne očke, šele v tretjem razredu pa se pokaže, da bi bilo zanj bolje, če bi se vpisal v šolo s prilagojenim programom. Toda Nejc je veseljak velikega srca: »Bodri nas, kadar smo žalostni, nas opogumlja, kadar smo zaskrbljeni ...« > ŽIGA VALETIČ

Koliko je ura?

Elizabeth Golding
ilustracije: Jean Claude
prevod: Irma Toman
Okaši, 2013, t. v., 10 str., 12,99 €

Izvirna kartonka z veliko uro s kazalci in »digitalno uro« z zabavnimi zgodbicami in ilustracijami pomaga otrokom razumeti čas. Živali na kmetiji razmišljajo, kdaj je čas za zajtrk in kdaj za igro, pa tudi kaj lahko narediš v eni minuti in kaj v eni uri. Poučno in zabavno. > RENATE RUGELJ

okaši

Predstavljamo vam NOVO ZBIRKO za otroke:

mala vseveda

Septembra izideta knjigi:

Z Nino in Lukom bodo otroci spoznali življenje čebel in ptic. Izvedeli bodo, da čebele niso le žuželke, ki s pikom povzročajo bolečino. Ptice pa poleg tega, da nas razveseljujejo s petjem, opravljajo v naravi še mnogo za nas koristnih opravil.

01 425 13 62 • www.oka.si

Ilustrator se potruži in napiše nekaj besed o sebi in o tem, kako je imela babica čisto prav.

»... moja razmišljanja, kako čim bolj učinkovito združiti zgodbo in ilustracije ...«

Bil je tih februarski dan. Nad Tržaško cesto so se leno valili oblaki. Z babico sva sedela na kavču. Ne spomnim se, kaj mi je brala. Ko sem pogledal čez platnice knjige, mi vrste na gosto nagnetenih znakov nislo pomenile nič. "Ah, Gogi," je rekla, "boš videl, ko boš znal brati, se ti bo odprl čisto nov in čudovit svet!"

Pet let pozneje je bila Pionirska knjižnica na Komenskega ulici veliki tempelj tega čudovitega sveta. Na poti iz šole sem obvezno zavil v očarljivo staro stavbo in se izgubil med knjižnimi policami. *Pika Novgavička*, pustolovske knjige Julesa Verna, dogodivščine Davieja Crocketta in Buffalo Billa, *Vinetou ...* Bral sem kot nor. Mama je spoznala, da mora redno preverjati, ali je luč v otroški sobi res ugasnjena, saj sem bil sposoben brati pozno v noč. Potem sem odkril znanstveno fantastiko. In stripe. Mimogrede sem se z branjem stripov naučil še srbohrvaščine in kmalu sem bral tudi knjige, izdane v Zagrebu, Novem Sadu ali Beogradu.

Ker so stripi in znanstvena fantastika tako radikalno izmaličili moje mlade možgane, se med srednjo šolo nisem preveč ukvarjal s klasično literaturo, temveč sem prebral obnove in povzetke, ki so jih napisali drugi. Nekaj klasikov sem potem prebral v vojski, pretiraval pa nisem.

Namenil sem se študirat grafično oblikovanje, zato nisem pričakoval, da se bom kadar koli ukvarjal s knjigami. A v tretjem letniku sem

... zadovoljstvo mojih malih bralcev je pomembno merilo, ko ocenjujem uspešnost svojega dela ...

ugotovil, da ne želim preživeti preostanka življenja ob oblikovanju oglasov in dopisnega papirja. Kakšen smisel sploh ima vse skupaj? A ko je učenec pripravljen, pride učitelj. Seminar ilustracije, ki ga je vodil Zdravko Papič, je bil moje prvo srečanje s knjižno ilustracijo. Sicer bežno, a usodno. Naše izdelke sta prišla pogledat glavna urednica *Cibana* in Pavle Učakar, likovni urednik Mladinske knjige. Hitro sem dobil prvo naročilo, ilustracijo knjige Terryja Pratchetta *Kamionarji*. Takoj ko sem se lotil dela na *Kamionarjih*, mi je postalo jasno, da je ilustriranje knjig za otroke prav to, kar želim početi. To, kar sem. Jaz

sem ilustrator. Iluminator. Tako sem tudi za temo diplomske naloge izbral problematiko odnosa besede in slike v knjižnem organizmu. Čeprav sem takrat vse stlačil v tanek zvezčič, so misli in ugotovitve, predstavljene v mojem diplomskem delu, še vedno temelj mojega razmišljanja o tem, kako čim bolj učinkovito združiti zgodbo in ilustracije. Ker vem, da lahko prava ilustracija na pravem mestu doda in poudari in naredi čudoviti svet, o katerem je govorila babi, še bolj čudovit.

Naslednje desetletje sem tako preživel v blaženem iluminiranju. Ni večjega užitka, kot je ves dan, ves teden, ves mesec preživeti zatopljen v delo na slikanici. Sploh če je besedilo dobro, recimo izpod peresa Svetlane Makarovič. Ko knjiga enkrat izide, pa je spet užitek opazovati otroke, kako listajo po njej. Zadovoljstvo mojih malih bralcev mi je pomembno merilo, ko ocenjujem uspešnost svojega dela. Svetlana mi je ob neki priložnosti dejala, naj se ne oziram ne na urednika, ne na avtorja, ne na bralce. Najpomembnejše je, da so ilustracije všeč meni. Njen nasvet sem si vzel k srcu, še zlasti zato, ker se je izkazalo, da bodo ilustracije, če so všeč meni, všeč tudi drugim.

Odkar sem oče, imam v hiši lastnega malega kritika, ki daje mojemu delu še dodaten smisel. Tukaj sem zdaj. Čeprav se lotevam tudi raznih komercialnih projektov, še vedno razmišljam o sebi kot o knjižnem ilustratorju, še vedno načrtujem in iščem tisto idealno razmerje med literarnim in vizualnim. Vsi, ki me poznajo, vedo, da že dobro desetletje snujem svojo serijo slikanic, v katerih bom avtor tako ilustracij kot besedila in bom lahko vsa svoja razmišljanja udeležil na papirju. Ali na zaslonu tablice. Nekaj si bom že izmislil. Kovačeva kobila je zaenkrat še bosa, a prišel bo dan!

Berem pa tudi še vedno. Več in hitreje kot kadar koli. Na telefonu imam trenutno osemtrideset knjig. Čudoviti svet v žepu :)

VELIKA FILMSKA AKCIJA KNJIG ZALOŽBE UMco

od 1. 9. 2013 do 31. 12. 2013

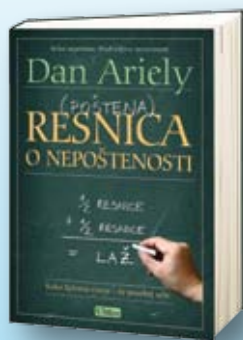
NAJBOLJŠE DARILLO ZA SLEHERNEGA LJUBITELJA FILMOV!

Naročila sprejemamo: po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti urednistvo@umco.si • na spletni strani www.bukla.si
UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana •
 Knjige založbe UMco so na voljo tudi v vseh boljše založenih knjigarnah!

- Bordwell in Thompson: **Svetovna zgodovina filma** 59,90€ **29,90 €**
- Louis Giannetti: **Razumeti film** 49,90€ **24,90 €**
- Filmografija slovenskih celovečernih filmov 1931–2010** 49,90€ **24,90 €**
- 1001 film: Najboljši filmi vseh časov** 49,90€ **29,90 €**
- Marcel Štefančič, jr.: **Zadnji film** 44,80€ **14,90 €**
- Elliot Grove: **130 projektov za uvod v snemanje filmov** 19,90€ **9,90 €**
- Danusia Stok (ur.): **Kieslowski o Kieslowskem** 24,90€ **12,90 €**
- Akira Kurosawa: **Nekakšna avtobiografija** 24,90€ **12,90 €**
- Stig Björkman: **Trier o von Trierju** 24,90€ **12,90 €**
- Samo Rugelj: **Gledalec/Bralec** 19,90€ **9,90 €**
- Aleš Blatnik: **Digitalna filmska revolucija** 24,90€ **9,90 €**
- Klemen Žun: **Avatar** 24,90€ **9,90 €**
- Poglej si z novimi očmi!** 16,90€ **9,90 €**
- Poglej si z novimi očmi! 2** 16,30€ **9,90 €**
- Samo Rugelj: **Stranpota slovenskega filma** 19,90€ **9,90 €**
- Filip Robar Dorin: **Resničnost in resnica v dokumentarnem filmu** 28,90€ **9,90 €**
- Mike Figgis: **Kako narediti film z digitalno tehnologijo** 19,90€ **9,90 €**

Nove knjige za vašo knjižno polico!

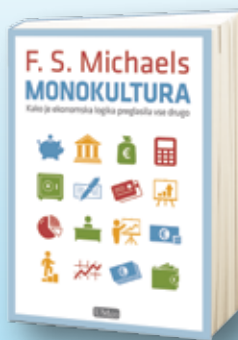
zbirka Angažirano

Dan Ariely (POŠTENJA) RESNICA O NEPOŠTENOSTI

*Kako lažemo vsem – še posebej sebi.
Nova knjiga avtorja dela Predvidljivo nerazumni.*

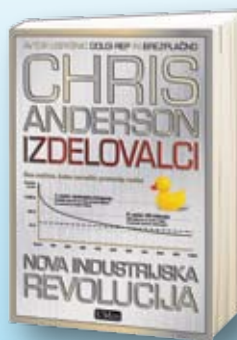
266 strani, **24,90 €** (mehka)

F. S. Michaels MONOKULTURA

*Kako je ekonomska logika
preglasila vse drugo. Knjiga, ki
dokazuje, da denar ne sme biti vse.*

182 strani, **19,90 €** (mehka)

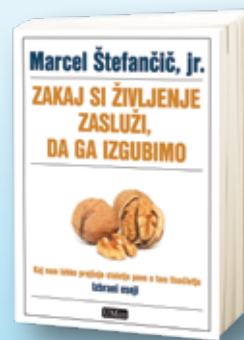

Chris Anderson IZDELOVALCI

*Nova industrijska revolucija;
priložnosti, ki jih 21. stoletje
nudi novim podjetnikom.*

255 strani, **24,90 €** (mehka)

Nominacija za
Rožančevo nagrado 2013!

Marcel Štefančič, jr. ZAKAJ SI ŽIVLJENJE ZASLUŽI, DA GA IZGUBIMO

*Kaj nam lahko prejšnje stoletje pove o
tem tisočletju.*

223 strani, **19,90 €** (mehka)

Knjige novih razsežnosti in drugačnih pogledov

zbirka Preobrazba

Tim Parks PRI MIRU SEDETI NAS UČI!

*Kako je skeptik iskal
ozdravljenje in oživiljenje.
Ultimativna knjiga o teslu!*

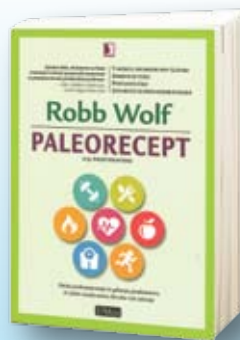
368 strani, **28,90 €** (mehka)

Branko Gradišnik MED TVOJIM KLADIVOM IN NAKOVALOM

*Terapevtska izmenjavanja pisem,
zaradi katerih dopisovalci uspejo
spremeniti svoja življenja!*

339 strani, **28,90 €** (mehka)

Robb Wolf PALEORECEPT

*Način prehranjevanja in gibanja
prednamcev, ki lahko modernemu
človeku reši zdravje.*

392 strani, **28,90 €** (mehka)

Samo Rugelj DELAJ, TECI, ŽIVI

*Zgodba o ljubiteljskem tekaču, ki
se po dvajsetih letih sedenja odloči
(spet) preteči maraton.*

246 strani, **16,90 €** (mehka)

Iz sveta sedme umetnosti

Zbirka Ruska Misel

Zdenko Vrdlovec ZGODOVINA FILMA NA SLOVENSLEM 1896-2011

*Referenčna študija o
slovenskem filmu.*

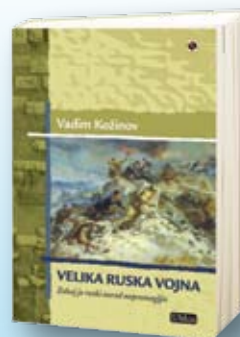
850 strani, **29,80 €** (mehka)

Matevž Rudolf KO BESEDA PODOBO NAJDE

*Slovenska literatura in film
v teoriji in praksi (1984-2012).*

339 strani, **28,90 €** (mehka)

Vadim Kožinov VELIKA RUSKA VOJNA

Zakaj je ruski narod nepremagljiv.

580 strani, **24,90 €** (mehka)

Vadim Kožinov RUSKI ČLOVEK V ISKANJU RESNICE

Zgodovina Rusije in ruske besede

604 strani, **24,90 €** (mehka)

UMco

Naročila sprejemamo: po telefonu 01/520 18 39 - po e-pošti urednistvo@umco.si - na spletni strani www.bukla.si
UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v vseh boljše založenih knjigarnah!

